

Deutscher Bundestag

Federal Almanya Cumhuriyeti
Anayasası

Federal Almanya Cumhuriyeti

Anayasası

Son güncelleme:
Kasım 2010

Tercüme:
Prof. Dr. Christian Rumpf ve Dr. Gökçe Uzar

Maddeler listesi

	Giriş	12
	I. Temel Haklar	13
Madde 1	[İnsanın onur ve haysiyetinin korunması]	14
Madde 2	[Yaşam hakkı, kişiliğin korunması, kişi özgürlüğü]	14
Madde 3	[Yasa önünde eşitlik; ayırım yasağı]	14
Madde 4	[Din, vicdan ve inanç özgürlüğü; askerlik hizmetinin reddi]	14
Madde 5	[Düşünce ve basın özgürlüğü; sanat ve bilim özgürlüğü]	15
Madde 6	[Evlilik, aile ve evlilik dışı çocuklar]	15
Madde 7	[Okul rejimi]	15
Madde 8	[Toplanma özgürlüğü]	16
Madde 9	[Birleşme özgürlüğü; toplu iş sözleşmesi]	16
Madde 10	[Mektup, posta ve telekomünikasyon gizliliği]	17
Madde 11	[Dolaşım özgürlüğü]	17
Madde 12	[Meslek özgürlüğü]	18
Madde 12 a	[Askerlik ve diğer hizmet yükümlülükleri]	18
Madde 13	[Konut dokunulmazlığı]	19
Madde 14	[Mülkiyet, miras hakkı ve kamulaştırma]	20
Madde 15	[Toplumsallaştırma]	21
Madde 16	[Vatandaşlıktan çıkarılma, yabancı ülkelere iade]	21
Madde 16 a	[Sığınma hakkı]	21
Madde 17	[Dilekçe hakkı]	22
Madde 17 a	[Savunma alanında sınırlandırmalar]	22
Madde 18	[Temel hakların kaybettirilmesi]	23
Madde 19	[Temel hakların sınırlandırılması ve özü]	23
	II. Federasyon ve Eyaletler	24
Madde 20	[Devletin ana ilkeleri; direnme hakkı]	25
Madde 20 a	[Doğal yaşam kaynaklarının ve hayvanların korunması]	25
Madde 21	[Siyasi partiler]	25
Madde 22	[Federal Başkent – Federal Bayrak]	26
Madde 23	[Avrupa Birliği – Temel Hakların Korunması – Talilik İkesi]	26
Madde 24	[Egemenlik haklarının devri; Kolektif güvenlik sistemine katılma]	27
Madde 25	[Federal hukuk ve devletler hukuku]	28
Madde 26	[Saldırı savaşı yasağı]	28
Madde 27	[Ticaret filosu]	28
Madde 28	[Eyalet Anayasalarının Federal Anayasaya uygunluğu; yerel idarenin esasları]	29
Madde 29	[Federasyon topraklarının yeniden düzenlenmesi]	29

Madde 30	[Eyaletlerin yetki ve görevleri]	31
Madde 31	[Federal hukukun üstünlüğü]	31
Madde 32	[Dış ilişkiler]	31
Madde 33	[Yurttaşlık haklarında eşitlik; memurların durumu]	32
Madde 34	[Kamu hizmetinden doğan yükümlülüklerin ihlalinde idari sorumluluk]	32
Madde 35	[Adli ve idari yardım; olağanüstü hal yardımı]	32
Madde 36	[Federal idarenin görevlileri]	33
Madde 37	[Federasyonun yaptırım hakkı]	33

III. Federal Meclis 34

Madde 38	[Seçimler]	35
Madde 39	[Toplanma ve görev süresi]	35
Madde 40	[Başkan, iç tüzük]	35
Madde 41	[Seçimlerin denetimi]	36
Madde 42	[Görüşmeler, çoğunluk ilkesi]	36
Madde 43	[Federal Hükümet ve Federal Konseyin üyelerinin hazır bulunması]	36
Madde 44	[Soruşturma komisyonları]	36
Madde 45	[Avrupa Birliği işleri komisyonu]	37
Madde 45 a	[Dışişleri ve ulusal savunma komisyonları]	37
Madde 45 b	[Federal savunma ombudsmanı]	37
Madde 45 c	[Dilekçe komisyonu]	38
Madde 45 d	[Parleментар Denetim Kurulu]	38
Madde 46	[Dokunulmazlık]	38
Madde 47	[Tanıklıktan çekinme hakkı]	39
Madde 48	[Milletvekillerinin hakları]	39
Madde 49	(kaldırılmıştır)	

IV. Federal Konsey 40

Madde 50	[Görev]	41
Madde 51	[Kuruluş]	41
Madde 52	[Başkan; iç tüzük; toplantılar; Avrupa Kamarası]	41
Madde 53	[Federal Hükümetin katılması]	42

IV a. Ortak Komisyon 43

Madde 53 a	[Kuruluş]	44
------------	-----------	----

	V. Federal Cumhurbaşkanını	45
Madde 54	[Federasyon Kongresi tarafından seçim]	46
Madde 55	[Uyuşmazlıklar]	46
Madde 56	[Görev andı]	47
Madde 57	[Cumhurbaşkanına vekalet]	47
Madde 58	[Tasdik]	47
Madde 59	[Uluslararası temsil yetkisi]	47
Madde 59 a	(kaldırılmıştır)	
Madde 60	[Federal memur ve subayların atanması; af yetkisi]	48
Madde 61	[Federal Cumhurbaşkanına karşı dava]	48
	VI. Federal Hükümet	49
Madde 62	[Kuruluş]	50
Madde 63	[Federal Başbakanın seçimi, Federal Meclisin feshi]	50
Madde 64	[Federal bakanların atanması]	50
Madde 65	[Sorumluluğun dağılımı]	50
Madde 65 a	[Silahlı kuvvetlere kumanda yetkisi]	51
Madde 66	[Ek görev yasağı]	51
Madde 67	[Güvensizlik oyu]	51
Madde 68	[Güvenoyu, Federal Meclisin feshi]	51
Madde 69	[Başbakan yardımcısı, hükümetin görev süresi]	52
	VII. Federasyonun Yasama Yetkisi	53
Madde 70	[Federasyon ve eyaletlerin yasama yetki ve görevleri]	54
Madde 71	[Federasyonun inhisari yasama yetkisi]	54
Madde 72	[Federasyonun yarışan yasama yetkisi]	54
Madde 73	[İnhisari yasama konuları]	55
Madde 74	[Yarışan yasama konuları]	56
Madde 74 a	(kaldırılmıştır)	59
Madde 75	(kaldırılmıştır)	59
Madde 76	[Yasa tasarıları]	59
Madde 77	[Yasama süreci, arabuluculuk komisyonu, Federal Konseyin itirazı]	60
Madde 78	[Federal yasaların kesinleşme koşulları]	61
Madde 79	[Anayasanın değiştirilmesi]	61
Madde 80	[Tüzüklerin kabulü]	62
Madde 80 a	[Olağanüstü hal]	62
Madde 81	[Yasama tıkanıklığı]	63
Madde 82	[Yasaların ilanı ve yürürlüğe girmeleri]	63

VIII. Federal Yasaların Uygulanması ve Federal İdare

65

Madde 83	[Yasaların eyaletlerin tarafından uygulanması]	66
Madde 84	[Eyalet idaresi ve Federasyon nezareti]	66
Madde 85	[Federasyon adına yasaların uygulanması]	67
Madde 86	[Federal idare]	67
Madde 87	[Federal idarenin konuları]	68
Madde 87 a	[Silahlı güçler]	68
Madde 87 b	[Silahlı güçlerin idaresi]	69
Madde 87 c	[Atom enerjisinin üretimi ve ondan faydalanma]	70
Madde 87 d	[Hava trafiği idaresi]	70
Madde 87 e	[Federal demiryolların idaresi]	70
Madde 87 f	[Posta ve iletişim rejimi]	71
Madde 88	[Federal Merkez Bankası]	72
Madde 89	[Federal su yolları]	72
Madde 90	[Federal karayolları]	72
Madde 91	[Federasyonun veya bir eyaletin varlığını tehdit eden bir tehlikenin savuşturulması]	73

VIIIa. Ortak Görevler

74

Madde 91 a	[Ortak görevler hakkında ayrıntılı hükümler]	75
Madde 91 b	[Federasyonun ve eyaletlerin eğitim planlaması ve araştırma konularında işbirliği]	75
Madde 91 c	[Bilişim teknolojilerine ilişkin sistemler]	76
Madde 91 d	[Verimliliğin karşılaştırılması]	77
Madde 91 e	[İş arayanlara ilişkin teminat konusunda işbirliği]	77

IX. Yargı

78

Madde 92	[Yargı]	79
Madde 93	[Federal Anayasa Mahkemesi]	79
Madde 94	[Federal Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve usulü]	80
Madde 95	[Federasyonun yüksek mahkemeleri, Ortak Daire]	81
Madde 96	[Federasyonun diğer mahkemeleri]	81
Madde 97	[Yargıçların bağımsızlığı]	82
Madde 98	[Federasyon ve eyaletlerde yargıçların hukuki statüsü]	82
Madde 99	[Eyaletlerde anayasa uyumsuzlukları]	83
Madde 100	[Norm denetimi]	83
Madde 101	[İstisnai mahkemelerin kurulması yasağı]	84
Madde 102	[Ölüm cezasının kaldırılması]	84
Madde 103	[Sanığın temel hakları]	84
Madde 104	[Özgürlüklerin kısıtlanmasında hakların güvencesi]	84

X. Mali Rejim

86

Madde 104 a [Giderlerin dağılımı, mali yardımlar]	87
Madde 104 b [Yatırımlar için mali yardımlar]	88
Madde 105 [Vergide yasama yetkisi]	88
Madde 106 [Vergi gelirlerinin dağılımı]	89
Madde 106 a [Kamu banliyö ulaşımı]	92
Madde 106 b [Motorlu taşıt vergisinde eyaletlere ait pay]	92
Madde 107 [Vergi gelirlerinin dağıtımı – eyaletlerarası mali denkleştirme – ek tahsisler]	92
Madde 108 [Federal ve eyalet maliye idaresi – vergi mahkemeleri]	93
Madde 109 [Federasyon ve eyaletlerde bütçe yönetimi]	94
Madde 109 a [Bütçe için acil durum halleri]	95
Madde 110 [Federasyonun bütçe planlaması]	96
Madde 111 [Bütçenin tespitine kadar giderler]	96
Madde 112 [Bütçeyi aşan harcamalar]	97
Madde 113 [Ödenek arttırılması; yeni ödenekler]	97
Madde 114 [Hesap verme, Sayıştay]	98
Madde 115 [Krediler]	98

X a. Savunma Hali

99

Madde 115 a [Savunma halinin tespiti]	100
Madde 115 b [Savunma halinde kumanda yetkisi]	100
Madde 115 c [Savunma halinde Federasyonun yasama yetkisi]	101
Madde 115 d [Savunma halinde kısaltılmış yasama usulü]	101
Madde 115 e [Ortak Komisyonun durumu ve görevleri]	102
Madde 115 f [Savunma halinde Federal Hükümetin olağanüstü yetkileri]	102
Madde 115 g [Savunma halinde Federal Anayasa Mahkemesinin statüsü ve görevleri]	103
Madde 115 h [Savunma halinde seçim ve görev süreleri]	103
Madde 115 i [Eyalet hükümetlerinin olağanüstü yetkileri]	104
Madde 115 k [Olağanüstü yasalar ve tüzüklerin yürürlüğü]	104
Madde 115 l [Olağanüstü yasaların yürürlükten kaldırılması, savunma halinin sona ermesi ve barış anlaşması]	104

XI. Geçici ve son Hükümler

106

Madde 116 [Alman vatandaşlığı]	107
Madde 117 [3. ve 11. maddeler hakkında geçici hükümler]	107
Madde 118 [Güney-Batının yeniden şekillendirilmesi]	107
Madde 118 a [Berlin ve Brandenburg eyaletlerinin yeniden düzenlenmesi]	107
Madde 119 [Mülteci ve sürgün edilenler]	108

Madde 120	[İşgal masrafları ve savaştan kaynaklanan yükler]	108
Madde 120 a	[Yükümlülüklerin denkleştirilmesi]	109
Madde 121	[«Üyelerin çoğunluğu» kavramı]	109
Madde 122	[Yasama yetkilerinin yetkili organlara geçişi]	109
Madde 123	[Anayasa öncesi hukuk ve devlet sözleşmeleri]	109
Madde 124	[İnhisari yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]	110
Madde 125	[Yarışan yasama konusundaki A nayasa öncesi hukuk]	110
Madde 125 a	[15.11.1994 tarihinden önceki Federal hukukun geçerliliği]	110
Madde 125 b	[Çerçeve kanunlarının yürürlüğü]	111
Madde 125 c	[Ortak görevler alanındaki düzenlemeleinin devamı]	111
Madde 126	[Anayasa öncesi hukukun geçerliliği konusundaki görüş ayrılığı]	112
Madde 127	[Birleşik Ekonomi Bölgesi hukuku]	112
Madde 128	[Talimat haklarının devamı]	112
Madde 129	[Yetkilerin geçerliliği]	112
Madde 130	[Kamu kuruluşları]	113
Madde 131	[Eski kamu görevlileri]	113
Madde 132	[Bazı memur haklarının kaldırılması]	114
Madde 133	[Birleşik Ekonomi Alanı, halefiyet]	114
Madde 134	[İmparatorluğun malvarlığının halefiyeti]	114
Madde 135	[Eski eyalet ve kurumların malvarlığı]	115
Madde 135 a	[İmparatorluğun, eski Prusya ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin yükümlülükleri]	116
Madde 136	[Federal Konseyin ilk toplantısı]	118
Madde 137	[Memurların seçilebilmeleri]	118
Madde 138	[Güney Almanya Noterlikleri]	118
Madde 139	[Nasyonal Sosyalizm ve militarizm'den arınma hükümleri]	118
Madde 140	[Weimar Anayasasının bazı maddelerinin geçerliliği]	118
Madde 141	[Din dersi, «Bremen maddesi»]	118
Madde 142	[Eyalet anayasalarındaki temel haklar]	118
Madde 142 a	[kaldırılmıştır]	118
Madde 143	[Eski Alman Demokratik Cumhuriyetinin bölgesi için geçici hukuk]	118
Madde 143 a	[Federal Demiryollarının özelleştirilmesi]	119
Madde 143 b	[Federal Alman Posta'nın şekil değişimi]	119
Madde 143 c	[Ortak görevlerin kaldırılmasına ilişkin tazmin tutarları]	120
Madde 143 d	[Konsolidasyon yardımları çerçevesinde geçiş dönemi hükümleri]	121
Madde 144	[Anayasanın onaylanması]	122
Madde 145	[Anayasanın ilanı]	122
Madde 146	[Anayasanın geçerlilik süresi]	123

11 Ağustos 1919 Tarihli Alman İmparatorluğu
Anayasasından Özet
(Weimar Anayasası)

124

Din ve dini cemaatler

Madde 136	125
Madde 137	125
Madde 138	126
Madde 139	126
Madde 140	126
Madde 141	126

Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası

23 Mayıs 1949

Parlamentar kurulum 23 Mayıs 1949 tarihinde Bonn şehrinde yaptığı açık bir oturumda, 8 Mayıs 1949 tarihinde Parlamentar Kurul tarafından Federal Almanya Cumhuriyeti için kabul edilen Anayasa'nın, 1949 Mayısının 16. Haftası ile 22. Haftası arasında Alman Eyaletlerinin üçte ikisini oluşturan halk temsilcileri tarafından kabul edildiğini tespit etmiştir. Bu tespit sonucunda, başkanları tarafından temsil edilen Parlamentar Kurul Anayasa'yı tamamlamış ve ilan etmiştir.

Anayasa 145. maddenin 3. fıkrası doğrultusunda Federasyonun Resmi Gazetesinde yayınlanmıştır.

Giriş

Tanrı ve insanlar karşısındaki sorumluluğunun bilincinde olan, birleşmiş bir Avrupa'nın eşit haklara sahip bir üyesi olarak, dünya barışına hizmet etmek emeliyle beslenerek özgü iradesiyle hareket eden Alman Milleti, kendi Anayasa yapma yetkisine dayanarak, işbu Anayasayı kabul etmiştir.

Kendi kaderini tayin haklarını serbestçe kullanan, Baden-Württemberg, Bavyera, Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern, Alt Saksonya, Kuzey Ren Vestfalya, Ren-Palatina, Saarland, Saksonya, Saksonya-Anhalt, Schleswig-Holstein ve Thüringen eyaletlerindeki Almanlar Almanya'nın birliğini ve özgürlüğünü tamamlamışlardır. Böylece bu Anayasa bütün Alman milleti için geçerlidir.

I. Temel Haklar

Madde 1

[İnsanın onur ve haysiyetinin korunması]

- (1) İnsanın onur ve haysiyeti dokunulmazdır. Tüm devlet erki ona saygı göstermek ve onu korumakla yükümlüdür.
- (2) Alman Milleti, bu nedenle dokunulmaz ve devredilmez insan haklarını, yeryüzünde her insan topluluğunun, barışın ve adaletin temeli olarak kabul eder.
- (3) Aşağıda belirlenen temel haklar, yasama, yürütme ve yargı organlarını doğrudan doğruya bağlar.

Madde 2

[Yaşam hakkı, kişiliğin korunması, kişi özgürlüğü]

- (1) Herkes başkalarının haklarını ihlal etmemek, Anayasal düzene veya ahlak kurallarına aykırı düşmemek koşuluyla, kişiliğini serbestçe geliştirme hakkına sahiptir.
- (2) Herkes, yaşam ve beden bütünlüğünün korunma hakkına sahiptir. Kişi özgürlüğüne dokunulamaz. Bu haklar, ancak bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir.

Madde 3

[Yasa önünde eşitlik; ayırım yasağı]

- (1) Bütün insanlar yasa önünde eşittirler.
- (2) Erkek ve kadınlar eşit haklara sahiptirler. Devlet, kadın ve erkeklerin eşitliğinin gerçekten sağlanmasını özendirir ve varılan dezavantajların giderilmesi için çaba gösterir.
- (3) Cinsiyeti, soyu, ırkı, dili, yurdu ve kökeni, inancı, dini veya siyasi görüşleri dolayısıyla hiç kimse mağdur edilemez ve hiç kimseye imtiyaz tanınamaz. Hiç kimse özür ve sakatlığından dolayı mağdur edilemez.

Madde 4

[Din, vicdan ve inanç özgürlüğü; askerlik hizmetinin reddi]

- (1) Din ve vicdan özgürlüğü ile din ve dünyevi inanç özgürlüğüne dokunulamaz.
- (2) Dinin rahatsız edilmeden uygulanması güvence altındadır.

- (3) Hiç kimse, vicdanına aykırı olarak, silahlı savaş hizmetine zorlanamaz. Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 5

[Düşünce ve basın özgürlüğü; sanat ve bilim özgürlüğü]

- (1) Herkesin, düşüncesini söz, yazı ve resimle serbestçe açıklayıp yayma ve herkese açık olan kaynaklardan, hiçbir engele uğramadan, bilgi edinme hakkı vardır. Basın özgürlüğü ile radyo ve film aracılığıyla haber verme özgürlüğü güvence altındadır. Sansür uygulanamaz.
- (2) Bu haklar, genel yasaların hükümleri, gençliğin korunması hakkındaki yasa hükümleri ve kişisel şeref hakları ile sınırlıdır.
- (3) Sanat ve bilim, araştırma ve öğretim serbesttir. Öğretim özgürlüğü Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

Madde 6

[Evlilik, aile ve evlilik dışı çocuklar]

- (1) Evlilik ve aile, devlet düzeninin özel koruması altındadır.
- (2) Çocukların bakım ve eğitimi, ana ve babanın doğal hakkı ve en önde gelen yükümlülüğüdür. Devlet toplumu, onların bu görevi yerine getirmelerini gözetir.
- (3) Velilerin iradesine aykırı olarak çocukları ailelerinden ayırmak, ancak bir yasaya dayanarak ve velilerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri veya başka nedenlerle çocukların bakımsız kalmaları durumunda olanaklıdır.
- (4) Her anne, toplumun koruma ve himayesini isteme hakkına sahiptir.
- (5) Evlilik dışı çocuklara, yasa yoluyla bedeni ve manevi gelişmeleri ve toplum içindeki konumları bakımından, evlilik içi çocuklarla eşit koşullar sağlanır.

Madde 7

[Okul rejimi]

- (1) Bütün okul rejimi devletin denetimi altındadır.
- (2) Çocukların din dersine katılıp katılmayacaklarına karar vermek, velilerin hakkıdır.

- (3) Din dersi, mezhepsiz okullar dışındaki kamu okullarında olağan derslerdendir. Din dersi, devletin denetim hakkına zarar vermeyecek şekilde, dinsel toplulukların temel ilkele-riyle uygunluk içinde verilir. Hiçbir öğretmen, iradesine aykırı olarak din dersi vermeye zorlanamaz.
- (4) Özel okul açma hakkı güvence altındadır. Kamu okullarının yerine geçmek üzere özel okullar, devletin izniyle kurulu- lar ve eyalet yasalarına tabiidirler. Eğitim hedefleri, donatım ve öğretim kadrosunun bilimsel yöntemlerle yetiştiril- mesi bakımından kamu okullarından geri kalmadıkça ve öğrencilerin anne ve babalarının varlık durumlarına göre ayıklanmasına yol açmadıkça, özel okullar açılmasına izin verilir. Öğretmenlerin ekonomik ve yasal durumlarının yeterli derecede güvencesi sağlanmadıkça, izin verilmez.
- (5) Özel bir ilkokul açılmasına ancak, eğitim idaresince, bunda özel bir pedagojik yarar bulunduğu kabul edilmesi veya velilerin başvurusu üzerine, bölge okulu, dini veya dünyevi mezhep okulu olarak kurulmak istenip bu çeşit bir okul o be- lediye ile köy sınırları içinde bulunmuyorsa, izin verilebilir.
- (6) Hazırlık okulları kaldırılmıştır.

Madde 8

[Toplanma özgürlüğü]

- (1) Bütün Almanlar, önceden bildirimde bulunmadan ve izin almaksızın sükunet içinde ve silahsız olarak toplanma hak- kına sahiptir.
- (2) Açık havada yapılan toplantılar için, bu hak yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir.

Madde 9

[Birleşme özgürlüğü; toplu iş sözleşmesi]

- (1) Bütün Almanlar dernek kurma hakkına sahiptir.
- (2) Amaç ve etkinlikleri ceza yasalarına aykırı olan, Anayasa düzenine veya halkların anlaşması düşüncesine karşı yöne- len dernekler yasaktır.
- (3) Çalışma koşullarını ve ekonomik koşulları korumak ve ge- liştirmek için sendika kurma hakkı herkes ve bütün meslek-

ler için güvence altındadır. Bu hakkı sınırlamayı veya ona engel olmayı amaç edinen anlaşmalar batıldır ve bunlara yönelik önlem ve işlemler hukuka aykırıdır. 12 a, 35 f. 2 ve 3, 87 a f. 4 ve 91. maddelere göre alınan önlemler, çalışma koşullarını ve ekonomik koşulları korumak ve geliştirmek için 1. cümle anlamındaki sendikalar tarafından sürdürülen iş mücadelelerine yönelik olamaz.

Madde 10

[Mektup, posta ve telekomünikasyon gizliliği]

- (1) Mektup ile posta ve telefon haberleşmelerinin gizliliğine dokunulamaz.
- (2) Bu haklar, ancak bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir. Bu hakların sınırlandırılması özgürlükçü demokratik temel düzeni veya Federasyon veya bir eyaletin varlık ve güvenliğini koruma amacını güttüğü takdirde, yasada, sınırlamaların ilgiliye bildirilmemesi ve denetimin hukuk yolu yerine parlamento tarafından tayin edilen organ ve yardımcı organlarca yerine getirilebileceğini belirtilebilir.

Madde11

[Dolaşım özgürlüğü]

- (1) Bütün Almanlar, Federasyonun topraklarının tamamında dolaşım özgürlüğüne sahiptir.
- (2) Bu hak ancak, yaşam kaynaklarının yetersiz olması ve bundan dolayı topluma olağanüstü yükler gelmesi durumunda, Federasyon veya bir eyaletin varlığını veya özgürlükçü demokratik temel düzenini tehdit eden bir tehlikenin savuşturulması, salgın hastalık tehlikesi, doğal afetler veya olağanüstü kazalar, gençliğin sefaletten veya suç işlemesinden korunması halleri için bir yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir.

Madde 12

[Meslek özgürlüğü]

- (1) Bütün Almanlar mesleklerini, iş ve eğitim yerlerini serbestçe seçmek hakkına sahiptir. Mesleğin icrası, yasayla veya bir yasaya dayanarak düzenlenebilir.
- (2) Hiç kimse, öteden beri genel ve herkes için eşit olan bir kamu hizmet yükümlülüğünün çerçevesi dışında bir iş yapmaya zorlanamaz.
- (3) Zorla çalıştırma ancak mahkemece verilmiş özgürlüğü kısıtlayıcı bir ceza dolayısıyla olanaklıdır.

Madde 12 a

[Askerlik ve diğer hizmet yükümlülükleri]

- (1) 18 yaşlarını bitirmiş olan erkekler silahlı kuvvetlerde, federal sınır muhafızlığında veya sivil savunma birliklerinde hizmet altına alınabilirler.
- (2) Vicdani nedenlerle silahlı savaş hizmeti yapmak istemeyen kimse, onun yerine bir yedek hizmet altına alınabilir. Yedek hizmet süresi, askerlik hizmetinin süresini geçemez. Bunun ayrıntıları, vicdan özgürlüğünü ihlal etmeksizin, silahlı kuvvetler ve federal sınır muhafızlığı birlikleri ile ilgili olmayan bir yedek hizmet olanağını öngören bir yasa ile düzenlenir.
- (3) 1. ve 2. fıkralara göre hizmeti çağrılmayan yükümlüler, savaş halinde, bir yasayla veya bir yasaya dayanarak, sivil halkın korunması dahil olmak üzere, savunma amacıyla sivil hizmetlerde çalıştırılabilirler. Kamu hizmetleri çerçevesinde, ancak emniyet görevlerinin veya yalnızca kamu görevlileriyle ifa olunabilecek olan kamu görevleri dolayısıyla yükümlü tutulabilir. 1. cümleye göre iş ilişkileri, silahlı kuvvetlerin iâşesi alanında veya kamu yönetimi çerçevesinde kurulabilir. Yükümlülerin sivil halkın iâşesi alanında çalıştırılması, ancak sivil halkın yaşamsal gereksinmelerini karşılamak veya korunmasını sağlamak amacıyla mümkündür.
- (4) Savaş halinde, sivil sağlık ve şifa düzeninde veya yerleşik askeri hastane örgütünde sivil hizmetlerinin gönüllülerce

sağlanamaması durumunda, on sekizinci yaşlarını bitirip elli beşinci yaşlarını henüz bitirmemiş olan kadınlar yasayla veya bir yasaya dayanarak bu çeşit hizmetlere çağrılabilirler. Ancak, hiçbir şekilde silah altında hizmetle yükümlü tutulmazlar.

- (5) Savaş halinden önceki zaman için, 3. fıkrada öngörülen yükümlülükler, yalnız madde 80a fıkrası 1 hükmüne uygun olarak düzenlenebilir. 3. fıkrada öngörülen ve özel bilgi veya beceriklilik gerektiren hizmetlere hazırlanmak için yasayla veya bir yasaya dayanarak eğitim kurslarına katılma yükümlülüğü getirilebilir. Bu durumda 1. cümle hükmü uygulanmaz.
- (6) Savaş halinde 3. fıkranın 2. cümlesinde sayılan alanlarda işgücü gereksinimi gönüllülerle karşılanamazsa, bu gereksinimin giderilmesi için, Almanların bir mesleğin icrasından veya işyerinden vazgeçme özgürlüğü, bir yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir. Savaş halinden önceki zaman için, 5. fıkranın 1. cümlesi kıyasen uygulanır.

Madde 13

[Konut dokunulmazlığı]

- (1) Konuta dokunulamaz.
- (2) Aramalar, ancak yargıç kararı, gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda yasaların öngördüğü diğer organların kararı üzerine ve yalnız yasalarda yazılı şekilde yapılabilir.
- (3) Bir kimsenin, yasa dışı hüküm ile belirlenmiş gayet ağır suç işlediği kuşkusunu uyandıran belirli vakıalar oluştuğu durumunda ve durumun araştırılması olağanüstü zorluklarla karşılaşılıyor veya başarıya varılması mümkün görülmiyorsa, suçun kovuşturulması amacıyla, mahkeme kararı ile konutun gözlenmesi için dinleme cihazlarının kullanılmasına izin verilebilir. İşbu önlemin icrası, belli bir süre ile sınırlandırılır. Karar, üç yargıçlı bir mahkeme heyeti tarafından verilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, karar tek yargıç tarafından da verilebilir.
- (4) Kamu güvenliğine yönelik baş gösteren ağır tehlikeleri, özellikle genel bir tehlikeyi veya ölüm tehlikesini savuştur-

mak amacıyla, konutların gözetlenmesinde teknik araçlar ancak yargıç kararıyla kullanılabilir. Bu önlem, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ve yargıç kararı derhal telafi edilmek şartıyla, yasayla belirlenen başka bir organ tarafından da emredilebilir.

- (5) Teknik araçlar, yalnızca konutlarda görevli olan kişilerin korunması için öngörülüyorsa, önlem yasayla belirlenen bir organ tarafından emredilebilir. Bu sırada elde edilen bilgiler diğer amaçlarla ancak önlemin yasallığı yargıç tarafından tespit edilmesi şartıyla ve sadece cezai kovuşturma ve kamu düzeninin korunması amacıyla değerlendirilebilir; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yargıç kararı derhal telafi edilir.
- (6) Federal Hükümet, Federal Meclise her yıl, 3. fıkraya, Federasyonun görev ve yetki alanına sınırlı olarak 4. fıkraya ve yargıç denetimi gerektirdiği derece ile sınırlı olarak 5. fıkraya dayalı teknik araçların kullanımı hakkında bilgi verir. Federal Meclis tarafından seçilen bir kurul, bu rapora dayanarak parlamenter denetimde bulunur. Eyaletler eşdeğer bir parlamenter denetimi sağlarlar.
- (7) Bunun dışında müdahale ve sınırlamalar ancak, genel bir tehlikeye veya bir kimsenin yaşamını tehdit eden bir tehlikeye karşı önlem almak, bir yasaya dayanmak şartıyla kamu güvenliği ve düzenini tehdit eden tehlikelere karşı önlem almak, özellikle konut kirliliğinin giderilmesi, salgınlara karşı savaşma veya gençleri kötü yollara düşmelerinden korumak amacıyla mümkündür.

Madde 14

[Mülkiyet, miras hakkı ve kamulaştırma]

- (1) Mülkiyet ve miras hakları güvence altındadır. Bu hakların kapsam ve sınırları yasalarla belirlenir.
- (2) Mülkiyet yükümlülük doğurur. Mülkiyet hakkının kullanımını aynı zamanda toplumun yararına hizmet etmelidir.
- (3) Kamulaştırma, ancak toplumun yararı için olanaklıdır. Kamulaştırma yalnız tazminatın biçim ve ölçüsünü düzenleyen bir yasayla veya bir yasaya dayanarak yapılabilir. Taz-

minat, toplumun ve ilgililerin yararları adaletli bir biçimde denkleştirilerek belirlenir. Tazminatın miktarı üzerinde anlaşmazlık halinde, adli yargıya kanun yolları açıktır.

Madde 15

[Toplumsallaştırma]

Toprak ve arazi, doğal kaynaklar ve üretim araçları, toplumsallaştırma amacıyla, tazminatın biçim ve ölçüsünü belirleyen bir yasayla, kolektif mülkiyet veya kamu ekonomisinin diğer şekillerine dönüştürülebilir. Tazminat konusunda 14. maddenin 3. fıkrasının 3. ve 4. cümleleri kıyasen uygulanır.

Madde 16

[Vatandaşlıktan çıkarılma, yabancı ülkelere iade]

- (1) Alman vatandaşlığı geri alınamaz. Vatandaşlık, ilgili kişinin arzusuna aykırı olarak vatansız kalmaması şartıyla, ancak bir yasaya dayanarak kaybettirilebilir.
- (2) Hiçbir Alman yabancı bir devlete iade edilemez. Bu kuraldan farklı hukuk devleti ilkelerini gözetmek koşuluyla, Avrupa Birliğinin bir üye devletine veya uluslararası bir mahkemeye iadeler yasa ile düzenlenebilir.

Madde 16 a

[Sığınma hakkı]

- (1) Siyasi nedenlerle kovuşturulanlar, sığınma hakkına sahiptir.
- (2) Avrupa Birliğinin bir üye devletinden veya Mültecilerin Hakları Hakkında Antlaşmanın ve Avrupa İnsan Hak ve Özgürlüklerin Korunması Hakkında Sözleşmenin fiilen uygulandığı üçüncü bir devletten giriş yapan kimse 1. fıkradan yararlanamaz. 1.cümlenin koşullarını yerine getiren Avrupa Birliği dışındaki devletler Federal Konsey tarafından onaylanmış bir yasayla belirlenir. 1. cümlede belirtilen hallerde, oturumu sona erdiren işlemler kanun yollarına başvurulara bakılmaksızın uygulanabilir.
- (3) Federal Konseyin onayını gerektiren bir yasa ile hukuk düzenlerine, hukukların uygulanmasına ve genel siyasi koşulla-

rına göre siyasi kovuşturma, insanlık dışı veya aşağılayıcı ceza veya işlemler olmadığı konusunda sakınca bulunmayan devletler belirlenebilir. Böyle bir devletten gelen yabancı, siyasi kovuşturmaya uğradığını gösteren olgular sunmadığı sürece, kendisinin siyasi kovuşturmaya uğramadığı varsayılır.

- (4) Oturumu sona erdiren işlemlerin yürütülmesi, 3. fıkrada yazılan veya açıkça asılsız olan veya sayılan hallerde, mahkeme tarafından ancak işlemin yasallığı konusunda ciddi kuşku bulunmadığı halde durdurulabilir; incelemenin kapsamı kısıtlanabilir ve geciken iddia ve savunmalar göz önünde tutulmayabilir. Ayrıntılar yasa tarafından belirlenir.
- (5) Avrupa Birliği üye devletlerinin kendi aralarında ve üçüncü devletlerle akdedilen ve sığınma istemlerinin incelenmesi ile sığınma kararlarının karşılıklı tanınması konusunda yetki ve görevleri düzenleyen sözleşmeler, Mültecilerin Hakları Hakkında Antlaşmanın ve Avrupa İnsan Hak ve Özgürlüklerin Korunması Hakkında Sözleşmenin yükümlülükleri göz önünde bulundurulmak ve bunların taraf devletlerde fiilen uygulanması kaydıyla, 1. ila 4. fıkralar aykırı sayılmaz.

Madde 17

[Dilekçe hakkı]

Herkes, tek başına veya başkalarıyla birlikte toplu olarak, yetkili makamlara veya yasama meclislerine, yazılı olarak dilek ve şikayette bulunma hakkına sahiptir.

Madde 17 a

[Savunma alanında sınırlandırmalar]

- (1) Askerlik ve yedek hizmetler hakkındaki yasalar, silahlı kuvvetler ve yedek hizmetler mensuplarının askerlik veya yedek hizmetleri süresince, düşüncelerini söz, yazı ve resimle serbestçe açıklama ve yayma hakkı (madde 5, fıkra 1, cümle 1, ilk yarı cümle), toplanma özgürlüğü (madde 8) ve dilekçe hakkının (madde 17) başkalarıyla toplu olarak kullanılmasını sınırlandırabilir.

- (2) Sivil halkın korunması dahil ulusal savunma hakkındaki yasalar, dolaşım özgürlüğünü (madde 11) ve konut dokunulmazlığını (madde 13) sınırlayabilir.

Madde 18

[Temel hakların kaybettirilmesi]

Düşünceleri açıklama özgürlüğünü, özellikle basın özgürlüğünü (madde 5, fıkra 1), eğitim özgürlüğünü (madde 5 fıkra 3), toplanma özgürlüğünü (madde 8), birleşme özgürlüğünü (madde 9), mektup, posta ve telefon haberleşmelerinin gizliliğini (madde 10), mülkiyet hakkını (madde 14) veya sığınma hakkını (madde 16a), özgür demokratik temel düzene karşı mücadele amacıyla kötüye kullanan kimsenin, işbu temel hakları kaybettirilir. Hakkın kaybettirilmesine ve bunun kapsamına Federal Anayasa Mahkemesi karar verir.

Madde 19

[Temel hakların sınırlandırılması ve özü]

- (1) Bu Anayasaya göre, bir temel hakkın bir yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılması halinde, bu yasanın olaya sınırlı olmayıp genel nitelikte olması şarttır.
- (2) Bir temel hakkın özüne hiçbir sebeple dokunulamaz.
- (3) Yerli tüzel kişiler de, nitelikleri gereği uygulanabildiği ölçüde temel haklardan yararlanırlar.
- (4) Bir kamu erki tarafından hakları ihlal edilmiş olan herhangi bir şahsa yargı yolu açıktır. Diğer yargı yolların yetki ve görevleri saklı olmak üzere, adli yargı yolu izlenir. 10. maddenin 2. fıkrasının 2. cümlesi hükmü saklıdır.

II. Federasyon ve Eyaletler

Madde 20

[Devletin ana ilkeleri; direnme hakkı]

- (1) Almanya Federal Cumhuriyeti, demokratik ve sosyal bir Federal Devlettir.
- (2) Egemenlik tümüyle halkındır. Halk, egemenliğini, seçimler ve oylamalar aracılığıyla ve yasama, yürütme ve yargı yetkileriyle donanmış özel organlar eliyle kullanır.
- (3) Yasama, anayasal düzene, yürütme ve yargı organları ise yasa ve hukuka bağlıdırlar.
- (4) Bu Anayasa düzenini ortadan kaldırmak isteyen herkese karşı, başka bir çözümün bulunmaması halinde, bütün Almanlar direniş hakkına sahiptir.

Madde 20 a

[Doğal yaşam kaynaklarının ve hayvanların korunması]

Gelecek kuşaklara karşı da sorumlu olan devlet, doğal yaşam kaynaklarını anayasal düzenin çerçevesinde yasama, yasalara ve hukuka uygun olarak yürütme ve yargı organlar aracılığı ile korur.

Madde 21

[Siyasi partiler]

- (1) Siyasi partiler, halkın siyasi iradesinin oluşumuna katılırlar. Kurulmaları serbesttir. İç düzenlerinin demokratik ilkelere uygun olması şarttır. Maddi kaynakları ve harcamaları ile malvarlıkları hakkında kamu önünde hesap vermek zorundadırlar.
- (2) Amaçlarına ve taraftarlarının tutumuna göre, özgür ve demokratik temel düzeni zedelemek veya ortadan kaldırmak veya Alman Federal Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye sokmak eğilimini gösteren siyasi partiler, Anayasaya aykırıdırlar. Anayasaya aykırılık hakkında Federal Anayasa Mahkemesi karar verir.
- (3) Konunun ayrıntılarını federal yasalarla düzenlenir.

Madde 22

[Federal Başkent – Federal Bayrak]

- (1) Federal Almanya Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'dir. Devletin tümünün bu başkentte temsil edilmesi Federasyonun görevidir. Konunun ayrıntıları federal yasa ile düzenlenir.
- (2) Federasyonun bayrağı, siyah-kırmızı-altın sarısı renklerinden oluşur.

Madde 23

[Avrupa Birliği – Temel Hakların Korunması – Talilik İlkesi]

- (1) Birleşmiş bir Avrupa'nın gerçekleşmesi için Federal Almanya Cumhuriyeti, demokratik hukuk devleti ilkeleri, sosyal ve federatif esaslara ve yetki ikamesi ilkesine bağlı olan ve bu Anayasaya benzer bir şekilde temel hakların korunmasını sağlayan Avrupa Birliğinin gelişmesinde katkıda bulunur. Federasyon bunun için, Federal Konseyce onaylanan bir yasayla egemenlik haklarını devredebilir. Avrupa Birliğinin kurulması ve onun anlaşma esasları ve benzer kuralar bu Anayasayı değiştirecek veya Anayasaya ilâve getirecek nitelikte ise, Anayasanın madde 79 fıkra 2 ve 3 uygulanır.
- (1 a) Avrupa Birliği'nin talilik ilkesine aykırı olarak yasama erkini ihlali nedeniyle, Federal Meclis ve Federal Konsey'in Avrupa Birliği Adalet Divanı önünde dava açma hakkı vardır. Federal Meclis, üyelerinin dörtte birinin bu konudaki başvurusu halinde buna yükümlüdür. Federal Konsey'in onayını gerektiren Kanun aracılığı ile Federal Meclise ve Federal Konseye Avrupa Birliği'nin sözleşmesel esasları dahilinde verilen hakların yerine getirilebilmesi için, madde 42 fıkra 2 cümle 1 ve madde 52 fıkra 3 cümle 1'deki istisnalara müsaade edilebilir.
- (2) Avrupa Birliğinin işlerine Federal Meclis ve Federal Konsey tarafından temsilen Eyaletler katılırlar. Federal Hükümet, Federal Meclisi ve Federal Konseyi en kısa zamanda kapsamlı olarak bilgilendirir.

- (3) Federal Hükümet, Avrupa Birliğinin hukuk koyma işlemlerine katılmadan önce, Federal Meclise görüşünü sunmak için fırsat tanır. Federal Hükümet, görüşmelerde Federal Meclisin görüşlerini dikkate alır. Ayrıntıları bir yasa düzenler.
- (4) Federal Konsey, devlet içinde benzer işlemlere katılması zorunlu olacak ise veya eyaletlerin yetkisi söz konusu ise, Federasyonun iradesinin oluşmasına iştirak ettirilir.
- (5) Federal Hükümet, Federasyonun inhisari yetkilere sahip olduğu bir alanda eyaletlerin menfaatlerinin söz konusu veya Federasyonun yasa koyma yetkisine sahip olduğu takdirde Federal Konseyin görüşünü göz önüne alır. Eğer eyaletlerin yasa koyma yetkisi, makamlarının kurulması veya idari işlemleri ağırlıklı olarak söz konusu olursa, Federasyonun iradesinin oluşmasında Federal Konseyin görüşü özellikle göz önüne alınır; ancak devlet genelinde Federasyonun sorumluluğu korunur. Federasyonun harcamalarını yükseltebilecek veya gelirlerini azaltabilecek işlerde, Federal Hükümetin onayı gereklidir.
- (6) Eğer eyaletlerin inhisari yasa koyma yetkileri ağırlıklı olarak söz konusu ise, Federal Almanya Cumhuriyetine Avrupa Birliğinin üye devleti olarak ait olan hakların kullanılmasını, Federasyonun, Federal Konsey tarafından belirlenen eyaletlerin bir temsilcisine devretmesi gereklidir. Hakların kullanılması Federal Hükümetin katılımı ve onunla uzlaşarak icra edilir; ancak devlet genelinde Federasyonun sorumluluğu korunur.
- (7) 4–6. fıkraların ayrıntılarını Federal Konseyin onayını gerektiren bir yasa düzenler.

Madde 24

[Egemenlik haklarının devri; Kolektif güvenlik sistemine katılma]

- (1) Federasyon, egemenlik haklarını, devletlerarası kuruluşlara yasayla devredebilir.
- (1 a) Devlet yetkilerinin kullanımı ve devlet görevlerinin yerine getirilmesi eyaletlere ait olduğu takdirde, eyaletler sınır

komşuluk kuruluşlarına, Federal Hükümetin onayı ile egemenlik haklar devredebilirler.

- (2) Federasyon, barışın korunması için, karşılıklı olarak kolektif güvenliği sağlayan bir kuruluşa katılabilir; bu halde, Avrupa'da ve dünya halkları arasında barışçı ve sürekli bir düzeni sağlamak ve güvence altına almaya yönelik egemenlik haklarını sınırlandırmaları kabul eder.
- (3) Federasyon, devletlerarası uyuşmazlıkların çözümü için, genel, kapsamlı, mecburi, uluslararası tahkimi kuran anlaşmalara katılacaktır.

Madde 25

[Federal hukuk ve devletler hukuku]

Devletler hukukunun genel kuralları, federal hukukun ayrılmaz parçasıdır. Bu kurallar, yasalardan üstündür ve Federasyonun topraklarında oturanlar için doğrudan hak ve yükümlülükleri doğururlar.

Madde 26

[Saldırı savaşı yasağı]

- (1) Halkların bir arada barış içinde yaşamalarını engellemek, özellikle bir saldırı savaşını hazırlamak eğilimindeki eylemler ve bu amaçla yapılan hareketler, Anayasaya aykırıdır. Bu eylemlerin cezalandırılması öngörülür.
- (2) Savaşmak için kullanılan silahların üretilmesi, nakledilmesi ve pazarlanması, Federal Hükümetin iznine bağlıdır. Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 27

[Ticaret filosu]

Alman ticaret gemilerinin tümü bir ticaret filosu meydana getirir.

Madde 28

[Eyalet Anayasalarının Federal Anayasaya uygunluğu; yerel idarenin esasları]

- (1) Eyaletlerdeki anayasal düzen, bu Anayasada belirlenen cumhuriyetçi, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine uygun olmak zorundadır. Eyaletlerde, ilçe ve belediye ile köylerde genel, doğrudan, serbest, eşit ve gizli oylamaya dayanan bir seçimle oluşturulan ve halkı temsil eden kurumlar bulundurulur. Yerel seçimlerde Avrupa Birliğine üye olan bir devletin yurttaşları, Avrupa Topluluğunun yasaları uyarınca seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Kasabalarda seçilen organın yerini kasaba meclisi alabilir.
- (2) Belediye ve köylerine, yasaların çerçevesi içerisinde, kendi sorumluklarının temelinde yerel topluluğun tüm işlerini düzenleme hakkı verilmelidir. Belediye ve köy birlikleri de, kendi yasal görev ve yetki çerçeveleri içinde, yasalara uygun olarak yerel yönetim hakkına sahiptirler. Yerel yönetimin güvence altına alınması onun mali sorumluluğunun temellerini de kapsar; bu temellere, belediye ile köylerin matrah belirleme hakkı sahip olup ekonomik gücüne bağlı olan bir vergi kaynağı dahildir.
- (3) Federasyon, eyaletlerin anayasal düzenininin, temel haklara ve 1. ve 2. fıkra hükümlerine uygunluğunu sağlar.

Madde 29

[Federasyon topraklarının yeniden düzenlenmesi]

- (1) Federasyonun toprak ve sınırları, eyaletlerin kendilerine düşen görevleri, büyüklük ve güçlerine göre, gerektiği şekilde yerine getirebilmelerini sağlamak için, yeniden düzenlenebilir. Yeni düzenlemelerde, hemşerilik bağları, tarihi ve kültürel ilişkiler ile çevre düzeni ve eyalet planlamasının gerekleri göz önünde tutulur.
- (2) Federal toprak ve sınırlarının yeniden düzenlenmesi için önlemler halk oylamasıyla tasdik edilen bir federal yasa ile yapılır. İlgili eyaletler dinlenir.
- (3) Halk oylaması, yeni eyalete veya sınırları yeniden çizilen bir eyalete topraklarını veya bölge kısımları verecek olan

eyaletlerde (ilgili eyaletler) yapılır. Oylama, ilgili eyaletlerin mevcut durumunun olduğu gibi kalması veya yeni eyaletin veya sınırları yeniden çizilen eyaletin oluşmasına yönelik soruyla yapılır. Yeni veya sınırları yeniden çizilen bir eyaletin oluşması için gerekli halk oylaması, eğer onun gelecekteki bölgesinde ve ilgili bir eyaletin ile eyalet aidiyetinin aynı anlamda değişeceği eyalet bölgesi veya bölge kısımlarının her birinde bir çoğunluk değişikliği onaylarsa kabul edilmiş olur. Eğer ilgili bir eyaletin bölgesinde bir çoğunluk değişikliği reddederse, halk oylaması reddedilmiş olur; ancak, eyalet aidiyeti değişecek olan bölge kısmında üçte iki bir çoğunluk değişikliği onaylayıp ilgili eyaletin tümünde üçte iki bir çoğunluk değişikliği reddetmiyorsa, oylama kabul edilmiş sayılır.

- (4) Kısımları çeşitli eyaletlere yayılan tek bir yerleşim ve ekonomik bölgesinde en az bir milyon nüfus mevcut ise, bu nüfusun federal seçimlere katılma hakkı olanların onda biri, bu alanın beraberce eyalet aidiyetinin oluşturulmasını halk istemi ile talep ediyorsa, o zaman federal yasa ile iki yıl içinde ya eyalet aidiyetinin değiştirilmesi 2. fıkraya göre belirlenir veya ilgili eyaletlerde referandum düzenlenir.
- (5) Referandum, yasada önerilen eyalet aidiyeti değişiminin onay bulup bulmadığını saptamaya yöneliktir. Yasa, referanduma çeşitli, ancak ikiden fazla öneri sunamaz. Eğer, bir çoğunluk önerilen eyalet aidiyeti değişimini onaylıyorsa, o zaman federal yasa ile iki sene içinde eyalet aidiyetinin 2. fıkraya göre değişip değişmeyeceği belirlenir. Referanduma sunulan öneri 3. fıkranın 3. ve 4. cümlelerine göre bir onay bulursa, referandumun düzenlenmesinden sonra iki sene içerisinde önerilen eyaletin kurulması için bir federal yasa çıkarılır; bu yasanın halk oylamasıyla onanması gerekmez.
- (6) Kamu oylamasındaki ve referandumdaki çoğunluk, federal parlamento seçimlerine katılma ehliyeti olanların en az dörtte birini kapsamak koşuluyla, kullanılan oyların çoğunluğudur. Ayrıca, halk oylamasının, halk isteminin ve referandumun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir; bu yasa halk istemlerinin beş sene zarfında tekrarlanamayacağını da öngörebilir.

- (7) Eğer eyalet aidiyeti değişecek b6lgenin n6fusu 50.000den fazla değilse, eyaletlerin toprak varlıklarının diğer değişiklikleri, ilgili eyaletlerin devlet anlaşmalarıyla veya Federal Konseyin onayı ile bir federal yasayla yapılabilir. Ayrıntıları, Federal Konseyin ve ayrıca Federal Meclisin çoğunluğunun onayı ile bir federal yasa ile d6zenlenir. Bu yasada, ilgili belediye ile k6y ve ilçelerin dinlenmesini 6ng6r6l6r.
- (8) Eyaletler, kendilerinin kapsamına giren toprakları veya b6lge kısımlarını fıkra 2 ila fıkra 7de yazılan h6k6mlerden farklı olarak devlet antlaşmalarıyla d6zenleyebilirler. İlgili belediye ile k6y ve ilçeler dinlenir. Devlet antlaşmasının, ilgili her eyalette halk oylamasıyla onanması gerekir. Devlet andlaşması eyaletlerin b6lgelerinin kısımlarına ait ise, onama bu b6lgelerin kısımlarındaki halk oylamalarına indirgenebilir; 5. c6mlenin 2. t6mcesi uygulanmaz. Halk oylamasının sonucunu kullanılan oyların en az Federal Meclis seçimine katılma hakkı olanların d6rtte birini kapsayan çoğunluğu belirler; ayrıntıları federal yasayla d6zenlenir. Devlet andlaşması Federal Meclisin onayını gerektirir.

Madde 30

[Eyaletlerin yetki ve g6revleri]

Bu Anayasadaki 6zel h6k6mler saklı kalmak 6zere, devlet yetkilerinin kullanılması ve g6revlerinin yerine getirilmesi eyaletlere aittir.

Madde 31

[Federal hukukun 6st6nl6ę6]

Federal hukuk, eyalet hukukunu bozar.

Madde 32

[Dış ilişkiler]

- (1) Yabancı devletlerle ilişkilerin d6zenlenmesi Federasyona aittir.
- (2) Bir eyaletin 6zel durumuna ilişkin bir anlaşmanın akdedilmesinden 6nce, o eyaletin g6r6ř6 gecikmeden alınır.

- (3) Eyaletler, yasama yetkileri dairesinde, Federal Hükümetin onayıyla, yabancı devletlerle andlaşma yapabilirler.

Madde 33

[Yurttaşlık haklarında eşitlik; memurların durumu]

- (1) Her Alman, her eyalette, yurttaş olarak, eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptir.
- (2) Her Alman, ehliyet ve mesleki yeteneğine göre, eşit olarak kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.
- (3) Medeni ve siyasal haklardan yararlanma, kamu hizmetlerine alınma, kamu hizmetlerinde kazanılan haklar, ilgilinin dini inancına bağlı değildir. Hiç kimse, bir mezhebin üyesi olduğu veya olmadığı için veya felsefi görüşü yüzünden mağdur edilemez.
- (4) Egemenlik hak ve yetkilerinin yerine getirilmesi, esas itibarıyla, daimî bir görev olarak idari iş ve sadakat ilişkisinde bulunan kamu görevlilerine bırakılır.
- (5) Kamu hizmetleri hukuku, memurluğun gelenek ve âdetlerini gözönüne alınarak düzenlenir ve geliştirilir.

Madde 34

[Kamu hizmetinden doğan yükümlülüklerin ihlalinde idari sorumluluk]

Kamu hizmeti ile görevlendirilmiş bir kimsenin, üçüncü bir şahsa karşı, görevinden doğan bir yükümlülüğü ihlal etmesi halinde, sorumluluk ilke olarak, devlete veya hizmetinde bulunduğu kuruluşa aittir. Kast veya ağır ihmal hallerinde, idarenin rücu hakkı saklıdır. Tazminat ve rücu haklarının kullanılması için adli yargı yolu kapatılamaz.

Madde 35

[Adli ve idari yardım; olağanüstü hal yardımı]

- (1) Federasyon ve eyaletlerin bütün makamları, karşılıklı olarak birbirlerine adli ve idari yardımda bulunurlar.
- (2) Kamu güvenliğinin veya düzeninin korunması veya yeniden oluşturulması için her eyalet, olağanüstü hallerde polisini desteklemek üzere federal sınır muhafız birliklerinin

kuvvetleri ile kuruluş ve araçlarıyla yardımını isteyebilir; eyalet polisinin bu yardım olmadan görevini yapamayacağı veya ancak aşırı güçlkle yapabileceği şarttır. Doğal bir afete veya çok ağır bir kazada, bir eyalet diğer eyaletlerin polis kuvvetlerini, diğer idarelerin, federal sınır muhafızlığının ve silahlı kuvvetlerin birliklerini ve araçlarını yardıma çağırabilir.

- (3) Doğal afet veya kazanın birden fazla eyaletin topraklarını tehdit etmesi halinde, etkili bir mücadele için gerekli oldukça, Federal Hükümet eyalet hükümetlerine talimatta bulunarak polis kuvvetlerini diğer eyaletlerin hizmetine vermelerini emredebilir ve federal sınır muhafızlığı ve silahlı kuvvetlerin birliklerini polis güçlerini desteklemeğe gönderebilir. 1. cümleye göre Federal Hükümetin aldığı önlemler, Federal Konseyin isteğiyle her zaman, diğer hallerde tehlikenin giderilmesinden sonra gecikmeden kaldırılır.

Madde 36

[Federal idarenin görevlileri]

- (1) Yüksek federal makamların memurları, her eyaletten uygun bir oranda istihdam edilir. Federal makamlarda görevli diğer memurlar, genel kural olarak çalıştırıldıkları eyaletten alınır.
- (2) Askerlik ile ilgili yasalar, Federasyonun eyaletlere bölünmesini ve hemşehriliğin özelliklerini gözönünde tutmalıdır.

Madde 37

[Federasyonun yaptırım hakkı]

- (1) Bir eyalet, kendisine Anayasa veya diğer bir federal yasayla verilmiş olan yükümlülükleri yerine getirmediği takdirde, Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla federal yaptırım hakkını kullanarak, eyaletin yükümlülüklerini yerine getirmesi için gerekli önlemleri alır.
- (2) Federal yaptırım hakkının kullanmasında, Federal Hükümet veya temsilcisi bütün eyaletlere ve onların makamlarına emir vermek yetkisine sahiptir.

III.

Federal Meclis

Madde 38

[Seçimler]

- (1) Alman Federal Meclisin milletvekilleri genel, doğrudan, serbest, eşit ve gizli oyla seçilirler. Onlar, bütün halkın temsilcisi olup, kendilerine verilen temsil yetkisi ve talimatlarla bağlı olmayıp yalnız vicdanlarına karşı sorumludurlar.
- (2) 18 yaşını bitiren seçme, reşitlik yaşını bitiren seçilme hakkına sahiptir.
- (3) Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 39

[Toplanma ve görev süresi]

- (1) Federal Meclis, aşağıdaki hükümler saklı kalmak üzere, dört yıl için seçilir. Görev süresi, yeni Federal Meclisin toplanmasıyla sona erer. Yeni seçim, seçim döneminin başlangıcından en erken 46 ay içinde, en geç de 48 ay sonra yapılır. Federal Meclisin feshi durumunda, yeni seçim 60 gün içinde yapılır.
- (2) Federal Meclis, en geç seçimden sonraki otuzuncu günde toplanır.
- (3) Federal Meclis, oturumlarının kapatılma ve yeniden açılma zamanını kendisi kararlaştırır. Federal Meclis Başkanı, meclisi daha erken toplantıya çağırabilir. Meclis Başkanı, üyelerin üçte birinin, Federal Cumhurbaşkanının veya Federal Başbakanın istemi üzerine, bu çağırışı yapmakla yükümlüdür.

Madde 40

[Başkan, iç tüzük]

- (1) Federal Meclis, başkanını, başkan yardımcılarını ve kâtiplerini seçer. Kendi iç tüzüğünü yapar.
- (2) Başkan, Federal Meclis binalarında, idare ve kolluk görevlerini yerine getirir. Kendisinin izni olmaksızın, Federal Meclis binalarında arama veya elkoyma yapılamaz.

Madde 41

[Seçimlerin denetimi]

- (1) Seçimlerin denetimi Federal Meclisine aittir. Meclis, bir Milletvekilinin üyelik sıfatını kaybetmesi konusunda da karar verir.
- (2) Federal Meclisin kararına karşı Federal Anayasa Mahkemesine itiraz edilebilir.
- (3) Konunun ayrıntılarını federal yasayla düzenlenir.

Madde 42

[Görüşmeler, çoğunluk ilkesi]

- (1) Federal Meclisin görüşmeleri herkese açıktır. Üyelerden onda birinin veya Federal Hükümetin isteğiyle, üçte iki çoğunlukla oturumun gizli yapılmasına karar verilebilir. Bu istek, gizli oturumda karara bağlanır.
- (2) Bu Anayasada aksi hüküm bulunmadıkça, Federal Meclisin kararları verilen oyların çoğunluğu ile alınır. İçtüzük, Federal Meclis tarafından yapılacak oylamalar hakkında istisnalar öngörebilir.
- (3) Federal Meclisin ve komisyonlarının açık oturumları hakkında gerçeğe uygun haberlerin yayınlanması hiçbir sorumluluğu doğurmaz.

Madde 43

[Federal Hükümet ve Federal Konseyin üyelerinin hazır bulunması]

- (1) Federal Meclis ve komisyonları, toplantılarında Federal Hükümetin her üyesinin hazır bulunmasını isteyebilirler.
- (2) Federal Konsey ve Federal Hükümet üyelerinin veya temsilcilerinin Federal Meclis ve komisyonlarının tüm oturumlarına serbestçe katılabilirler ve her zaman konuşma hakları vardır.

Madde 44

[Soruşturma komisyonları]

- (1) Federal Meclis kendiliğinden veya üyelerinin dörtte birinin isteği üzerine zorunlu olarak, açık oturumda gerekli delille-

- ri toplamakla görevli bir soruşturma komisyonu kurabilir. Soruşturma komisyonunun toplantılarının gizli yapılmasına karar verilebilir.
- (2) Delillerin toplanmasına, ceza muhakemeleri usulü hükümleri kıyasen uygulanır. Mektup, posta ve telefon haberleşmelerinin gizliliği saklıdır.
  - (3) Mahkemeler ve idari makamlar, adlî ve idari yardımla yükümlüdürler.
  - (4) Soruşturma komisyonlarının kararları mahkemelerde görülmür. Mahkemeler, soruşturmaya konu teşkil eden olayların değerlendirilmesinde ve muhakemesinde serbesttirler.

Madde 45

[Avrupa Birliği işleri komisyonu]

Federal Meclis, Avrupa Birliğinin işleri için bir komisyon kurar. Federal Meclis, bu komisyonu madde 23 uyarınca Federal Meclisin Federal Hükümet'e karşı olan haklarını yerine getirmesi için yetkilendirebilir. Aynı şekilde, Avrupa Birliğine ait sözleşmesel esaslarla verilen hakları yerine getirmesi için de yetkilendirebilir.

Madde 45 a

[Dışişleri ve ulusal savunma komisyonları]

- (1) Federal Meclis, dışişleri ve ulusal savunma için birer komisyon kurar.
- (2) Ulusal savunma komisyonu, aynı zamanda bir soruşturma komisyonunun haklarına da sahiptir; üyelerinin dörtte biri istediğinde, bir olayı soruşturma konusu yapmak zorundadır.
- (3) 44. maddenin 1. fıkrası ulusal savunma konusunda uygulanmaz.

Madde 45 b

[Federal savunma ombudsmanı]

Temel hakların korunması ve Federal Meclisin parlamenter denetim işlemünde yardımcı organ olarak bir Federal savunma ombudsmanı atanır. Konunun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir.

Madde 45 c

[Dilekçe komisyonu]

- (1) Federal Meclis, 17. madde gereğince Federal Meclise verilen dilekçe ve şikayetleri incelemekle yükümlü olan bir komisyon kurar.
- (2) Komisyonun, şikayetleri gözden geçirme yetkilerini bir federal yasayla düzenlenir.

Madde 45 d

[Parlementer Denetim Kurulu]

- (1) Federal Meclis, Federasyonun İstihbarat Teşkilatı (Bundesnachrichtendienst) faaliyetlerini denetlemek için bir kurul atar.
- (2) Konunun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir.

Madde 46

[Dokunulmazlık]

- (1) Bir milletvekili aleyhine, hiçbir zaman, Federal Meclis veya onun komisyonlarından birinde verdiği oy veya açıkladığı bir düşüncesinden dolayı, adli veya disiplin yönünden kovuşturma yapılamaz ve kendisi Federal Meclis dışında bir başka şekilde hesap vermeye çağrılmaz. Bu hüküm, sövmeli hakaretlere uygulanmaz.
- (2) Bir Milletvekili suçüstü halinde veya ertesi gün tutuklanmış olmadıkça, cezaı gerektiren bir eylemden dolayı ancak Federal Meclisin izniyle hesap vermeye çağrılabilir veya tutuklanabilir.
- (3) Bunun dışında, bir milletvekilinin kişisel özgürlüğün her türlü sınırlandırılması veya 18. maddeye göre aleyhinde bir işlem yapılabilmesi için de Federal Meclisin izni aranır.
- (4) Bir milletvekili hakkındaki her türlü ceza davası, 18. maddeye göre aleyhinde yapılan her çeşit işlem ve her tutuklama ve kişisel özgürlüğünün sınırlandırılması önlemi, Federal Meclisin istemesi üzerine ertelenir.

Madde 47

[Tanıklıktan çekinme hakkı]

Milletvekillerinin, kendilerine milletvekilliği sıfatı dolayısıyla veya kendilerinin bu sıfatlarıyla bilgi verdikleri kişiler ve verilen bilgiler konusunda tanıklıktan çekinme hakları vardır. Tanıklıktan çekinmenin sınırları çerçevesinde belgeleme el koymak da yasaktır.

Madde 48

[Milletvekillerinin hakları]

- (1) Federal Meclise seçilmek için aday olan herkesin, seçim hazırlığı için gerekli olan izni isteme hakkı vardır.
- (2) Hiç kimsenin milletvekilliği görevini kabul ve yerine getirmesine engel olunamaz. Bu nedenle bir iş sözleşmesinin feshi veya işe son vermek yasaktır.
- (3) Milletvekillerinin bağımsızlıklarını sağlayacak uygun bir ödenek istemeye hakları vardır. Kendileri, devletin bütün ulaştırma araçlarından karşılıksız faydalanmak hakkına sahiptirler. Konunun ayrıntılarını federal yasayla düzenlenir.

Madde 49 (kaldırılmıştır)

IV. Federal Konsey

Madde 50

[Görev]

Eyaletler, Federal Konsey aracılığıyla, Federasyonun yasa-
ma ve idaresine ve Avrupa Birliğinin işlerine katılırlar.

Madde 51

[Kuruluş]

- (1) Federal Konsey, eyalet hükümetlerinin atayıp görevden ala-
bildikleri üyelerinden oluşur. Bunlar, kendi hükümetleri-
nin diğer üyelerince de temsil olunabilirler.
- (2) Her eyaletin en azından üç, nüfusu iki milyondan fazla
olan eyaletlerin dört, nüfusu altı milyondan fazla olanların
beş, nüfusu yedi milyondan fazla olanların ise altı oyu var-
dır.
- (3) Her eyalet sahip olduğu oy sayısı kadar üye gönderebilir.
Bir eyaletin oyları ancak tek yönde ve yalnız hazır olan
üyeler veya onların temsilcileri aracılığıyla kullanılabilir.

Madde 52

[Başkan; iç tüzük; toplantılar; Avrupa Kamarası]

- (1) Federal Konsey, bir yıl için kendi başkanını seçer.
- (2) Federal Konseyi başkan toplantıya çağırır; en az iki eyaletin
temsilcisi veya Federal Hükümet istediğinde, bu çağrıyı
yapmakla yükümlüdür.
- (3) Federal Konsey, kararlarını oy sayısının salt çoğunluğu ile
alır. Kendi iç tüzüğünü yapar. Toplantıları herkese açıktır.
Oturumun gizliliğine karar verilebilir.
- (3a) Federal Konsey, Avrupa Birliğinin işleri için bir Avrupa Ka-
marası kurabilir; bunun kararları Federal Konseyin kararla-
rı sayılır; eyaletlere ait yeknesak biçimde verilmesi gereken
oyların sayısı 51. maddenin 2. fıkrasına göre belirlenir.
- (4) Federal Konseyin komisyonlarına diğer üyeler veya eyalet
hükümetlerinin görevlileri katılabilir.

Madde 53

[Federal Hükümetin katılması]

Federal Hükümet üyeleri, Federal Konseyin ve komisyonlarının görüşmelerine katılmak hakkına sahip olup istek üzerine de bunlara katılmak zorundadırlar. Her zaman konuşma hakları vardır. Federal Hükümet işlerinin gidişi hakkında Federal Konseye sürekli bilgi vermekle yükümlüdür.

IV a.
Ortak Komisyon

Madde 53 a

[Kuruluş]

- (1)** Ortak komisyon, üçte ikisi Federal Meclis milletvekillerinden ve üçte biri Federal Konsey üyelerinden oluşur. Milletvekilleri, Federal Meclis tarafından parti gruplarının kuvveti oranında belirlenir; bunlar Federal Hükümete mensup olamazlar. Her eyalet, kendi seçtiği Federal Konseyin bir üyesi aracılığıyla temsil edilir; bu üyeler talimatlara bağlı değildirler. Ortak Komisyonun kurulması ve çalışma şekli, Federal Meclisin kabul ve Federal Konseyin onayını gerektiren bir iç tüzükle düzenlenir.
- (2)** Federal Hükümetin, ortak komisyona ulusal savunma hakkındaki programları konusunda bilgi vermesi zorunludur. Federal Meclis ve komisyonlarının 43. maddenin 1. fıkrasında yazılan hakları saklıdır.

V.
Federal Cumhurbaşkanı

Madde 54

[Federasyon Kongresi tarafından seçim]

- (1) Federal Cumhurbaşkanı, Federasyon Kongresi tarafından görüşmesiz olarak seçilir. Federal Meclis seçimlerinde oy hakkı olan ve 40 yaşını doldurmuş bulunan her Alman Cumhurbaşkanı seçilebilir.
- (2) Federal Cumhurbaşkanı'nın görev süresi beş yıldır. Federal Cumhurbaşkanı bu sürenin bitiminde bir defaya mahsus kalmak şartıyla tekrar seçilebilir.
- (3) Federasyon Kongresi, Federal Meclis üyelerinden ve toplam aynı sayıda eyalet parlamentolarının nisbi seçim sistemine göre seçecekleri üyelerden oluşur.
- (4) Federasyon Kongresi en geç, Federal Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin sona ermesinden otuz gün önce ve görevin daha önce sona ermesi halinde, bu tarihten başlayarak en geç otuz gün sonra toplanır. Federasyon Kongresi, Federal Meclis Başkanı tarafından toplantıya çağrılır.
- (5) Seçim döneminin sonunda Federal Meclisin ilk toplantısıyla birlikte 4. fıkranın 1. cümlesindeki süre işlemeye başlar.
- (6) Federasyon Kongresi üyelerinin çoğunluğunun oyunu alan aday seçilir. İlk iki turda hiçbir aday bu çoğunluğu sağlamamışsa, bunlardan sonraki turda en çok oy elde eden aday seçilmiş olur.
- (7) Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 55

[Uyuşmazlıklar]

- (1) Federal Cumhurbaşkanı, Federasyon veya bir eyaletin hükümetine veya yasama ile görevli bir organına üye olamaz.
- (2) Federal Cumhurbaşkanı, hiçbir ücretli görevi, sanat veya mesleği icra edemez ve kâr gayesi güden bir işletmenin ne yönetimine ne de denetim kuruluna katılamaz.

Madde 56

[Görev andı]

Federal Cumhurbaşkanı, görevine başlarken, Federal Meclis ve Federal Konsey üyelerinin birleşik toplantısı önünde aşağıdaki şekilde and içer:

»Gücümü Alman ulusunun mutluluğuna adayacağıma, onun refahını arttıracığıma, ona gelebilecek zararları önleyeceğime, Anayasaya ve federal yasalara saygı gösterip, onları savunacağıma, yükümlülüklerimi titizlikle yerine getireceğime ve herkese karşı adaletli davranacağıma and içerim.

Tanrı bana yardımcı olsun!«.

Yemin, dini bir ifade kullanmaksızın da yapılabilir.

Madde 57

[Cumhurbaşkanına vekalet]

Federal Cumhurbaşkanının bir engeli çıkması veya başkanlığın süresinden önce boş kalması halinde, yetkileri Federal Konsey Başkanınca kullanılır.

Madde 58

[Tasdik]

Federal Cumhurbaşkanının karar ve işlemlerinin geçerli olabilmesi için, Federal Başbakan veya yetkili Federal Bakanca tasdiken imza edilmesi gerekir. Federal Başbakanın ataması ve görevden alınması, 63. maddeye göre Federal Meclisin feshi ve 69. maddenin 3. fıkrasında öngörülen talep bunun dışındadır.

Madde 59

[Uluslararası temsil yetkisi]

- (1) Federasyonu uluslararası planda Federal Cumhurbaşkanı temsil eder. Yabancı devletlerle Federasyon adına anlaşmalar akteder. Elçilerin itimatnamelerini ve kendilerini kabul eder.
- (2) Federasyonun siyasi ilişkilerini düzenleyen veya federal yasamaya ait hususları ilgilendiren andlaşmalar, federal yasaları kabule yetkili organların, federal bir yasayla onayını

veya iştirakini gerektirir. İdari mahiyetteki anlaşmalar bakımından, federal idareye ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

Madde 59 a (Kaldırılmıştır)

Madde 60

[Federal memur ve subayların atanması; af yetkisi]

- (1) Federal Cumhurbaşkanı, aksine bir yasa hükmü olmadıkça federal yargıçları, federal memurları, subay ve astsubayları atar ve görevden alır.
- (2) Federal Cumhurbaşkanı, münferit hallerde Federasyon adına özel af hakkını kullanır.
- (3) Kendisi bu yetkileri başka makamlara devredebilir.
- (4) 46. maddenin 2, 3 ve 4. fıkraları Federal Cumhurbaşkanı hakkında da kıyasen uygulanır.

Madde 61

[Federal Cumhurbaşkanına karşı dava]

- (1) Federal Meclis veya Federal Konsey, Anayasayı veya diğer bir federal yasayı kasten ihlal ettiği gerekçesiyle, Federal Cumhurbaşkanını Federal Anayasa Mahkemesi önünde dava edebilirler. Davanın açılması talebinde bulunmak için, Federal Meclis üyelerinin en az dörtte biri veya Federal Konseyindeki oyların en az dörtte biri zorunludur. Davanın açılması kararı, Federal Meclis üyelerinin veya Federal Konseyindeki oyların en az üçte ikisiyle verilir. Davada temsil görevini dava eden yasama meclisinin bir temsilcisi yerine getirir.
- (2) Federal Anayasa Mahkemesi, Federal Cumhurbaşkanını Anayasayı veya diğer bir federal yasayı kasten ihlal etmekten suçlu bulduğu takdirde, Federal Cumhurbaşkanının görevini kaybettirebilir. Federal Anayasa Mahkemesi, davanın açılmasından sonra, Federal Cumhurbaşkanının görevini yerine getirmesini durdurabilir.

VI.

Federal Hükümet

Madde 62

[Kuruluş]

Federal Hükümet, Federal Başbakan ve Federal Bakanlardan oluşur.

Madde 63

[Federal Başbakanın seçimi, Federal Meclisin feshi]

- (1) Federal Başbakan, Federal Cumhurbaşkanının önerisi üzerine Federal Meclis tarafından görüşmesiz olarak seçilir.
- (2) Federal Meclis üyelerinin oylarının çoğunluğunu elde eden aday seçilir. Seçimi kazanan aday, Federal Cumhurbaşkanınca atanır.
- (3) Önerilen aday seçilmediği takdirde, Federal Meclis, oylamadan sonraki 14 gün içinde, üyelerinin salt çoğunluğuyla bir Federal Başbakan seçebilir.
- (4) Bu süre içinde bir seçim yapılamamışsa, derhal yeni bir seçim turu yapılır ve bunda oyların çoğunluğunu alan aday seçilmiş olur. Seçilen aday, Federal Meclis üyelerinin çoğunluğunun oylarını elde etmişse, Federal Cumhurbaşkanı seçimden sonraki yedi gün içinde onu atar. Seçilen aday bu çoğunluğu sağlayamamış ise, Federal Cumhurbaşkanı yedi gün içinde ya onu atar ya Federal Meclisi fesheder.

Madde 64

[Federal bakanların atanması]

- (1) Federal Bakanlar, Federal Başbakanın önerisi üzerine, Federal Cumhurbaşkanınca atanır ve görevden alınırlar.
- (2) Federal Başbakan ve Bakanlar, göreve başlarken, Federal Meclis önünde, 56. maddede öngörülen andı içerler.

Madde 65

[Sorumluluğun dağılımı]

Federal Başbakan, siyasetin yönergesini tespit eder ve bunun sorumluluğunu yüklenir. Bu yönerge içerisinde, her Federal Bakan kendisinin çalışma alanını, kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yönetir. Federal Bakanların aralarındaki görüş ayrılıkları konusunda Federal Hükümet

karar verir. Federal Başbakan hükümet işlerini, Federal Hükümetçe kabul edilmiş ve Federal Cumhurbaşkanınca onaylanmış bir iç tüzüğe göre yönetir.

Madde 65 a

[Silahlı kuvvetlere kumanda yetkisi]

Federal Savunma Bakanının, Silahlı Kuvvetler üzerinde emir ve kumanda yetkisi vardır.

Madde 66

[Ek görev yasağı]

Federal Başbakan ve Bakanlar, diğer bir ücretli görev, sanat ve meslek icra edemezler; kâr amacı güden bir işletmenin yönetim kuruluna ve Federal Meclisin onayı olmayan hal-lerde de denetim kuruluna katılamazlar.

Madde 67

[Güvensizlik oyu]

- (1) Federal Meclis, Federal Başbakana güvensizlik oyunu ancak, üyelerinin salt çoğunluğuyla ona bir halef seçmek ve Federal Cumhurbaşkanından onun görevden azlını istemek suretiyle verebilir. Federal Cumhurbaşkanı bu isteğe uyar ve seçileni atar.
- (2) Oylama, önerenin verilmesinden en az kırk sekiz saat sonra yapılır.

Madde 68

[Güvenoyu, Federal Meclisin feshi]

- (1) Federal Başbakanın kendisine güvenoyu verilmesi hakkındaki önergesi Federal Meclis üyelerinin çoğunluğunun oylarıyla kabul edilmemişse, Federal Cumhurbaşkanı, Federal Başbakanın önerisi üzerine, 21 gün içinde Federal Meclisi feshedebilir. Federal Meclisin, üyelerinin çoğunluğuyla yeni bir Federal Başbakanı seçtiği durumda, fesih hakkı düşer.
- (2) Oylama, önerenin verilmesinden en az kırk sekiz saat sonra yapılır.

Madde 69

[Başbakan yardımcısı, hükümetin görev süresi]

- (1)** Federal Başbakan, Federal Bakanlardan birini, Başbakan Yardımcısı olarak atar.
- (2)** Federal Başbakanın veya bir Federal Bakanın görevi, her halde yeni Federal Meclisin toplanmasıyla sona erer; bunun dışında Federal Bakanın görevi, Federal Başbakanın görevinin diğer nedenlerle sona ermesi halinde de sona erer.
- (3)** Federal Başbakan, Federal Cumhurbaşkanının isteği üzerine, Federal Bakanlar ise Federal Başbakan veya Federal Cumhurbaşkanının isteği üzerine kendilerine bir halef atanana kadar görevlerine devam ederler.

VII.

Federasyonun Yasama Yetkisi

Madde 70

[Federasyon ve eyaletlerin yasama yetki ve görevleri]

- (1) Eyaletler, bu Anayasanın Federasyona yasama yetkisi tanımadığı sürece, yasama yetkisine sahiptirler.
- (2) Federasyonun ile eyaletlerin yetki ve görevlerinin sınırlanması, bu Anayasanın inhisari yasama ve yarışan yasama hakkındaki hükümlerine göre yapılır.

Madde 71

[Federasyonun inhisari yasama yetkisi]

Federasyonun inhisari yasama alanına giren konularda eyaletlerin, ancak federal bir yasanın kendilerine açıkça izin vermesi halinde ve o yasanın öngördüğü ölçüde yasama yetkileri vardır.

Madde 72

[Federasyonun yarışan yasama yetkisi]

- (1) Yarışan yasama alanına giren konularda, Federasyonun kendi yasama hakkını yasa ile kullanmadığı hallerde ve ölçüde, eyaletlerin yasama yetkilerine sahiptir.
- (2) 74. maddenin 1. fıkrası 4, 7, 11, 13, 15, 19 a, 20, 22, 25 ve 26 numaralı bentlerine ilişkin alanlarda Federasyon, yasama yetkisine, ancak Federasyon topraklarında eşdeğer yaşam koşullarının sağlanması veya hukuki ve ekonomik birliğin muhafazası bir federal düzenlemeyi yüksek devlet yararının gerektirdiği hallerde ve ölçüde sahiptir.
- (3) Federasyonun, kendi yasama yetkisini kullanması halinde eyaletler Kanun aracılığı ile şu konularda aykırı düzenlemeler yapabilirler:
  1. Av rejimi (Av ruhsatına ilişkin rejim hariç olmak üzere);
  2. Doğanın ve doğal güzelliklerin bakımı ve korunması (doğanın korunmasına ilişkin genel ilkeler ve hayvan türlerinin korunması veya denizin doğasının korunmasına ilişkin hak hariç olmak üzere);
  3. Arazilerin taksimi;
  4. Çevre düzeni;

5. Suların idaresi (kimyasal madde ve tesislere ilişkin düzenlemeler hariç);
  6. Yüksek öğretime kabul ve yüksek öğretim diploması. Bu alanlardaki federal yasalar, Federal Konseyin onayı ile aksi kararlaştırılmadıkça en erken ilanlarından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girerler. 1. cümleye ilişkin alanda federal hukuk ile eyalet hukuku arasında sonraki Kanun öncelik taşıyacaktır.
- (4) Federal yasa ile ikinci fıkraya göre yapılan bir düzenlemenin gerekliliği ortadan kalktığı halinde, federal bir yasa ile bu düzenlemenin yerine, eyalet hukukunun geçebileceği belirlenebilir.

Madde 73

[İnhisari yasama konuları]

- (1) Federasyonun, aşağıdaki konularda inhisari yasama yetkisine sahiptir:
1. Dışişleri, sivil halkın korunması dahil ulusal savunma işleri;
  2. Federasyon vatandaşlığı,
  3. Seyahat özgürlüğü, pasaport işleri, mesken bildirme ve hüviyet işleri, iç (Almanya'ya) ve dış (Almanya'dan) göç, suçluların iadesi;
  4. Değişik şekilleriyle para rejimi, ölçü ve tartı rejimi ile zaman biriminin tespiti;
  5. Gümrük ve ticaret birliği, ticaret ve deniz taşımacılığı hakkındaki anlaşmalar, malların serbest dolaşımı, gümrük ve sınır muhafazası dahil olmak üzere yabancı devletlerle ticaret ve ödeme trafiği;
  - 5 a. Alman kültür varlıklarının yurtdışına çıkarılmasına karşı korunması;
  6. Hava ulaşımı;
  - 6 a. Bütünüyle veya çoğunluğuyla Federasyonun mülkiyetinde olan demir yolları ulaşımı (federal demir yolları); federal demir yollarının altyapısının yapımı, bakımı, işletmesi ile altyapısının kullanım harç ve ücretlerinin toplanması;

7. Posta ve telekomünikasyon işleri;
  8. Federasyon ve Federasyona doğrudan doğruya bağlı kamu tüzel kişilerindeki görevlilerin hukuki statüleri;
  9. Sinaî hakların korunması, telif ve yayın hakkı;
  - 9 a. Uluslararası terörizme ilişkin tehlikelere karşı Federal Kriminal Emniyet Dairesi aracılığı ile eyaletler üstü bir tehlikenin mevcudiyedi halinde, hangi Eyalet Emniyet Müdürlüğünün yetkili olduğu belirlenemiyorsa veya en yüksek eyalet makamının görevi devir için talepte bulunması halinde;
  10. Federasyon ve eyaletlerin işbirliği:
    - a) sivil polis konusunda,
    - b) özgür demokratik düzenin, Federasyonun veya bir eyaletin varlığının veya güvenliğinin korunmasında (Anayasanın korunması) ve
    - c) Federal Almanya Cumhuriyetinin dışişlerindeki çıkarlarının, şiddet uygulayarak veya buna yönelik hazırlık eylemleriyle tehlikeye sokacak Federasyon topraklarındaki hareketlere karşı korunmasında ayrıca federal bir sivil polis örgütünün kurulması ve suçlulukla uluslararası mücadelede;
  11. Federal amaçlarla istatistikin yapılması.
  12. Silah ve patlayıcı madde rejimi;
  13. Savaş malullerine, savaş mağdurlarının ailelerine ve eski savaş esirlerine yardım;
  14. Atom enerjisinin barışçı amaçlarla üretilmesi ve kullanılması, bu amaçla tesisler kurma ve işletme, atom enerjisinin dışarıya sızması veya iyonlayan ışıklardan doğacak tehlikelere karşı korunmak veya radyoaktif maddeleri ortadan kaldırmak.
- (2) 1. Fıkrafta 9a numaralı bendine göre çıkartılacak yasalar Federal Konseyin onayını gerektir.

Madde 74

[Yarışan yasama konuları]

- (1) Yarışan yasama görev ve yetkisi aşağıdaki konuları kapsar:

1. Medeni hukuk, ceza hukuku, adliye örgütü, yargılama usulü (tutukluluk hali rejimi hariç olmak üzere), baro, noterlik ve hukuk danışmanlığı;
2. Nüfus sicili işleri;
3. Dernekler hukuku;
4. Yabancıların ikamet ve yerleşme rejimi;
- 4 a. (kaldırılmıştır)
5. (kaldırılmıştır)
6. Mülteci ve sürgün sorunları;
7. Kamu sosyal rejimi (bakım evleri rejimi hariç);
8. (kaldırılmıştır)
9. Savaş zararları ve tazminatı;
10. Askeri mezarlıklar, savaşın öteki kurbanlarıyla şiddet rejim kurbanlarının mezarları;
11. Ekonominin hukuku (maden, sanayi, enerji, esnaf ve sanatkârların işleri, ticaret, banka ve borsa rejimi, özel hukuk sigorta rejimi); dükkanların kapanış saatleri ile restoranlara, oyun ve kumar yerlerine, kişilerin sergilenmesi, fuarlara, sergilere ve pazar yerlerine ilişkin düzenlemeler hariç
- 11 a. (kaldırılmıştır)
12. İşletme teşkilatı hukuku dahil olmak üzere iş hukuku, iş güvenliği ve iş bulma ve de işsizlik sigortası dahil olmak üzere sosyal sigortalar;
13. Tahsil ve çıraklık burslarının düzenlenmesi ve bilimsel araştırmanın teşviki;
14. 73. ve 74. maddelerde öngörülen konularda kamulaştırma hukuku;
15. Emlak ve arazinin, doğal kaynaklar ve üretim araçlarının kolektif mülkiyet veya kamu ekonomisinin diğer şekillerine dönüştürülmesi;
16. İktisadi kudretin kötüye kullanılmasının önlenmesi;
17. Tarım ve orman üretiminin geliştirilmesi (parsellerin yeniden düzenlenmesine ilişkin rejim dışında), beslenmeyi sağlayacak önlemler, tarım ve orman ürünlerinin ithal ve ihracı, açık deniz ve kıyı balıkçılığı ve sahillerin korunması;

18. Şehir planlaması kapsamındaki gayrimenkul alım ve satımı, toprak hukuku (belediye ile köy alt şerefiye rejimi dışında) ve sükna parası rejimi, eski borçlara ilişkin yardım rejimi, konut inşasına ait prim/taksit rejimi, maden işçilerine ait konut inşası ve madencilere ait yerleşme yeri rejimleri;
19. İnsan ve hayvanlarda oluşan ve kamu sağlığını tehdit eden veya bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler; tıbbi mesleklere ve tedavi alanında, diğer meslek ve faaliyetlerde ruhsat rejimi; eczacılığa ait düzenleme, tıbbi müstahzarat ve ilaçlarla, tedavi araçları, uyuşturucu ve zehirli maddelerin ticareti;
- 19 a. Hastanelerin iktisadi durumlarının güvence altına alınması ve hastane tarifelerinin düzenlenmesi;
20. Bunları oluşturan hayvanlar da dahil olmak üzere ilişkin yiyecek maddelerine ilişkin rejim, keyif verici maddelere ilişkin rejim, gereksinme maddeleri, hayvan yemleri ve tarım ve orman bitki ve tohum ticaretinin korunması, ağaç ve bitkilerin hastalık ve parazitlere karşı korunması ile hayvanların korunması;
21. Açık deniz ve kıyı gemiciliği, deniz trafik işaretleri, iç sularda gemicilik, meteoroloji hizmeti, genel ulaşım hizmet eden deniz yolları ve nehir yolları;
22. Karayolu trafiği, motorlu taşıtlar rejimi, uzak ulaşım kara yollarının yapımı ve bakımı, araçlardan kamu yollarının kullanılmasında alınacak harç ve bedellerin toplanması ve dağılımı;
23. Teleferik ve füriküler dışında, federal sayılmayan diğer demiryolları ulaşımı;
24. Artık sanayii, havanın korunması ve gürültüye karşı mücadele (davranışa bağlı sestan koruma hariç);
25. Devlet sorumluluğu;
26. İnsan yaşamının tıbbi olarak istihsalı, , gen enformasyonlarının araştırılması ve yapay değiştirilmesi ile organ, doku ve hücre aktarımı.
27. Eyaletlere, belediyelere ve kamu hukukun diğer tüzel kişilerinde çalışan memurların, yine eyaletlerdeki ha-

kimlerin statü hakları, meslek kolu, ücret ve bakım hariç olmak üzere;

28. Av rejimi;
  29. Doğanın ve doğal güzelliklerin bakımı ve korunması;
  30. Arazi taksimi;
  31. Çevre düzeni;
  32. Suların idaresi;
  33. Yüksek öğretime kabul ve yüksek öğretim diploması.
- (2) 1. fıkranın 25. bendine göre çıkarılacak yasalar Federal Konseyin onayını gerektirir.

Madde 74 a (kaldırılmıştır)

Madde 75 (kaldırılmıştır)

Madde 76

[Yasa tasarıları]

- (1) Yasa tasarıları Federal Meclise, Federal Hükümet, Federal Meclis üyelerince veya Federal Konsey tarafından sunulur.
- (2) Federal Hükümetin yasa tasarıları önce Federal Konseye sunulur. Federal Konsey, altı hafta içerisinde tasarılar hakkında görüşünü bildirebilir. Federal Konsey, önemli bir nedenden dolayı, özellikle tasarının kapsamı itibarıyla, sürenin uzatılmasını isterse, süre dokuz haftaya kadar çıkar. Federal Hükümet, Federal Konseye ivedi olarak nitelendirerek sunduğu bir tasarımı, Federal Konseyin görüşü çıkmamış olsa bile, üç hafta sonra veya Federal Konsey 3. cümleye göre istemde bulunmuşsa, altı hafta sonra Federal Meclise gönderebilir; Federal Hükümet, Federal Konseyin görüşünü, bildirilmesinden sonra, derhal Federal Meclise ulaştırır. Bu Anayasayı değiştirmeye ve 23 veya 24. maddelere göre egemenlik haklarının devriyle ilgili tasarılar için görüş bildirme süresi dokuz haftadır; 4. cümle uygulanmaz.
- (3) Federal Konseyin yasa tasarıları, Federal Hükümetçe altı hafta içinde Federal Meclise sunulur. Hükümet bunu yaparken, kural olarak, kendi görüşünü de sunar. Federal Hükümet, önemli bir nedenden dolayı, özellikle tasarının kapsa-

mı itibariyle, sürenin uzatılmasını isterse, süre dokuz haftaya kadar çıkar. Federal Konseyin ivedi olarak nitelendirerek sunduğu bir tasarı için bu süre üç hafta, Federal Hükümet 3. cümleye göre istemde bulunmuşsa, altı haftadır. Bu Anayasayı değiştirmeye ve 23 veya 24. maddelere göre egemenlik haklarının devrine yönelik tasarılar için görüş bildirme süresi dokuz haftadır; 4. cümle uygulanmaz. Federal Meclis tasarını uygun bir süre içinde görüşür ve karara bağlar.

Madde 77

[Yasama süreci, arabuluculuk komisyonu, Federal Konseyin itirazı]

- (1) Federal yasalar, Federal Meclis tarafından kabul edilir. Yasalar, kabullerinden sonra Federal Meclis Başkanınca hemen Federal Konseye gönderilir.
- (2) Federal Konsey, yasa metninin kendisine ulaşmasını izleyen üç hafta içinde, tasarını birlikte görüşmek amacıyla, Federal Meclis ve Federal Konsey üyelerinden kurulu bir komisyonun toplanmasını isteyebilir. Bu komisyonun kuruluş ve çalışma şeklini, Federal Meclisin kabul ettiği ve Federal Konseyin onayına bir iç tüzük düzenler. Federal Konseyin bu komisyona gönderilen üyeleri talimatlarla bağlı değildir. Federal Konseyin onayını gerektiren yasalar için, Federal Meclis ve Federal hükümet de bu komisyonun toplanmasını isteyebilirler. Komisyonun kabul edilen yasa metninde bir değişiklik yapılmasını teklif etmesi halinde Federal Meclis, yasayı yeniden karara bağlar.
- (2a) Bir yasa Federal Konseyin onayını gerektiriyorsa, eğer 2. fıkra 1. cümleye göre bir istemde bulunulmamış veya arabuluculuk işlemi yasanın değiştirilmesi için bir öneri olmadan sona ermiş ise, Federal Konsey uygun bir zaman içinde yasayı onaylayıp onaylamayacağına karar verir.
- (3) Bir yasa Federal Konseyin onayını gerektirmeyip 2. fıkrada öngörülen işlem sona ermişse Federal Konsey, Federal Meclis tarafından kabul edilmiş bir yasaya karşı iki hafta içinde itiraz edebilir. İtiraz süresi 2. fıkranın son cümlesinde yazılan halde, Federal Meclisin yeniden kabul ettiği yasa met-

ninin alınmasıyla, diğer bütün hallerde, 2. fıkrada öngörülen komisyon başkanının komisyon önündeki işlemin bittiğini bildirmesiyle başlar.

- (4) İtiraz, Federal Konseyde oy çokluğuyla kararlaştırılmış ise, Federal Meclis üyelerinin oy çokluğuyla alacakları bir kararla reddedilebilir. İtirazın, Federal Konseyde en az oyların üçte iki çoğunluğuyla kararlaştırılmış ise, Federal Meclis tarafından reddedilebilmesi, üçte iki çoğunluğa veya en azından kendi üye sayısının çoğunluğuna bağlıdır.

Madde 78

[Federal yasaların kesinleşme koşulları]

Federal Meclis tarafından kabul edilen bir yasa, Federal Konseyin onayı, 77. maddenin 2. fıkrası gereğince bir istekte bulunmaması, aynı maddenin 3. fıkrasındaki süre içinde itirazda bulunmaması veya itirazını geri alması veya bu itirazın Federal Meclis tarafından reddedilmesi halinde kesinleşir.

Madde 79

[Anayasanın değiştirilmesi]

- (1) Anayasa, ancak kendisinin sözünü açıkça değiştiren veya tamamlayan bir yasayla değiştirilebilir. Barış aktini veya barış akdi hazırlıklarını veya bir işgal rejiminin ortadan kaldırılmasını konu alan veya Federal Cumhuriyetin savunmasına hizmet eden uluslararası anlaşmalarda, Anayasa hükümlerinin bu anlaşmaların akdine ve yürürlüğe konulmasına karşı olmadığını belirtmek için, bu açıklığı getirmekle yetinen bir ekin Anayasa metnine ilavesi yeter.
- (2) Böyle bir yasa, Federal Meclis üyelerinin üçte ikisinin onayına ve Federal Konsey oylarının üçte ikisine bağlıdır.
- (3) Federasyonun eyaletlere bölünmesine, eyaletlerin yasamaya esasen katılmaları ilkesine veya 1 ve 20 maddelerde yazılı esaslara ilişkin bir Anayasa değişikliği yasaktır.

Madde 80

[Tüzüklerin kabulü]

- (1) Federal Hükümete, federal bir bakana veya eyalet hükümetlerine, yasayla tüzük çıkarma yetkisi verilebilir. Yasada, verilen yetkinin konusu, amaç ve kapsamı belirtilir. Tüzükte, hukuki dayanak açıklanır. Yasada, yetkinin devri öngörül-müş ise, işbu devir tüzükle olur.
- (2) Federal Hükümetin veya bir federal bakanın, posta ve telekomünikasyon tesislerinden yararlanılması ile harç tarifelerinin esaslarını, federal devlet demiryollarının tesislerinin kullanılması ile ilgili ücretlerin esaslarını, demiryollarının yapımı ve işletilmesini düzenleyen tüzükleri ve Federal Konseyin onayına bağlı olan veya eyaletlerin Federasyon tarafından kendilerine verilen görev çerçevesinde veya kendi görev ve yetkileri dahilinde uygulanacak olan bir federal yasaya dayanarak çıkartılan tüzükler Federal Konseyin onayına bağlıdır.
- (3) Federal Konsey, kendi onayını gerektiren konularda, Federal Hükümete tüzük çıkartması için tasarılar sunabilir.
- (4) Eyalet hükümetlere, yasayla veya federal yasalara dayanarak tüzük çıkartma yetkisi verildiği takdirde, eyaletler ilgili konuları yasalarla da düzenleyebilir.

Madde 80 a

[Olağanüstü hal]

- (1) Sivil halkın korunması da dahil olmak üzere ulusal savunma hakkında bu Anayasa veya federal bir yasada, ilgili hükümlerin yalnız bu maddeye uygun olarak kullanılabilceği belirtilmişse, bunların ulusal savunma hali dışında uygulanması, ancak Federal Meclisin olağanüstü hal ilan etmesiyle veya uygulamayı özellikle onaylamasıyla mümkündür. Olağanüstü hal ilanı veya 12 a maddenin 5. fıkrasının 1. cümlesi ve 6. fıkranın 2. cümlesindeki durumlarda özel onay, verilen oyların üçte iki çoğunluğuna bağlıdır.
- (2) 1. fıkraya dayanarak konulan hukuki hükümlere göre alınan önlemler, Federal Meclisin isteği üzerine kaldırılır.

- (3) 1. fıkrada dışında anılan hukuki hükümler, bir ittifak sözleşmesinin çerçevesinde uluslararası bir organ tarafından Federal Hükümetin onayıyla alınan bir karara dayanarak uygulanabilir. Bu fıkraya göre alınan  nlemler, Federal Meclisin  yelerinin oğunluluğunun isteği üzere kaldırılır.

Madde 81

[Yasama tıkanıklığı]

- (1) 68. maddede yazılan halde Federal Meclis feshedilmiyorsa, Federal Cumhurbaşkanı, Federal Hükümetin istemi ile Federal Konseyin onayıyla, Federal Hükümet tarafından ivedi olarak nitelendirilmiş olunmasına rağmen Federal Meclis tarafından reddedilen bir yasa tasarısı hakkında yasama tıkanıklığını ilan edebilir. Bu hüküm, Federal Başbakanın yasa tasarısını 68. maddede öngörülen istemiyle bağlamasına rağmen tasarının reddedilmesi halinde de uygulanır.
- (2) Yasama tıkanıklığı ilanına rağmen, Federal Meclis, yasa tasarısını yeniden red veya Federal Hükümetçe kabul edilemez bir içerikle kabul ediyorsa, yasa Federal Konseyin onayı üzere kabul edilmiş sayılır. Bu hüküm, tasarının Federal Meclise yeniden gönderilmesinden başlayarak dört hafta içinde kabul edilmemesi halinde de uygulanır.
- (3) Bir Federal Başbakanın görevi süresince Federal Meclis tarafından reddedilmiş diğer yasa tasarıları da yasama tıkanıklığı ilanını izleyen altı aylık süre içinde 1. ve 2. fıkralar gereğince çıkartılabilir. Bu süre geçtikten sonra aynı Federal Başbakanın görev döneminde yeni yasama tıkanıklığı ilan edilemez.
- (4) Anayasa, 2. fıkrada gereğince kabul edilen bir yasayla değiştirilemez, bütünüyle veya kısmen yürürlükten kaldırılamaz ve ertelenemez.

Madde 82

[Yasaların ilanı ve y r rl ge girmeleri]

- (1) Bu Anayasanın hükümlerine göre kabul edilen yasalar, Federal Cumhurbaşkanıncı imzalanıp tasdik edilir ve Federasyon Resmî Gazetesinde ilan edilir. Tüzükler, çıkaran ma-

kam tarafından imzalayıp tasdik edilir ve – yasada aksine bir hüküm yoksa – Federasyon Resmî Gazetesinde ilan edilir.

- (2) Her yasa ve her tüzük kural olarak yürürlüğe giriş tarihini belirtir. Böyle bir kayıt yoksa, yasa veya tüzük Federasyon Resmi Gazetesinin yayınlanmasını izleyen ondördüncü günün geçmesiyle yürürlüğe girer.

VIII.

Federal Yasaların Uygulanması
ve Federal İdare

Madde 83

[Yasaların eyaletlerin tarafından uygulanması]

Bu Anayasada aksine bir hüküm bulunmadıkça veya izin verilmedikçe, federal yasalar eyaletler tarafından kendi işleri olarak yürütülür.

Madde 84

[Eyalet idaresi ve Federasyon nezareti]

- (1) Eyaletlerin federal yasaları öz işleri olarak yürüttükleri durumda, idare örgütünün ve idari usullerin düzenlenmesi kendilerine aittir. Federal yasalarda aksine bir hüküm bulunmadıkça, eyaletler aksi düzenlemeler yapabilirler. Bir eyaletin ikinci cümle anlamında aksi bir düzenleme yapması durumunda, söz konusu eyalette bu maddeye dayanan resmi makamların ve idari usulün yapılandırılmasına ilişkin sonraki federal yasa düzenlemeleri, aksi Federal Konseyin onayı ile kararlaştırılmadıkça, en erken ilanlarından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe gireceklerdir. 72. maddenin 3. fıkrasının 3. cümlesi aynı şekilde geçerlidir. İstisnai durumlarda Federasyon özel bir ihtiyacın varlığı halinde federasyon çapında, eyaletler bakımından herhangi bir ayrık düzenleme imkanı olmaksızın idari usule ilişkin düzenlemeler getirebilir. Bu tarz yasalar Federal Konseyin onayına sunulur. Federal yasalar yolu ile belediyelere ve köylere (belediye ile köy birliklerine) görev yüklenemez.
- (2) Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla, genel idari hükümler koyabilir.
- (3) Federal Hükümet, eyaletlerin, federal yasaları yürürlükteki hukuka uygun olarak uygulayıp uygulamadıklarını gözetir. Bu amaçla eyaletlerin en yüksek makamlarına görevli gönderebilir; en yüksek eyalet makamının izniyle, -bunun verilmemesi halinde ise- Federal Konseyin onayıyla, alt makamlara da görevli gönderebilir.
- (4) Federal Yasaların eyaletlerde uygulanmasıyla ilgili olarak Federal Hükümetin tespit ettiği eksiklikler giderilmediği takdirde, Federal Konsey, Federal Hükümetin veya eyaletin isteği üzerine, o eyaletin hukuku ihlal edip etmediğine

karar verir. Federal Konseyin kararına karşı Federal Anayasa Mahkemesine başvurulabilir.

- (5) Federal Hükümete, Federal Konseyin onayını gerektiren federal bir yasayla, federal yasaların uygulanması için, özel durumları düzenlemek üzere talimat verme yetkisi tanınabilir. Talimatlar, Federal Hükümetin durumu ivedi nitelendirmedikçe, en yüksek eyalet makamlarına verilir.

Madde 85

[Federasyon adına yasaların uygulanması]

- (1) Eyaletlerin federal yasaları Federasyon adına uygulamaları konusunda, Federal Konseyce onaylanmış federal yasalar aksini belirlemedikçe, idari makamların örgütlenmesi eyaletlerine aittir. Federal yasalar yolu ile belediyelere ve köylere (belediye ile köy birliklerine) görev yüklenemez.
- (2) Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla, genel idari kurallar koyabilir. Memur ve sözleşmeli görevlilerin eğitimi, tekdüzen düzenler. Orta dereceli makamların yöneticileri onun onayı ile atanırlar.
- (3) Eyalet makamları, yetkili en üst federal makamların talimatlarına tabidirler. Talimatlar, Federal Hükümetin ivedi olarak nitelendirmedikçe, eyaletin en yüksek makamlarına verilir; talimatların yerine getirilmesi eyaletin en yüksek makamlarına aittir.
- (4) Federasyonun nezaret hakkı, icranın yasallığını ve amaca uygunluğunu kapsar. Federal Hükümet, bu amaçla rapor verilmesini, dosyaların gönderilmesini isteyebilir ve tüm makamlara temsilci gönderebilir.

Madde 86

[Federal idare]

Federasyonun, yasaları federal idare aracılığıyla veya Federasyona doğrudan doğruya bağlı kamu tüzel kişiler veya kamu kurumları aracılığıyla uygulaması halinde Federal Hükümet, yasada özel hüküm getirilmedikçe, genel idari kurallar koyabilir. Yasa aksini söylemedikçe, idari örgütün kuruluşunu sağlar.

Madde 87

[Federal idarenin konuları]

- (1) Dışişleri, federal maliyet idaresi ile 89. madde çerçevesinde federal su yolları ve deniz taşımacılığı, kendi altyapısı ile donatılmış federal idare tarafından yürütülür. Federal yasayla, federal sınır muhafızlığı makamları ile polis istihbarat ve haber hizmetlerini, Anayasayı koruma maksadıyla bilgi ve gerekli belgeleri toplama hizmetlerini ve Federal Almanya Cumhuriyetinin dış menfaatlerini şiddet uygulayarak veya buna yönelik hazırlık eylemleriyle tehlikeye düşüren faaliyetlerine karşı koruma hizmetlerini veren merkezler oluşturulabilir.
- (2) Yetki alanları bir eyaletin bölgesini aşan sosyal sigorta kurumları, Federasyona doğrudan doğruya bağlı kamu tüzel kişiler olarak yönetilir. Yetki alanları bir eyaletin bölgesini aşıp üç eyaletten fazlasını kapsamayan sosyal sigorta kurumları ise, 1. cümleden farklı olarak, ilgili eyaletlerin aralarından birine nezaret hakkı tanınması koşuluyla doğrudan doğruya eyaletlere bağlı kamu tüzel kişiler olarak yönetilir.
- (3) Bunların dışında, yasama yetkisinin Federasyona ait olduğu konularda, federal bir yasayla bağımsız yüksek federal makamlar ve Federasyona doğrudan doğruya bağlı yeni kamu tüzel kişiler ve kamu hukuku kurumları kurulabilir. Yasama yetkisinin kendisine ait olduğu konularda Federasyona yeni görevler düştüğü takdirde, ivedi gereksinme halinde Federasyon, Federal Konseyin ve Federal Meclis üyelerinin çoğunluğunun onayıyla, kendisine bağlı orta ve alt dereceli idareler kurabilir.

Madde 87 a

[Silahlı güçler]

- (1) Federasyon, ulusal savunma için silahlı güçler kurar. Silahlı güçlerin sayısı ve kuruluşunun ana çizgileri bütçe planında gösterilir.
- (2) Silahlı güçler ulusal savunma görevi dışında ancak Anayasanın açıkça öngörmesi halinde kullanılabilir.

- (3) Silahlı güçler, ulusal savunma hali ve olağanüstü halde, savunma görevinin yerine getirilmesi için gerekli olduğu ölçüde, sivillerin can ve mal güvenliğinin korunması ve trafiğin yönetilmesiyle ilgili görevler üstlenebilir. Ayrıca, ulusal savunma hali ve olağanüstü halde silahlı güçler emniyet güçlerini desteklemek üzere sivil nesnelere korunmasıyla görevlendirilebilir; silahlı güçler bu halde, yetkili makamlarla işbirliği yaparlar.
- (4) Federasyonun veya bir eyaletin varlığını veya özgürlükçü demokratik temel düzenini tehdit eden bir tehlikenin savuşturulması amacıyla, Federal Hükümet 91. maddenin 2. fıkrasındaki koşulların gerçekleşmesi ve polis güçleriyle federal sınır muhafızlığı birliklerinin yetmemesi halinde, sivil nesnelere korunması ve örgütlü ve askeri silahlarla donatılmış isyancılarla mücadele etmek amacıyla, polis ve federal sınır muhafızlığı birliklerini desteklemek üzere silahlı güçleri görevlendirebilir. Federal Meclis veya Federal Konseyin isteği üzerine silahlı güçlerin görevlendirilmesi durdurulur.

Madde 87 b

[Silahlı güçlerin idaresi]

- (1) Federal savunma idaresi, kendi idari altyapısı olan federal idare olarak yürütülür. Federal savunma idaresi, silahlı güçlerin personel işlerinin görevlerini karşılar ve araç gereç ihtiyaçlarının doğrudan doğruya giderilmesini sağlar. Sakatların infak ve iiaşesi ile inşaat işleri görevleri, federal savunma idaresine, ancak Federal Konseyin onayını gerektiren federal bir yasayla devredilebilir. Ayrıca federal savunma idaresine, üçüncü kişilerin haklarına müdahale yetkisi veren yasalar Federal Konseyin onayına bağlıdır; ancak bu hüküm, personel işleri hakkındaki yasalara uygulanmaz.
- (2) Bunun dışında, yedek askerlik rejimi ve sivil halkın korunması dahil ulusal savunma hakkındaki federal yasalar, Federal Konseyin onayıyla, kendilerinin tümüyle veya kısmen Federasyona ait idare birimleri aracılığıyla veya Federasyon adına eyaletler tarafından yürütüleceğini öngö-

rebilir. Bu tür yasaların Federasyon adına eyaletler tarafından yürütüldüğü takdirde, bu yasalar, Federal Konseyin onayıyla, 85. madde gereğince Federal Hükümete ve yetkili en yüksek federal makamlara ait olan yetkilerin tamamen veya kısmen Federasyonun üst makamlarına devredilebileceğini öngörebilir; bu bağlamda, bu makamların 85. maddenin 2. fıkrasının 1. cümlesi gereğince koyabilecekleri genel idari kurallar konusunda Federal Konseyin onayına gerek olmadığı da öngörülebilir.

Madde 87 c

[Atom enerjisinin üretimi ve ondan faydalanma]

73. maddenin 1. fıkrasının 14. bendine göre kabul edilen yasalar, Federal Konseyin onayıyla, Federasyon adına eyaletlerce uygulanabileceklerini öngörebilirler.

Madde 87 d

[Hava trafiği idaresi]

- (1) Hava trafiği idaresi, Federasyona ait idare birimleri tarafından işletilir. Hava seyrüsefer güvenliği ilişkin emniyeti sağlama görevi, Avrupa Birliği Hukukuna göre ruhsat verilmiş olan yabancı Hava seyrüsefer güvenliği organizasyonları tarafından da yerine getirilebilir. Konunun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir.
- (2) Hava trafiği idaresinin görevleri, Federal Konseyin onayına bağlı bir federal yasayla Federasyon adına yürütülmek üzere eyaletlere devredilebilir.

Madde 87 e

[Federal demiryolların idaresi]

- (1) Federasyonun demir yolları idaresi, Federasyona ait idare birimleri tarafından yürütülür. Demir yolları idaresinin görevleri eyaletlere kendi işleri olarak federal bir yasa ile devredilebilir.
- (2) Federasyon, demir yolları idaresinin, federal demir yollarının alanların dışındaki ve kendisine federal yasayla devredilen görevleri üstlenir.

- (3) Federal demir yolları özel tüzelkişiliğine sahip iktisadi teşebbüsler tarafından işlenir. İşbu iktisadi teşebbüsler, demir yollarının altyapısının yapımını, bakımını ve işletmesini sağladığı takdirde, Federasyonun mülkiyetindedir. 2. cümlede yer alan teşebbüslerin Federasyona ait hisselerinin satışı bir yasaya dayanarak yapılır; bu teşebbüslerin hisselerinin çoğunluğu Federasyona ait kalır. Ayrıntılar federal bir yasayla düzenlenir.
- (4) Federasyon, federal demir yollarının ray ağının genişletilmesi ve bakımında ve işbu ray ağında banliyö hat seferleri dışında sunulan trafik hizmetlerinde kamu yararı ve özellikle ulaşım ihtiyaçları gereksinmelerine dikkat edilmesini temin eder. Ayrıntılar federal bir yasayla düzenlenir.
- (5) 1 ilâ 4. maddelere dayanan yasalar, Federal Konseyin onayına bağlıdır. Ayrıca, federasyonun demiryolları teşebbüslerinin tasfiyesini, birleştirilmesini ve bölmesini, federal demir yollarının ray sistemlerinin üçüncü şahıslara devrini ve federal demir yollarının ray sistemlerinin ortadan kaldırılmasını düzenleyen ile banliyö hat seferlerini etkileyen yasalar Federal Konseyin onayına bağlıdır.

Madde 87 f

[Posta ve iletişim rejimi]

- (1) Federasyon, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasanın çerçevesinde, posta ve iletişim rejiminde tüm bölgeleri kapsayan uygun ve yeterli hizmetlerin sunulmasını temin eder.
- (2) 1. fıkra anlamındaki hizmetler, Federal Alman Postasının özel sermayesinden ayrılan teşebbüs ve bu hizmetleri sunan diğer teşebbüsler özel sektör hizmetleri olarak sunulur. Posta ve iletişim alanındaki egemenlik görevleri Federasyona ait idare birimleri tarafından yerine getirilir.
- (3) Federasyon, 1. fıkranın 2. cümlesi saklı kalmak üzere, Federal Alman Postasının özel sermayesinden ayrılan teşebbüslerle ilgili belirli görevleri Federasyona bağlı bir kamu kurumu tarafından, federal bir yasa çerçevesinde yerine getirir.

Madde 88

[Federal Merkez Bankası]

Federasyon tarafından, para ve banknot bankası olarak Federal Merkez Bankası kurulur. Federal Merkez Bankasının görev ve yetkileri, Avrupa Birliği çerçevesinde bağımsız ve öncelikle fiyat istikrarını güvence altına almakla yükümlü olan Avrupa Merkez Bankasına devredilebilir.

Madde 89

[Federal su yolları]

- (1) Eski İmparatorluğun su yolları, Federasyonun mülkiyetindedir.
- (2) Federasyon, federal su yollarını kendi makamları aracılığıyla işletir. Federasyon, yasayla kendisine verilen, eyalet sahasını aşan iç sulardaki seyrüsefer konusunda devlet görevlerini ve deniz seyrüseferi konusunda görevleri yerine getirir. Federasyon, bir eyaletin talebi üzerine, işbu eyaletin sahasında bulunan federal su yollarının idaresini Federasyon adına işletmek üzere devredebilir. Su yolu birden fazla eyaletin sahasında bulunduğu takdirde, Federasyon, ilgili eyaletlerin teklif ettikleri eyaleti işletmeyle görevlendirebilir.
- (3) Su yollarının idaresi, genişletilmesi ve inşaatında, eyalet kültürünün ve su ekonomisinin ihtiyaçları eyaletlerle anlaşma içinde temin edilir.

Madde 90

[Federal karayolları]

- (1) Eski İmparatorluğun otobanları ve karayolları Federasyonun mülkiyetindedir.
- (2) Eyaletler veya eyalet hukukuna göre yetkili yerel idareler, federal otobanları ve diğer federal yolları Federasyon adına idare ederler.
- (3) Federasyon, bir eyaletin talebi üzerine, bu eyaletin sahasında bulunan federal otobanların ve diğer federal karayollarının idaresini üstlenebilir.

Madde 91

[Federasyonun veya bir eyaletin varlığını tehdit eden bir tehlikenin savuşturulması]

- (1) Federasyon veya bir eyaletin varlığını veya özgürlükçü demokratik temel düzenini tehdit eden bir tehlikenin savuşturulması için bir eyalet, diğer eyaletlerin güvenlik güçleri ile diğer idarelerin ve federal sınır muhafızlığının birlik ve araçlarının yardımını isteyebilir.
- (2) Tehlikenin bulunduğu eyaletin tehlikeyle mücadeleye hazır veya muktedir olamaması halinde, Federal Hükümet, bu eyalet ve diğer eyaletlerin güvenlik güçlerini kendi emri altına alabileceği gibi, federal sınır muhafızlığı birliklerini de kullanabilir. Bu önlem, tehlikenin sona ermesinden sonra, ayrıca Federal Konseyin isteği üzerine her zaman kaldırılır. Tehlikenin birden fazla eyaletin sahasını kapsaması halinde, etkili mücadele için gerekli olduğu sürece, Federal Hükümet, eyalet hükümetlerine talimat verebilir. 1. ve 2. cümle hükümleri saklıdır.

VIII a. Ortak Görevler

Madde 91 a

[Ortak görevler hakkında ayrıntılı hükümler]

- (1) Aşağıdaki konularda, bu görevlerin toplumun tümü için önemli ve Federasyonun katılması yaşam koşullarının iyileştirilmesi için gerekli olduğu takdirde, eyaletlerin bu görevleri yerine getirmelerinde Federasyon, eyaletlerle işbirliği yapar (ortak görevler):
  1. Bölgesel ekonominin altyapısının ıslahı;
  2. Tarımsal altyapının ve kıyılarının korunmasının ıslahı.
- (2) Ortak görevler ve koordinasyona ilişkin ayrıntılar, Federal Konsey tarafından onaylanmış federal bir yasayla ayrıntılı olarak belirlenir.
- (3) 1. fıkranın 1 numaralı bendindeki hallerde, her eyaletteki giderlerin yarısı Federasyona yüklenir. 1. fıkranın 2 numaralı bendindeki hallerde ise, giderlerin en azından yarısı Federasyona yüklenir; eyaletlerin payları eşit olarak tespit edilir. Konunun ayrıntıları yasayla düzenlenir. Ödenegin hazır bulundurulması Federasyon ve eyaletlerin bütçelerindeki tespitlere bırakılır.
- (4) (kaldırılmıştır)
- (5) (kaldırılmıştır)

Madde 91 b

[Federasyonun ve eyaletlerin eğitim planlaması ve araştırma konularında işbirliği]

- (1) Federasyon ve eyaletler, aralarında yaptıkları anlaşmalara dayanarak, bölge üstü önemde bulunan aşağıdaki konuların desteklenmesi için işbirliği yapabilirler:
  1. Yüksek okullar dışında bilimsel araştırmaya ilişkin tesis ve projeler;
  2. Yüksek okullarda bilim ve araştırmaya ilişkin projeler;
  3. Yüksek okullarda büyük araçları da kapsayan araştırma tesisleri.
1. cümlelerin 2 numaralı bendine ilişkin anlaşmalar tüm eyaletlerin onayını gerektirmektedir.

- (2) Federasyon ve eyaletler, uluslararası miyasta eğitim rejiminin verimliliğini tespate yönelik anlaşmalarla ve bu konulara ilişkin rapor ve tavsiyelerle işbirliği içine girebilirler.
- (3) Giderlerin üstlenilmesi anlaşmada düzenlenecektir.

Madde 91 c

[Bilişim teknolojisine ilişkin sistemler]

- (1) Federasyon ve eyaletler, görevlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli bilişim teknolojisine ilişkin sistemlerin planlanması, kurulması ve faaliyete geçirilmesi için işbirliği yapabilirler.
- (2) Federasyon ve eyaletler, yapacakları anlaşmalar ile aralarındaki bilişim teknolojisine ilişkin sistemlerin iletişimi için gerekli olan standartları ve emniyet gereklerini tespit edebilirler. Birinci cümleye göre kurulan işbirliğinin temelleri hakkındaki anlaşmalar, bazı konularda içerik ve kapsam olarak belirlenmiş bazı görevlerin ayrıntılarının düzenlenmesi konularında, federasyon ve eyaletler için anlaşmada belirli bir çoğunluğun onayı ile yürürlüğe girebileceğini düzenleyebilirler. Bu tür anlaşmalar Federal Meclis ile katılan eyaletlere ait eyalet meclislerinin onayını gerektirdikleri gibi, anlaşmaların fesih hakkından önceden feragat caiz değildir. Bu anlaşmalar masrafların karşılanması konusunu da düzenlerler.
- (3) Eyaletler buna ek olarak bilişim teknolojisine ilişkin sistemlerin ortak olarak işletilmesini ve bunun için gerekli tesislerin kurulması konusunda anlaşabilirler.
- (4) Federasyon, federasyonun ve eyaletlerin bilişim teknolojisine ilişkin ağlarının birleştirilmesi için bir bağlantı ağı kuracaktır. Bu bağlantı ağının kurulması ve işletilmesi konusundaki ayrıntılar Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 91 d

[Verimliliğin karşılaştırılması]

Federasyon ve eyaletler, idarelerine ait verimliliklerin tespiti ve geliştirilmesi konusunda mukayese çalışmaları yapabilir ve buna ilişkin sonuçları yayımlayabilirler.

Madde 91 e

[İş arayanlara ilişkin teminat konusunda işbirliği]

- (1) İş arayanlara ait teminata ilişkin alanda federal yasaların uygulanması konusunda federasyon ve eyaletler veya eyalet hukukuna göre yetkili olan belediye ile köy ve belediye ile köy birlikleri, kural olarak ortak tesislerin kurulması konusunda birlikte hareket ederler.
- (2) Federasyon, başvuru üzerine ve o eyaletin en yüksek makamının izni ile sınırlı sayıda belediye ile köy ve belediye ile köy birliklerine, 1. fıkrada yer alan görevleri yalnız başlarına yerine getirmeleri için müsaade edebilir. 1. fıkra uyarınca yapılan yasaların uygulanması kapsamında görevlerin Federasyon tarafından yerine getirilmesi söz konusu ise, bu halde idari giderler de dâhil olmak üzere gerekli giderler federasyon tarafından karşılanacaktır.
- (3) Konunun ayrıntıları Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

IX.

Yargı

Madde 92

[Yargı]

Yargı yetkisi yargıçlara aittir; bu yetki, Federal Anayasa Mahkemesi, bu Anayasada öngörülen federal mahkemeler ve eyaletlerin mahkemeleri aracılığıyla kullanılır.

Madde 93

[Federal Anayasa Mahkemesi]

(1) Federal Anayasa Mahkemesi, aşağıdaki konularda karar verir:

1. Bir yüksek federal organın veya bu Anayasa veya bir yüksek federal organın tüzüğü tarafından özgü haklarla donatılmış diğer tarafların hak ve yükümlülüklerinin kapsamı konusundaki uyuşmazlıklar dolayısıyla bu Anayasanın yorumu hakkında;
2. Federal Hükümetin, bir eyalet hükümetinin veya Federal Meclis üyelerinin dörtte birinin isteği üzerine, Federal hukuk veya eyalet hukukunun asli veya şekli bakımından bu Anayasaya veya eyalet hukukunun sair federal hukuka uygunluğu konusundaki görüş ayrılıkları veya kuşku halinde;
- 2 a. Federal Konseyin, bir eyalet hükümetinin veya parlamentosunun başvurusu üzerine, bir yasanın 72. maddenin 2. fıkrasının varsayımlarına uyup uymadığına;
3. Federasyon ve eyaletlerin hak ve yükümlülükleri, özellikle federal hukukun Federasyon adına eyaletlerce yürütülmesi ve Federasyon nezaretinin uygulanmasından çıkan görüş ayrılıkları konusunda;
4. Federasyonla eyaletler arasında, eyaletlerin kendi aralarında veya başka bir yasa yolu bulunmadığı takdirde bir eyalet içinde çıkan kamu hukuku uyuşmazlıkları konusunda;
- 4 a. Kamu makamlarınca kendi temel haklarından birinin veya 20. maddenin 4. fıkrasında, 33, 38, 101, 103 ve 104. maddelerde temin edilmiş haklarından birisinin ihlal edildiğini iddia eden herkesin yaptığı Anayasa şikayeti konusunda;

4 b. Belediye ile köy ve belediye ile köy birliklerinin 28. maddeye göre sahip oldukları özerklik haklarının bir yasayla ihlal edilmesi halinde yapacakları Anayasa şikayetleri konusunda; şöyle ki, bu hakkı ihlal eden eyalet yasaları hakkında ancak eyalet anayasa mahkemesine şikayette bulunulamadığı takdirde Federal Anayasa Mahkemesine başvurulabilir.

5. Bu Anayasada öngörülen diğer hallerde.

- (2) Anayasa Mahkemesi bunlara ek olarak Federal Konseyin, bir eyalet meclisinin veya parlamentosunun başvurusu üzerine, 72. madde 4. fıkrada yer alan durumlarda 72. madde 2. fıkraya uyarınca federal bir düzenleme gerekliliğinin olup olmadığı veya 125a maddesi 2. fıkrası 1. cümlesinde yer alan durumlarda federal hukukun artık çıkartılamayabileceği konularında karar verir. Düzenleme gerekliliğinin bulunmadığına veya federal hukukun artık çıkartılamayacağına ilişkin tespit, 72. madde 4. fıkraya veya 125a maddesi 2. fıkrası 2. cümlesi uyarınca federal bir yasanın yerine geçer. 1. cümledeki başvuru ancak, bir kanun tasarısının 72. madde 4. fıkraya veya 125a maddesi 2. fıkrası 2. cümlesi doğrultusunda Federal Mecliste geri çevrilmiş olması halinde veya söz konusu tasarı üzerine bir yıl içinde görüşülmemiş veya karar verilmemiş olması halinde ya da bu doğrultuda bir kanun tasarısının Federal Konseyde geri çevrilmiş olması halinde mümkündür.
- (3) Federal Anayasa Mahkemesi, ayrıca federal yasaların kendisini yetkili kıldıkları diğer hallerde faaliyete geçer.

Madde 94

[Federal Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve usulü]

- (1) Federal Anayasa Mahkemesi, Federal yargıçlar ve diğer üyelerden oluşur. Federal Anayasa Mahkemesi üyelerinin yarısı Federal Meclis, diğer yarısı da Federal Konsey tarafından seçilir. Üyeler, Federal Meclise, Federal Konseye, Federal Hükümete veya bir eyaletin buna benzer organlarına üye olmaz.

- (2) Federal bir yasa, Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulünü düzenler ve kararlarının hangi hallerde yasa gücünde olacağını belirtir. Yasa, Anayasa şikayetini bütün yasa yollarının tükenmesine bağlayabilir ve kabulü için özel bir usul öngörebilir.

Madde 95

[Federasyonun yüksek mahkemeleri, Ortak Daire]

- (1) Federasyon adli, idari, vergi, iş ve sosyal yargı kısımları için, en yüksek mahkemeler olarak Federal Temyiz Mahkemesi, Federal İdare Mahkemesi, Federal Vergi Mahkemesi, Federal İş Mahkemesi ve Federal Sosyal Mahkemesini kurar.
- (2) Bu mahkemelere yargıçların atanmasına, yetkili Federal Bakan, ilgili yargı kısmının konusunda yetkili eyalet bakanlarından ve aynı sayıda Federal Meclis tarafından seçilen üyelerden oluşan bir yargıçlar seçim komisyonu ile birlikte karar verir.
- (3) Yargı içtihatlarının birleştirilmesini sağlamak üzere 1. fıkrada sayılan mahkemelerden bir Ortak Daire kurulacaktır. Konunun ayrıntılarını federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 96

[Federasyonun diğer mahkemeleri]

- (1) Federasyon, sınaî hakların korunması için bir federal mahkeme kurabilir.
- (2) Federasyon, silahlı güçler için askeri ceza mahkemelerini federal mahkeme olarak kurabilir. Bu mahkemeler, ancak ulusal savunma halinde ve yalnız yabancı ülkelere gönderilmiş veya savaş gemilerine bindirilmiş silahlı güçler üyeleri hakkında ceza kovuşturmasını yapabilir. Konunun ayrıntılarını federal bir yasayla düzenlenir. Bu mahkemeler, Federal Adalet Bakanlığının görev alanına bağlıdır; bunların asıl üyeleri, yargıçlık yeterliğine sahip olmalıdırlar.
- (3) 1. ve 2. fıkralarda sayılan mahkemelerin üst mahkemesi, Federal Temyiz Mahkemesidir.

- (4) Federasyon, kendisine kamu görevleri dolay? bağlı olan görevliler için, disiplin ve Őikayet işleri için federal mahkemeler kurabilir.
- (5) 26. maddenin 1. fıkrasındaki konularda ve devletin güvenliğinin korunmasıyla ilgili ceza davaları için, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasa, eyalet mahkemelerinin Federasyon adına yargı yetkisini kullanmalarını öngörebilir.

Madde 97

[Yargıçların bağımsızlığı]

- (1) Yargıçlar bağımsızdırlar ve ancak yasaya bağlıdırlar.
- (2) Kesin ve asıl görevli olarak kadroya atanan yargıçlar görev sürelerinin sona ermeden ve arzularına aykırı olarak ancak mahkeme kararıyla ve ancak yasaların öngördüğü neden ve Őekillerle azledilebilir veya sürekli veya geçici olarak işten el çektilerilebilir, başka bir yere atanabilir veya emekliye ayrılabilirler. Yasa, yaşam boyu atanmış yargıçların emekliye ayrılacakları yaş sınırını tespit eder. Mahkemelerin kuruluş veya yargı çevresinin değiştirilmesi halinde, yargıçlar, maŐları kesintisiz verilmek koşuluyla, başka bir mahkemeye atanabilir veya görevden alınabilirler.

Madde 98

[Federasyon ve eyaletlerde yargıçların hukuki statüsü]

- (1) Federal yargıçların hukuki statüsü özel bir federal yasayla düzenlenir.
- (2) Federal bir yargıcın görev sırasında veya dışında, Anayasanın temel ilkelerine veya bir eyaletin anayasal düzenine aykırı hareket etmesi halinde, Federal Meclisin başvurusu üzerine, Anayasa Mahkemesi üçte iki çoğunlukla onun başka bir göreve atanmasına veya emekliye sevkine karar verebilir. Kasıtlı bir ihlal halinde azle karar verilebilir.
- (3) Eyaletlerdeki yargıçların hukuki statüleri, 74. maddenin 1 fıkrası 27. numaralı bendi aksini öngörmediği müddetçe özel eyalet yasalarıyla düzenlenir.

- (4) Eyaletler, eyaletlerdeki yargıçların atamalarını, eyalet adalet bakanının bir yargıçlar seçim komisyonu ile ortaklaşa kararlaştıracağını belirtebilir.
- (5) Eyaletler, eyalet yargıçları için 2. fıkraya uygun bir hüküm koyabilirler. Yürürlükteki eyalet anayasa hükümleri saklıdır. Bir yargıç hakkında kamu davasının açılması konusunda verilecek karar Federal Anayasa Mahkemesine aittir.

Madde 99

[Eyaletlerde anayasa uyumsuzlukları]

Bir eyalet yasası, eyalet içindeki anayasa uyumsuzlukları hakkında karar vermeyi Federal Anayasa Mahkemesine, eyalet hukukunun uygulanması söz konusu olan işlerde hüküm vermeyi ise, 95. maddenin 1. fıkrasında adı geçen yüksek mahkemelere son karar mercii olarak bırakabilir.

Madde 100

[Norm denetimi]

- (1) Bir mahkeme, geçerli olup olmaması hükme tesir edecek bir yasayı anayasaya aykırı bulursa, davayı geri bırakır ve, eyalet anayasasına aykırılık halinde, eyaletin anayasa uyumsuzlukları için yetkili mahkemesine, Federal Anayasaya aykırılık halinde ise Federal Anayasa Mahkemesine, ilgili konuda karar vermek üzere başvurur. Bu hüküm, eyalet hukukunun bu Anayasaya aykırı olması veya bir eyalet yasasının federal bir yasayla bağdaştırılmaması halinde de uygulanır.
- (2) Bir davada, devletler hukukunun federal hukukun tamamlayıcı bir parçası olup olmadığının, kişiler için doğrudan doğruya haklar ve yükümlülükler doğurup doğurmadığının (madde 25) kuşkulu olması halinde, mahkemenin Federal Anayasa Mahkemesine karar vermek üzere başvurması zorunludur.
- (3) Bir eyaletin anayasa mahkemesinin, Anayasanın yorumunda Federal Anayasa Mahkemesinin veya diğer bir eyalet anayasa mahkemesinin görüşünden sapmak istemesi halinde, eyalet anayasa mahkemesinin, Federal Anayasa Mahkemesine karar vermek üzere başvurması zorunludur.

Madde 101

[İstisnai mahkemelerin kurulması yasağı]

- (1) İstisnai mahkemeler kurulamaz. Hiç kimse, yasayla tabii olduğu yargıçtan başka bir yargıç önüne çıkarılamaz.
- (2) Özel konular için mahkemeler ancak bir yasayla kurulabilir.

Madde 102

[Ölüm cezasının kaldırılması]

Ölüm cezası kaldırılmıştır.

Madde 103

[Sanığın temel hakları]

- (1) Herkes, mahkemede, yasal usule göre dinlenmek hakkına sahiptir.
- (2) Bir eylem, ancak işlenmesinden önce cezası yasayla belirlendiği takdirde cezalandırılabilir.
- (3) Hiç kimse, genel ceza yasalarına göre, aynı eylemden dolayı, birden fazla cezalandırılmaz.

Madde 104

[Özgürlüklerin kısıtlanmasında hakların güvencesi]

- (1) Kişinin özgürlüğü, ancak usulüne uygun olarak çıkarılmış bir yasayla ve o yasada öngörülen şekillere uymak suretiyle kısıtlanabilir. Tutuklanan kişilere ne ruhi ne de bedeni kötü davranışta bulunulamaz.
- (2) Özgürlüğün kısıtlanmasına ve bunun süresine ancak mahkeme karar verebilir. Mahkeme kararına dayanmayan her çeşit özgür kısıtlanmasında derhal bir mahkeme kararı alınmalıdır. Polis, kendi yetkisine dayanarak, hiç kimseyi, yakaladığı günün bitiminden sonra göz altında tutamaz. Konunun ayrıntıları yasayla düzenlenir.
- (3) Cezalandırılmasını gerektiren bir eylem şüphesiyle geçici olarak yakalanan herkes, en geç yakalanmasını izleyen gün yargıç önüne çıkarılıp yargıç tarafından kendisine yakalanma nedenlerini bildirilir, sorgudan çekilir ve itirazları için kendisine fırsat verilir. Yargıç, ilgiliyi gerekçeli bir tutuklama emriyle tutuklar veya serbest bırakır.

- (4) Özgürlüğün kısıtlanması ve süresi konusundaki her mahkeme kararından, tutuklananın ailesi ferdinden birisi veya güvendiği bir kişi derhal haberdar edilir.

X.

Mali Rejim

Madde 104 a

[Giderlerin dağılımı, mali yardımlar]

- (1) Bu Anayasa aksini kararlaştırmış olmadıkça, Federasyon ve eyaletlerden her biri, görevlerinin ifa edilmesi için gerekli olan giderleri üzerine alır.
- (2) Eyaletler Federasyon adına hareket ettiklerinden doğan giderleri Federasyon yüklenir.
- (3) Nakit ödemeler öngören ve eyaletler tarafından uygulanan federal yasalar, nakit ödemelerin tamamen veya kısmen Federasyon tarafından karşılanacağını öngörebilir. Giderlerin yarısını veya daha fazlasını Federasyona yükleyen bir yasa, Federasyon adına uygulanır.
- (4) Eyaletlerin üçüncü kişilere karşı parasal edimlerin, para ile ölçülebilir aynı edimlerin veya hizmet edimlerinin yerine getirilmesine ilişkin olarak yükümlülüklerinin kaynağını oluşturan ve eyaletler tarafından kendi iç meselesi veya 3. fıkranın 2. cümlesi uyarınca federasyon adına uygulanan federal yasalar; eyaletler tarafından karşılanması gereken giderler doğurmakta ise, Federal Konseyin onayına sunulur.
- (5) Federasyon ve eyaletler kendi idari kuruluşlarının giderlerini kendi üzerlerine alırlar ve idarenin düzenli olarak işlemesinden birbirlerine karşı sorumludurlar. Konunun ayrıntıları Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.
- (6) Federasyon ve eyaletler, Almanya'nın devletlerüstü ve devletler hukukuna ilişkin yükümlülük ihlallerine ilişkin sonuçları devlet içi yetki ve görev dağılımı uyarınca paylaşacaklardır. Avrupa Birliği'nin devletlerarası mali ayarlamalarının maliyetlerini de Federasyon ve Eyaletler 15'e 85' oranlama ile paylaşacaklardır. Eyaletlerin tümü bu hallerde hep birlikte, eyaletlerin tamamına düşen paydan yüzde 35'lik payı karşılayacak; toplam borçtan yüzde 50'lik payı ise bu borca yol açan eyaletler, daha önceden alınan kaynağın miktarına göre karşılayacaklardır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 104b

[Yatırımlar için mali yardımlar]

- (1) Anayasanın kendisine yasama yetkisi verdiği alanlarda Federasyon, eyalet ve belediye ile köylerin (belediye ile köy birliklerinin) çok önemli yatırımları için, eyaletlere gerekli mali yardımlarda bulunabilir. Bu yardımlar
  1. genel iktisadi dengedeki aksaklıkların giderilmesi veya
  2. Federasyonun topraklarındaki iktisadi güçteki denge farklılıklarının giderilmesi veya
  3. iktisadi gelişmenin teşviki amacıyla yapılabilir. Birinci cümlemin aksine olarak Federasyon, devletin kontrolü dışına çıkan ve devletin mali durumunu önemli ölçüde olumsuz etkileyen doğal afet veya olağanüstü acil durum hallerinde, herhangi bir kanun koyma yetkisi olmadan da mali yardımda bulunabilir.
- (2) Konunun ayrıntıları ve özellikle destek olunacak yatırımların çeşitleri Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla veya bütçe yasasına dayanan idari anlaşma yoluyla düzenlenir. Kaynaklar süreli olarak tasarrufa sunulacak ve kullanımları düzenli zaman aralıkları ile denetlenecektir. Mali yardımlar, sürenin başından sonuna doğru azalan yıllık tutarlar şeklinde verilir.
- (3) Federal Meclis, Federal Hükümet ve Federal Konsey, başvuru halinde, tedbirlerin yürütülmesi ve hedeflenen iyileşmeler konusunda bilgi vermekle yükümlüdür.

Madde 105

[Vergide yasama yetkisi]

- (1) Gümrük ve mali tekeller konusunda inhisari yasama yetkisi Federasyona aittir.
- (2) Vergilerin gelirlerinin tamamen veya kısmen kendisine ait olması veya 72. maddenin 2. fıkrasındaki koşulların bulunması halinde, işbu vergiler konusunda Federasyonun yarısan yasama yetkisi vardır.

- (2 a) Eyaletler, bölgesel federal yasayla düzenlenen vergilerle aynı cinsten olmayan tüketim ve sarf vergileri konusunda yasama yetkisine sahiptirler. Aynı şekilde gayrimenkul alım vergisinde vergi oranını belirleme yetkisine sahiptirler.
- (3) Gelirleri tamamen veya kısmen eyaletlere ve belediye ile köylere (belediye ile köy birliklerine) ait olan vergiler konusundaki federal yasalar, Federal Konseyin onayına bağlıdır.

Madde 106

[Vergi gelirlerinin dağılımı]

- (1) Mali tekellerin ve aşağıdaki vergilerin gelirleri Federasyona aittir:
1. Gümrükler;
  2. 2. fıkraya göre eyaletlere, 3. fıkraya göre Federasyon ve eyaletlere ortaklaşa veya 6. fıkraya göre belediye ile köylere ait olmadığı takdirde tüketim vergileri;
  3. Karayollarında eşya taşıma vergileri; motorlu taşıt vergileri ve motorlu ulaşım araçlarından alınan sair trafik vergileri,
  4. Sermaye dolaşım vergileri, sigorta ve poliçe vergileri;
  5. Bir defa ödenmek üzere konan varlık vergileri ve eyaletler arası mali yüklerin dengeleştirilmesi için konan vergiler;
  6. Gelir ve kurumlar vergisini tamamlayan ek vergi;
  7. Avrupa Topluluğu çerçevesinde konan vergiler;
- (2) Aşağıdaki vergilerin gelirleri eyaletlere aittir:
1. Varlık vergisi;
  2. Veraset vergileri;
  3. 1. fıkraya göre Federasyona veya 3. fıkraya göre Federasyon ve eyaletlere ortaklaşa ait olmadığı takdirde dolaşım vergileri;
  4. Bira vergisi;
  5. Kumarhane vergisi.
- (3) 5. fıkra gereğince gelir vergisinin gelirleri ve 5 a fıkrasının gereğince katma değer vergisinin gelirleri belediye ile köylere tahsis edilmedikçe, gelir vergisi, kurumlar vergisi ve katma değer vergisinin gelirleri ortaklaşa Federasyon ve eyaletlere aittir (ortak vergiler). Gelir vergisi ve kurumlar

vergisinin gelirleri Federasyon ve eyaletler arasında yarı yarıya bölüşülür. Federasyon ve eyaletlerin katma değer vergisindeki payları, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla tespit edilir. Bu tespit aşağıdaki ilkelere göre yapılır:

1. Cari gelirlerin çerçevesinde, Federasyon ve eyaletler eşit olarak kendilerine düşen gerekli giderlerinin karşılanma hakkına sahiptirler. Bu bağlamda, giderlerin miktarı bir kaç yıllık mali bir planlama gözetilerek hesaplanır.
2. Federasyon ve eyaletlerin mali yüklerin karşılama ihtiyaçları, adil bir dengenin kurulması, vergi yükümlülerin haddinden fazla yük altında bırakılmaması ve Federasyon topraklarındaki yaşam koşullarının yeknesaklığı sağlamak suretiyle ayarlanır.

Ayrıca, Federasyon ve eyaletlerin katma değer vergisindeki paylarının tespitinde, 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren çocukların gelir vergi mevzuatında dikkate alınması dolayı eyaletlerin uğradıkları vergi kayıpları da gözetilir. Ayrıntıları 3. cümle gereğince federal bir yasayla düzenlenir.

- (4) Federasyon ve eyaletlerin gelir ve giderleri arasındaki oranı hissedilir biçimde değiştiği takdirde, Federasyon ve eyaletlerin katma değer vergisindeki payları yeniden tespit edilir; bu bağlamda, 3. fıkranın 5. cümlesi gereğince katma değer vergisindeki payların tespitine dahil edilen vergi kayıpları dikkate alınmaz. Federal bir yasayla eyaletlere ek giderler yüklendiği veya gelirlerin kesildiği takdirde, bu fazla yük, kısa bir süreyle sınırlı olmak üzere, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla Federasyonun bazı mali kaynaklarının havalesiyle giderilebilir. Yasada, havale miktarının tespiti ve eyaletlere dağıtım ilkeleri düzenlenir.
- (5) Belediye ile köylere gelir vergisi gelirlerinden bir pay düşer; bu pay eyaletler tarafından belediyelere, nüfuslarının gelir vergisi ödemeleri ölçüde aktarılır. Konunun ayrıntıları, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir. Yasa, belediyelerin, kendi payları için tarh kuralarını tespit edeceğini öngörebilir.
- (5 a) Belediye ile köyler, 1 Ocak 1998 tarihinden itibaren katma değer vergisinden pay alırlar. Pay, eyaletler tarafından bele-

diye ve köylere ekonomi ve yere göre tespit edilen bir ölçüye dayanarak iletilir. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

- (6) Arazi ve ticari işletme vergilerinin gelirleri belediye ve köylere, bölgesel tüketim ve sarf vergilerinin gelirleri belediye ile köylere veya eyalet yasalarındaki ölçüler oranında belediye ile köy birliklerine aittir. Belediye ile köylere, yasalar çerçevesinde gerçek vergilerin tarh kurallarını tespit etme hakkı verilir. Bir eyalette belediye veya köy idaresi bulunmadığı takdirde, arazi ve ticari işletme vergileri ve bölgesel tüketim ve sarf vergilerinin gelirleri eyalete aittir. Federasyon ve eyaletler, ticari işletme vergisi gelirlerinin taksimine katılabilirler. Taksim ayrıntılarını, Federal Konseyin onayını gerektiren federal yasayla düzenlenir. Eyalet yasalarındaki ölçüler oranında, arazi ve ticari işletme vergileri ile gelir vergisi ve katma değer vergilerindeki belediye ile köy payları, taksim işlemlerine esas olarak alınabilir.
- (7) Ortak vergilerin gelirinin tümünden, eyaletlerin payından belediye ile köy ve belediye ile köy birliklerine, eyalet yasaları tarafından tespit edilen belirli bir yüzde aktarılır. Ayrıca eyalet yasaları, eyalet vergilerinin gelirinden belediye ile köylerin (belediye ile köy birliklerinin) paylarını ve miktarını tespit ederler.
- (8) Federasyonun, münferit eyaletler veya belediye ile köylerde (belediye ile köy birlikleri) kendilerinin giderlerini arttıracak veya gelirlerini azaltacak özel tesislerin kurulmasına sebep vermesi dolayı eyaletler veya belediye ile köylere (belediye ile köy birliklerine) düşen olağandışı yüklerin kendileri tarafından karşılanması beklenemiyorsa, Federasyon gerekli denkleştirmeyi sağlar. Bu tesislerin kuruluşuyla ilgili olarak üçüncü kişiler tarafından ödenen tazminatlar ve bu eyalet veya belediye ile köylerin edindikleri mali menfaatler denkleştirmede gözönünde tutulur.
- (9) Eyaletlerin bu maddedeki anlamda gelir ve giderleri, belediye ile köylerin (belediye ile köy birliklerinin) gider ve gelirlerini de ifade eder.

Madde 106 a

[Kamu banliyö ulaşımı]

1 Ocak 1996 tarihinden itibaren kamu banliyö ulaşımı için, Federasyonun vergi gelirlerinden bir tutar eyaletlere ayrılır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir. 1. cümledeki tutar, 107. maddenin 2. fıkrasında öngörülen mali denkleştirmede dikkate alınmaz.

Madde 106 b

[Motorlu taşıt vergisinde eyaletlere ait pay]

1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren motorlu taşıt vergisinin Federasyona devredilmesi nedeniyle Federasyonun vergi gelirlerinden bir tutar eyaletlere ayrılır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 107

[Vergi gelirlerinin dağıtımı – eyaletlerarası mali denkleştirme – ek tahsisler]

- (1) Eyalet vergilerinin geliri ve gelir vergisi ve kurumlar vergisi gelirlerindeki eyaletler payı, kendi bölgelerinde maliye idarelerince tahsil edilen oranda ilgili eyaletlere aittir (yerel gelir). Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasa, kurumlar ve ücretten gelir vergileri için sınırlanma ve yerel gelirin paylaşılmasının şekil ve kapsamı konusunda ayrıntılı hükümler koyar. Yasa, diğer vergiler için de sınırlanma ve yerel gelirin paylaşılmasının şekil ve kapsamı konusunda da hükümler koyabilir. Katma değer vergisinin gelirindeki eyaletler payı, ilgili eyaletlere nüfusları oranında aittir; bununla beraber eyalet vergilerinden, gelir ve kurumlar vergilerinden ve madde 106b’de düzenlenen vergilerden gelen gelirin en fazla dörtte birine kadar bir bölümü, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla, kişi başına diğer eyaletler ortalamasının altında gelir edinen eyaletler için ek pay olarak öngörülebilir. Gayrimenkul alım vergisinde buna vergi gücü de dahil edilir.
- (2) Yasayla, eyaletlerin farklı mali güçlerinin dengelenmesi sağlanır; bu bağlamda belediye ile köylerin (belediye ve köy

birliklerinin) mali güç ve gereksinmeleri de göz önüne alınır. Dengeleme isteyebilecek durumunda olan eyaletlerin talepleri ile dengeleme yükümlüsü olan eyaletlerin yükümlülüklerinin koşulları ve dengeleme tutarlarının ölçü ve oranları yasayla düzenlenir. Yasa, Federasyonun kendi olanaklarından, zayıf eyaletlere genel mali gereksinmelerinin karşılanması için ek yardımlarda bulunabileceğini de belirtir.

Madde 108

[Federal ve eyalet maliye idaresi – vergi mahkemeleri]

- (1) Gümrükler, mali tekeller, federal yasayla düzenlenen ithal katma değer vergisi dahil tüketim vergileri, 1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren motorlu taşıt vergileri ve motorlu ulaşım araçlarından alınan sair trafik vergiler ile Avrupa Toplulukları çerçevesindeki vergiler federal mali makamlarca yönetilir. Bu makamların kuruluşu federal bir yasayla düzenlenir. Orta dereceli makamların yöneticileri eyalet hükümetleriyle anlaşarak atanırlar.
- (2) Diğer vergi işleri eyalet mali makamlarınca yürütülür. Bu makamların kuruluşu ve görevlilerinin yeknesak eğitimi, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenebilir. Orta dereceli makamların yöneticileri, Federal hükümetle anlaşarak atanırlar.
- (3) Gelirleri tamamen veya kısmen Federasyona ait olan vergi işlerine bakan eyalet mali makamları, Federasyon adına hareket ederler. 85. maddenin 3. ve 4. fıkraları, Federal Maliye Bakanının Federal Hükümetin yerinin alması koşuluyla uygulanır.
- (4) Vergilerin idaresinde, vergi yasalarının ifasının esaslı şekilde kolaylaştırılması veya iyileştirilmesi amacıyla, federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasa, federal maliye idaresi ile eyalet maliye idaresi arasında bir işbirliğini veya 1. fıkradaki vergi işlerine eyalet mali makamları ve diğer vergi işlerine Federasyon mali makamlarının bakmasını öngörebilir. Sadece belediye ve köylere (belediye ve köy birliklerine) iletilecek olan vergilerde, eyalet mali makam-

larına ait olan idare yetkileri tamamen veya kısmen belediye ve köylere (belediye ve köy birliklerine) devredilebilir.

- (5) Federal mali makamlarınca uygulanacak usuller, federal bir yasayla düzenlenir. Eyalet mali makamları ve 4. fıkranın 2. cümlesindeki hallerde belediye ve köyler (belediye ve köy birlikleri) tarafından uygulanacak usuller ise, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.
- (6) Vergi yargısı, federal bir yasayla yeknesak olarak düzenlenir.
- (7) Federal Hükümet, vergi idaresi eyalet mali makamlarına veya belediye ile köylere (belediye ve köy birliklerine) ait bulunduğu ölçüde Federal Konseyin onayını almak şartıyla, genel idari hükümler çıkartabilir.

Madde 109

[Federasyon ve eyaletlerde bütçe yönetimi]

- (1) Federasyon ve eyaletler, bütçe rejimlerinde özerk olup birbirlerine bağlı değildirler.
- (2) Federal Almanya Cumhuriyetinin Avrupa Birliği'nin, kuruluş antlaşmasınının 104. maddesi uyarınca bütçe disiplininin yerine getirilmesine ilişkin düzenlenen hukuki işlemlerden doğan yükümlülükleri, Federasyon ve eyaletler tarafından birlikte yerine getirilecektir.
- (3) Federasyon ve eyaletlerin bütçeleri, kural olarak kredilerden oluşan gelirler hariç olmak üzere denkleştirilmelidir. Federasyon ve eyaletler, normal durumun aksine oluşan konjonktür gelişimlerinin etkilerini simetrik olarak dikkate alacak düzenlemeler ile devletin kontrolü dışına çıkan ve devletin mali durumunu önemli ölçüde olumsuz etkileyen doğal afet veya olağanüstü acil durum halleri nedeniyle oluşan iniş ve çıkışları göz önüne alacak istisnai düzenlemeler, yapabilir. İstisnai bir düzenleme halinde, buna uygun bir geri ödeme düzenlemesi de yapılmalıdır. Federasyonun bütçesi konusundaki ayrıntılı düzenleme, madde 115 çerçevesinde kredi gelirlerinin nominal gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 0,35'ini aşmaması halinde birinci cümleye uygun olarak yapılmış sayılır. Eyaletlerin bütçesi konusundaki ayrıntılı düzenleme, kredi gelirlerine izin veril-

memesi halinde birinci cümleye uygun olarak yapılmış sayılarak, eyaletler tarafından kendi anayasal yetkileri çerçevesinde yapılacaktır.

- (4) Federal Konseyin onayına bağlı ve Federasyon ve eyaletler için aynı derecede geçerli olan federal bir yasayla, bütçe hukuku, konjonktürü gözeten bütçe uygulanması ve birden fazla yılı kapsayan mali planlar konusunda temel ilkeler tespit edilebilir.
- (5) Avrupa Birliği'nin Birliğin kuruluşuna ilişkin antlaşmanın 104. maddesi uyarınca bütçe disiplininin yerine getirilmesine ilişkin yaptırımlar, Federasyon ve eyaletler tarafından 65'e yüzde 35 şeklinde üstlenilecektir.

Madde 109 a

[Bütçe için acil durum halleri]

Bütçe acil durumlarını önlemek için federal bir yasa, Federal Konseyin de onayına bağlı olarak, aşağıdaki düzenlemeleri yapar:

1. Federasyon ve eyaletlerin bütçe ekonomisinin ortak bir kurul aracılığı ile sürekli olarak denetlenmesi (İstikrarlılık Kurulu),
2. tehdit eden bir bütçe acil durumunun tespit edilebilmesinin şartları ve buna ilişkin prosedür,
3. bu durumu engellemek için onarım programlarının oluşturulması ve bunların uygulanması için gerekli ilkeler.

İstikrarlılık kurulunun kararları ve bu kararların dayanağı olan danışma belgeleri kamuya duyurulmalıdır.

Madde 110

[Federasyonun bütçe planlaması]

- (1) Federasyonun bütün gelir ve giderleri bütçede gösterilir. Federal işletmelerde ve özel mallarda yalnız gelir ve giderler gösterilebilir. Bütçe, gelir ve giderler bakımından denkleştirilir.
- (2) Bütçe, bir veya birkaç hesap yılı için yıllara göre bölünerek, ilk hesap yılının başlamasından önce bütçe yasasıyla tespit

edilir. Bütçe planının bazı kısımlarının farklı dönemler için geçerli olup yıllara göre bölünebileceği öngörülebilir.

- (3) 2. fıkranın 1. cümlesine göre hükümet tarafından hazırlanan yasa tasarıları ile bütçe yasasının ve bütçe planının değiştirilmesine ilişkin tasarılar, aynı anda Federal Konseye ve Federal Meclise sunulur; Federal Konsey, tasarılar hakkında altı haftalık bir süre içinde, değişiklik tasarılarında ise üç hafta içinde görüşünü bildirebilir.
- (4) Bütçe yasasına, ancak yasanın kabul edildiği dönemle sınırlı olarak, Federasyonun gelir ve giderleri konusunda hükümler konulabilir. Bütçe yasası, hükümlerinin yalnız gelecek bütçe yasasının ilanımla veya 115. maddeye göre yetki verilmesi halinde, daha sonraki bir tarihte yürürlükten kalkacağını öngörebilir.

Madde 111

[Bütçenin tespitine kadar giderler]

- (1) Bir hesap yılının kapanmasından önce, gelecek yıl için bütçe planının yasayla tespit edilmemişse, Federal Hükümet, yasanın yürürlüğe girmesine kadar aşağıdaki gerekli harcamaları yapabilir:
  - a) Yasalara göre kurulan kurumların işlenmesini ve yasayla kararlaştırılan önlem ve işlemlerin yerine getirilmesini sağlamak için;
  - b) Federasyonun hukuki yükümlülüklerini yerine getirmek için,
  - c) Önceki bir yılın bütçesinde ödenekler kabul edilmiş olduğu takdirde, inşaat işlerini, tedarik ve sair hizmetleri devam ettirmek veya bu amaçla yardımları sürdürmek için;
- (2) 1. fıkrada sayılan giderler, özel yasalara dayanan gelirler, vergiler, resimler ve diğer kaynaklardan veya işletme ihtiyatlarından elde edilen gelirlerle karşılanamadığı takdirde, Federal Hükümet, ekonominin yönetilmesinin devamlılığı sağlamak için gerekli olan ve önceki bütçenin dörtte birini geçmeyen parayı kredi yoluyla temin eder.

Madde 112

[Bütçeyi aşan harcamalar]

Plan üstü ve plan dışı harcamalar, Federal Maliye Bakanının iznine bağlıdır. Bu izin, ancak önceden öngörülemeyen ve kaçınılmaz bir gereksinime dolayısıyla verilebilir. Konunun ayrıntılarını federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 113

[Ödenek arttırılması; yeni ödenekler]

- (1) Federal Hükümetçe teklif edilen bütçe planındaki giderleri arttıran veya yeni giderler gerektiren veya gelecekte yeni giderler öngören yasalar, Federal Hükümetin onayına bağlıdır. Aynı hüküm, gelir azalmasına neden olan veya gelecekte buna sebep verecek yasalar için de uygulanır. Federal Hükümet, Federal Meclisten bu gibi yasaların görüşülmesine ara verilmesini isteyebilir. Bu halde, Federal Hükümet, görüşünü altı hafta içinde Federal Meclise bildirir.
- (2) Federal Hükümet, Federal Meclisin, yasayı kabul etmesinden sonraki dört hafta içinde yeniden karar almasını isteyebilir.
- (3) Yasanın 78. maddeye göre kabul edilmiş olması halinde, Federal Hükümet, ancak önceden 1. fıkranın 3. ve 4. cümlelerine veya 2. fıkraya göre gerekli işleme girişmek koşuluyla ve ancak altı hafta içinde onayını vermesini reddedebilir. Bu sürenin bitiminde, onayı verilmiş sayılır.

Madde 114

[Hesap verme, Sayıştay]

- (1) Federal Maliye Bakanı, Federal Hükümetin ibrası için Federal Meclis ve Federal Konseye bütün gelirler ve giderler, hazinenin malları ve borçları konusunda arkadan gelen mali yıl içinde hesap vermek zorundadır.
- (2) Üyeleri yargıç bağımsızlığına sahip olan Federal Sayıştay, hesap ve bütçenin iktisadi yerindeliği ve usule uygunluğunu denetler. Federal Hükümet ile Federal Meclis ve Federal Konseye her yıl rapor verir. Federal Sayıştayın diğer yetkileri federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 115

[Krediler]

- (1) Kredilerin alınması ile gelecek mali yıllarda giderlere sebep verebilecek kefaletler, garantiler veya diğer teminatların üstlenmesi, federal bir yasayla verilen ve miktar itibariyle belirli veya belirlenebilir bir yetkiye bağlıdır.
- (2) Gelirler ve giderler, kural olarak kredilerden oluşan gelirler hariç olmak üzere denkleştirilmelidir.

Kredi gelirlerinin nominal gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 0,35'ini aşmaması halinde, bu kurala uyulmuştur. Buna ek olarak normal durumun aksine oluşan konjonktür gelişmelerinin etkileri nedeniyle oluşan iniş ve çıkışlar bütçede simetrik olarak dikkate alınmalıdır. 1, 2 ve 3. cümlelerde düzenlenen caiz olan kredi üst sınırının üzerindeki fiili kredi alımları bir kontrol hesabında tutulacak; bunların nominal gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 1,5'lik eşik değerini aşması halinde, bu krediler konjonktüre uygun olarak iade edilecektir. Ayrıntılar, özellikle finansal işlemlerden kaynaklanan gelir ve giderlerin düzenlenmesi, konjonktür gelişiminin göz önüne alınarak ve konjonktür düzenleme prosedürü esas alınarak yıllık net kredi alımlarında üst sınırın tespiti; caiz olan üst sınırın üzerindeki fiili kredi alımlarının kontrolü ve denkleştirilmesi konuları Federal bir yasa ile düzenlenir. Devletin kontrolü dışına çıkan ve devletin mali durumunu önemli ölçüde olumsuz etkileyen doğal afet veya olağanüstü acil durum hallerinde, bu kredi üst sınırları Federal Meclis üyelerinin çoğunluğunun verdiği bir karar ile aşılabılır. Bu karar geri ödeme planını da içermelidir. Altıncı cümle uyarınca alınan kredilerin geri ödenmesi makul bir süre içinde yapılmalıdır.

X a.
Savunma Hali

Madde 115 a

[Savunma halinin tespiti]

- (1) Federasyon toprakları silahlı bir saldırıya uğradığını veya böyle bir saldırının pek yakın olduğunu (savunma hali) Federal Meclis Federal Konseyin onayıyla tespit eder. Bu tespit, Federal Hükümetin önerisi üzerine ve verilen oyların üçte iki çoğunluğunu ve en az Federal Meclisin üyelerinin çoğunluğuyla yapılır.
- (2) Durumun şüpheye yer vermeden derhal hareket edilmesini gerektirmesi ve Federal Meclisin tam zamanında toplanmasında aşılmaz engellerin bulunması veya karar için yeter sayının bulunamaması hallerinde bu tespiti, verilen oyların üçte ikisinin çoğunluğuyla ve en az üyelerinin çoğunluğuyla, Ortak Komisyon yapar.
- (3) Tespit, Federal Cumhurbaşkanıca, 82. madde gereğince Federasyonun Resmi Gazetesinde ilan edilir. Bunun zamanında mümkün olmaması halinde, ilan başka bir yer ve şekilde yapılabilir; ancak bu ilan, koşullar izin verir etmez, Federasyon Resmi Gazetesinde yapılır.
- (4) Federasyon topraklarının silahlı bir saldırıya uğraması ve yetkili Federasyon organlarının 1. fıkranın 1. cümlesi gereğince durumu tespit edecek halde olamamaları halinde, bu tespit, saldırının başladığı anda yapılmış ve ilan edilmiş sayılır. Federal Cumhurbaşkanı, koşullar izin verir etmez, bu anı ilan eder.
- (5) Savunma halinin tespitinin ilan edilmesinden sonra, Federasyon topraklarına silahlı saldırı olursa, Federal Cumhurbaşkanı, Federal Meclisin onayıyla, savunma halinin varlığı konusunda uluslararası hukuka ilişkin açıklamalarda bulunabilir. 2. fıkrada yazılan durumlarda, Federal Meclisin yerine Ortak Komisyon geçer.

Madde 115 b

[Savunma halinde kumanda yetkisi]

Savunma halinin ilanıyla birlikte, silahlı güçler üzerindeki emir ve kumanda yetkisi Federal Başbakana geçer.

Madde 115 c

[Savunma halinde Federasyonun yasama yetkisi]

- (1) Federasyon, savunma halinde, eyaletlerin yasama yetkisine giren konularda da yarışan yasama yetkisine sahiptir. Bu yasalar Federal Konseyin onayına bağlıdır.
- (2) Savunma halinin koşulların gerektirdiği ölçüde, federal bir yasayla:
  1. Kamulaştırmalarda tazminat geçici olarak, 14. maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesinden farklı olarak düzenlenebilir;
  2. Özgürlük kısıtlamalarında 104. maddenin 2. fıkrasının 3. cümlesi ve 3. fıkrasının 1. cümlesinden farklı olarak, bir yargıcın normal zamanlardaki sürede harekete geçemediği halinde, dört günü geçmeyen bir süre belirlenebilir.
- (3) Mevcut veya her an başlayabilecek bir saldırıya karşı savunmanın gerektirdiği ölçüde, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla, Federasyon ve eyaletlerin idare ve mali rejimleri, VIII, VIII a ve X. bölümlerden farklı olarak düzenlenebilir; ancak o halde, eyaletler, belediye ve köylerin ile belediye ve köy birliklerinin yaşama yetenekleri özellikle mali açıdan korunur.
- (4) 1. ve 2. fıkranın 1. bendine göre kabul edilen federal yasalar, uygulamalarına hazırlık olmak üzere, savunma halinin ilanından önce de uygulanabilir.

Madde 115 d

[Savunma halinde kısaltılmış yasama usulü]

- (1) Savunma halinde, Federasyonun yasama usulüne, 76. maddenin 2. fıkrası, 77. maddenin 1. fıkrasının 2. cümlesi ve 2 ila 4. fıkraları , 78. madde ve 82. maddenin 1. fıkralarından farklı olarak, 2. ve 3. fıkraların hükümleri uygulanır.
- (2) Federal Hükümetin ivedi olarak nitelendirdiği yasa tasarıları, Federal Meclise ile Federal Konseye aynı zamanda gönderilir. Federal Meclis ve Federal Konsey bu tasarıları derhal birlikte görüşürler. Federal Konseyin onayına bağlı bir yasa tasarısının kesinleşmesi, onun oylarının çoğunluğuna

bağlıdır. Konunun ayrıntıları Federal Meclis tarafından kararlaştırılan ve Federal Konseyin onayını gerektiren bir iç tüzük ile düzenlenir.

- (3) Yasalar 115 a maddenin 3. fıkrasının cümlesine uygun olarak ilan edilir.

Madde 115 e

[Ortak Komisyonun durumu ve görevleri]

- (1) Ortak Komisyon, savunma halinde, verilen oyların üçte iki çoğunluğuyla ve en az üyelerinin çoğunluğuyla Federal Meclisin vaktinde toplanmasını olanaksız kılan engeller bulunduğunu veya yetersayı olmadığını tespit ederse, Ortak Komisyon, Federal Meclis ve Federal Konseyin yerine geçer ve onların yetki ve haklarını birlikte kullanır.
- (2) Anayasa, Ortak Komisyonun bir yasasıyla ne değiştirilebilir, ne de tamamen veya kısmen yürürlükten kaldırılabilir. Ortak Komisyon, 23. maddenin 1. fıkrasının 2. cümlesi, 24. maddenin 1. fıkrası ve 29. maddeye göre yasa kabul etmez.

Madde 115 f

[Savunma halinde Federal Hükümetin olağanüstü yetkileri]

- (1) Federal Hükümet, savunma halinde ve koşullar gerektirdiği takdirde:
1. Federal sınır muhafızlığı güçlerini Federasyonun topraklarının tamamında kullanabilir;
  2. Federal idareden başka, eyalet hükümetlerine ve ivedi nitelendirdiği durumlarda eyalet idari makamlarına emir verebilir ve bu yetkiyi eyalet hükümetlerinin kendileri tarafından görevlendirilecek üyelerine devredebilir.
- (2) 1. fıkraya göre alınacak önlemler hakkında Federal Meclis, Federal Konsey ve Ortak Komisyona derhal bilgi verilir.

Madde 115 g

[Savunma halinde Federal Anayasa Mahkemesinin statüsü ve görevleri]

Federal Anayasa Mahkemesinin ve yargıçlarının anayasal statüleri ve anayasal görevlerini yerine getirmeleri sınırlanamaz. Federal Anayasa Mahkemesi hakkındaki yasa, Ortak Komisyonun bir yasasıyla, ancak Federal Anayasa Mahkemesinin görüşüne göre de, bu mahkemenin işlerliğinin sağlanması için gerekli olduğu ölçüde değiştirilebilir. Federal Anayasa Mahkemesi, böyle bir yasanın kabulüne kadar mahkemenin işlerliğinin sağlanması için gerekli önlemleri alır. Federal Anayasa Mahkemesi 2. ve 3. cümlelere göre kararlarını, hazır bulunan yargıçların çoğunluğuyla alır.

Madde 115 h

[Savunma halinde seçim ve görev süreleri]

- (1) Federal Meclis ve eyalet meclislerinin savunma hali sırasında dolan seçim süreleri, savunma halinin bitiminden altı ay sonra sona erer. Federal Cumhurbaşkanı'nın görev süresi savunma hali sırasında usulen bitiyorsa veya Federal Cumhurbaşkanı'nın görevi savunma hali sırasında Federal Konsey Başkanına geçmişse, işbu görev savaş halinin bitiminden dokuz ay sonra sona erer. Savunma hali sırasında görev süresini dolduran bir Federal Anayasa Mahkemesi üyesinin görev süresi, savunma halinin bitiminden altı ay sonra sona erer.
- (2) Federal Başbakanın Ortak Komisyon tarafından yeniden seçilmesi gerekiyorsa, Ortak Komisyon, üyelerinin çoğunluğuyla yeni bir Federal Başbakan seçer; Federal Cumhurbaşkanı Ortak Komisyona bu konuda öneride bulunur. Ortak Komisyon, ancak Federal Başbakana kendi üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla bir halef seçmek suretiyle güvensizlik oyu verebilir.
- (3) Savunma halinin devamı süresince Federal Meclis feshedilemez.

Madde 115 i

[Eyalet hükümetlerinin olağanüstü yetkileri]

- (1) Federasyonun yetkili organları tehlikenin önlenmesi için gerekli tedbirleri alacak durumda bulunmazlarsa ve Federasyonun münferit bölgelerinde durumun kaçınılmaksızın derhal ve bağımsız olarak harekete geçilmesini gerektirmesi halinde, eyalet hükümetleri veya bunlar tarafından belirtilen makamlar veya temsilcileri, kendi yetki çevrelerinde 115 f maddenin 1. fıkrasındaki anlamda önlem alabilirler.
- (2) 1. fıkraya göre alınan önlemler, Federal Hükümet tarafından ve, eyalet makamlarını ve alt dereceli federal makamları ilgilendiren hususlarda, eyaletlerin başbakanları tarafından her zaman kaldırılabilirler.

Madde 115 k

[Olağanüstü yasalar ve tüzüklerin yürürlüğü]

- (1) 115 c, 115 e, 115 g maddelerine göre kabul edilen yasalar ve bu yasalara dayanarak çıkarılan tüzükler, yürürlükte oldukları sürece, kendilerine aykırı olan hukuku uygulama dışı bırakırlar. Bu hüküm, 115 c, 115 e ve 115 g maddelerine göre önceden kabul edilmiş hükümlere karşı geçerli değildir.
- (2) Ortak Komisyonun kabul ettiği yasalar ve bu yasalara dayanarak çıkarılan tüzükler, savunma halinin sona ermesinden altı ay sonra yürürlükten kalkarlar.
- (3) 91 a, 91 b, 104 a, 106 ve 107. maddelerden farklı hükümler içeren yasalar, en fazla savunma halinin bitimini izleyen ikinci mali yılın sonuna kadar yürürlükte kalırlar; bunlar, savunma halinin sona ermesinden sonra, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla VIIIa ve X. bölümlerdeki maddelere yayan hükümlere dönüştürebilirler.

Madde 115 l

[Olağanüstü yasaların yürürlükten kaldırılması, savunma halinin sona ermesi ve barış anlaşması]

- (1) Federal Meclis, Federal Konseyin onayıyla Ortak Komisyon tarafından kabul edilen yasaları her zaman yürürlükten kal-

dırabilir. Federal Konsey, Federal Meclisin bu konuda karar vermesini isteyebilir. Ortak Komisyonun veya Federal Hükümetin tehlikenin savuşturulması için almış olduğu diğer önlemler, Federal Meclis ve Federal Konseyin kararlarıyla kaldırılır.

- (2) Federal Meclis, Federal Konseyin onayıyla, Federal Cumhurbaşkanıca ilan edilecek olan bir kararla, her zaman savunma halinin sona ermiş olduğunu açıklayabilir. Federal Konsey, Federal Meclisin bu konuda karar vermesini isteyebilir. İlan anındaki koşullar ortadan kalkar kalkmaz, savunma halinin sona erdiği açıklanması zorunludur.
- (3) Barış akdine federal yasayla karar verilir.

XI.

Geçici ve Son Hükümler

Madde 116

Alman vatandaşlığı

- (1) Bu Anayasadaki anlamda Alman, diğer yasal düzenlemeler saklı kalmak üzere, Alman vatandaşlığına sahip olanlar veya Alman soyundan olup 31 Aralık 1937 tarihindeki Alman İmparatorluğu sınırları içinde kabul edilmiş olan mülteci veya sürgün edilenler ile bunların eşi veya füruu.
- (2) 30 Ocak 1933 ve 8 Mayıs 1945 tarihleri arasında siyasi, ırkî veya dinî nedenlerle vatandaşlıktan çıkarılanlar ve bunların füruu, başvuruları üzerine tekrar vatandaşlığa alınırlar. Bunlar, 8 Mayıs 1945'den sonra Almanya'da yerleştikleri ve aksine bir istekte bulunmadıkları takdirde vatandaşlıktan çıkarılmış sayılmazlar.

Madde 117

[3. ve 11. maddeler hakkında geçici hükümler]

- (1) 3. maddenin 2. fıkrasına aykırı olan yasalar, Anayasanın hükümlerine uygun hale getirilinceye, ancak en geç 31 Mart 1953 tarihine kadar geçerlidir.
- (2) Halen mevcut olan konut kısıtlığı dolayısıyla dolaşım özgürlüğünü sınırlandıran yasalar, federal bir yasayla kaldırılıncaya kadar yürürlükte kalırlar.

Madde 118

[Güney-Batının yeniden şekillendirilmesi]

Baden, Württemberg-Baden ve Württemberg-Hohenzollern eyaletlerini kapsayan bölgelerin yeniden düzenlenmesi, 29. madde hükümlerinden farklı olarak ilgili memleketlerin uzlaşmasıyla yapılabilir. Bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, yeniden düzenleme halkın sorulmasını öngören federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 118 a

[Berlin ve Brandenburg eyaletlerinin yeniden düzenlenmesi]

Berlin ve Brandenburg eyaletlerini kapsayan bölgelerin yeniden düzenlenmesi, 29. madde hükümlerinden farklı ola-

rak, seçimlere katılma yetkisi olanların katılımıyla iki eyaletin anlaşmasıyla yapılabilir.

Madde 119

[Mülteci ve sürgün edilenler]

Mülteci ve sürgün edilenler konularında Federal Hükümet, federal bir yasa çıkarılıncaya kadar, özellikle bunların eyaletlere dağıtımı konusunda, Federal Konseyin onayına bağlı yasa kuvvetinde kararname çıkarabilir. Ayrıca özel durumlarda Federal Hükümete münferit emirler verme yetkisi verilebilir. Emirler, gecikmesinde sakınca bulunmayan durumlar dışında eyaletlerin en yüksek makamlarına verilir.

Madde 120

[İşgal masrafları ve savaştan kaynaklanan yükler]

- (1) İşgal masrafları ve savaş sonucu olan diğer iç ve dış yükler, federal yasalardaki ayrıntılı hükümlere dayanarak Federasyon tarafından karşılanır. Savaşın sonucu olan bu yüklerin 1 Ekim 1969 tarihine kadar federal yasalarla düzenlendiği ölçüde, Federasyon ve eyaletler bu yasalara uyularak masrafları aralarındaki oranda karşılarlar. Federal yasalarla düzenlenmemiş ve bundan sonra da düzenlenmeyecek savaştan kaynaklanan yüklerin masrafları, eyaletler, belediye ve köyler (belediye ve köy birlikleri) veya eyalet veya belediye ve köy görevlerini ifa eden diğer makamlar tarafından 1 Ekim 1965 tarihine kadar karşılanmış ise, Federasyon, bu tarihten sonra dahi, bu çeşit masrafları karşılamakla yükümlü değildir. Federasyon, işsizlik sigortası ve işsizlik yardımı dahil sosyal sigorta yüklerine yardımda bulunur. Savaş sonucu olan yüklerin bu fıkra ile Federasyon ve eyaletlere taksiminde, savaş sonucu doğan tazminat iddiaları konusundaki yasal hükümleri saklı tutulmuştur.
- (2) Federasyonun masrafları karşıladığı anda, gelirler Federasyona intikal eder.

Madde 120 a

[Yükümlülüklerin denkleştirilmesi]

- (1) Yükümlülüklerin denkleştirilmesi hakkındaki yasaların, Federal Konseyin onayıyla denkleştirme edimleri konusunda kısmen Federasyon, kısmen de eyaletler tarafından uygulanacağını, 85. maddeye göre Federasyon ve Federasyonun yetkili üst makamlarına ait olan yetkilerin tamamen veya kısmen Federal Tesviye İdaresine devredilebileceğini belirtebilir. Federal Tesviye İdaresi bu yetkilerin kullanılmasında Federal Konseyin onayına muhtaç değildir. Talimatlarını, acil durumlar hariç eyaletlerin üst makamlarına (eyalet tesviye idarelerine) verir.
- (2) 87. maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesi hükmü saklıdır.

Madde 121

[«Üyelerin çoğunluğu» kavramı]

Bu Anayasada kullanılan Federal Meclis ve Federasyon Kongresi üyelerinin çoğunluğu kavramıyla, yasal üye sayılarının çoğunluğu ifade edilir.

Madde 122

[Yasama yetkilerinin yetkili organlara geçişi]

- (1) Federal Meclisin ilk toplanmasından itibaren yasalar, yalnız bu Anayasada tanınmış olan yasama organları tarafından kabul edilebilir.
- (2) Yetkileri 1. fıkraya göre sona eren yasa koyucu ve yasamaya müşavir olarak katılan kuruluşlar, bu andan itibaren feshe-dilmiş sayılır.

Madde 123

[Anayasa öncesi hukuk ve devlet sözleşmeleri]

- (1) Federal Meclisin ilk toplanmasında yürürlükte bulunan hukuk, Anayasaya aykırı olmadığı sürece yürürlükte kalır.
- (2) Alman İmparatorluğu tarafından akdedilmiş olup, bu Anayasaya göre eyalet yasama organlarının yetkisine giren konulara ilişkin devletlerarası sözleşmeler, genel hukuk ilkelere göre geçerli oldukları takdirde, ilgililerin bütün hak

ve itirazları saklı kalmak koşuluyla bu Anayasaya göre yetkili organlar tarafından yeni devletlerarası sözleşmeler akdedilinceye veya ihtiva ettikleri hükümlere göre başka türlü sona erinceye kadar geçerlidirler.

Madde 124

[İnhisari yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]

Federasyonun inhisari yasama konularına ilişkin yasalar, yürürlük alanlarında federal hukuk olur.

Madde 125

[Yarışan yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]

Federasyonun yarışan yasama konularına ilişkin yasalar;

1. bir veya birden fazla işgal bölgelerinde aynı şekilde geçerli olduğu,
2. 8 Mayıs 1945 ten sonra değiştirilen önceki İmparatorluk hukuku bahse konu olduğu takdirde, kendi yürürlük alanında federal hukuk olur.

Madde 125 a

[15.11.1994 tarihinden önceki Federal hukukun geçerliliği]

- (1) Federal hukuk olarak çıkartılmış, ancak 74. madde 1. Fıkranın değiştirilmesinden veya 84. madde 1. fıkrası 7. cümle, 85. madde 1. fıkrası 2. cümle veya 105. madde 2a. fıkrası 2. cümle eklenmesi ya da 74a ve 75. maddelerinin ya da 98. maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesinin iptali nedeniyle artık federal hukuk olarak çıkartılamayacak hukuk, Federal hukuk olarak geçerliliğini sürdürür. Ancak, bu hukukun yerini eyalet hukuku alabilir.
- (2) 72. maddenin 2. fıkrasının 15 Kasım 1994 kadar geçerli olan metnine dayanarak çıkartılmış olan ve fakat 72. maddenin 2. fıkrası nedeniyle artık federal hukuk olarak çıkartılamayacak hukuk, federal hukuk olarak geçerliliğini sürdürür. Bu hukukun yerini eyalet hukukunun alabileceği, federal bir yasaya belirlenebilir.

- (3) Eyalet hukuku olarak çıkartılmış ve fakat 73. maddenin değiştirilmesi nedeniyle artık eyalet hukuku olarak çıkartılamayacak hukuk, eyalet hukuku olarak geçerliliğini surdrr. Bu hukukun yerini federal hukuk alabilir.

Madde 125 b

[ereve kanunlarının yürürlüğü]

- (1) 75. maddenin 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan metne bağlı olarak çıkartılmış olup bundan böyle federasyon hukuku olarak çıkartılabilecek olan düzenlemeler federasyon hukuku olarak geçerli olmaya devam edecektir. Bu çerçevede eyaletlerin yasama erkine ilişkin yetki ve görevleri aynı Şekilde kalacaktır. 72. madde 3. fıkra 1. cümlede belirtilen alanlarda eyaletler bu düzenlemelere aykırı düzenlemeler getirebilirler, 72. madde 3. fıkra 1. Cümlede 2, 5 ve 6 numaralı bentlerdeki alanlarda bu durum, Federasyonun 1 Eylül 2006 tarihinden itibaren yasama yetkisini kullanması halinde ve fakat 2 ve 5 numaralı bentlerdeki hallerde en geç 1 Ocak 2010 tarihinde, 6 numaralı bentteki hallerde ise en geç 1 Ağustos 2008 tarihinde gerekleēebilecektir.
- (2) Federal yasalarla 84. madde 1. fıkra uyarınca 1 Eylül 2006 tarihinden önce geçerli olan metne bağlı olarak çıkartılan düzenlemelere eyaletler aykırı düzenlemeler getirebilirler; 31 Aralık 2008 tarihine kadar idari usullere ilişkin düzenlemelerden ise, sadece 1 Eylül 2006 tarihinden itibaren söz konusu federal yasada idari usullere ilişkin düzenlemelerin değiştirilmiş olması halinde aykırı düzenlemelerin getirilmesi mümkündür.

Madde 125 c

[Ortak görevler alanındaki dzenlemelein devamı]

- (1) 91a maddesinin 2. fıkrası uyarınca ve 1. fıkrası 1 numaralı bendi bağlamında 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan metne bağlı olarak çıkartılan düzenlemeler, 31 Aralık 2006 tarihine kadar geçerli olarak kalacaktır.
- (2) 104a maddesinin 4. fıkrasının 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan metnine bağlı olarak belediye ulaşım ve trafiği-

nin finanse edilmesi ve sosyal oturma yeri sağlama yardımlarına ilişkin çıkartılmış düzenlemeler, 31 Aralık 2006 tarihine kadar geçerliliklerini korurlar. Belediye trafiğinin finansmanı konusunda, Belediye Ulaşım ve Trafiğinin Finansmanı Kanunu'nun 6. maddesi 1. fıkrası doğrultusunda özel bazı programlar veya 104 a maddesi 4. fıkrası bağlamında 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan sair düzenlemeler, yürürlükten kaldırılmaları daha önceki bir tarihe alınmamışsa 31 Aralık 2019 tarihine kadar geçerli olarak kalırlar.

Madde 126

[Anayasa öncesi hukukun geçerliği konusundaki görüş ayrılığı]

Anayasa öncesi hukukun federal hukuk olarak geçerliliği konusundaki uyuşmazlıkları Federal Anayasa Mahkemesi çözer.

Madde 127

[Birleşik Ekonomi Bölgesi hukuku]

Federal Hükümet, 124. veya 125. maddelere göre, federal hukuk olarak geçerli kaldığı sürece Birleşik Ekonomi Bölgesinin idare hukukunu, ilgili eyalet hükümetlerinin onayıyla bu Anayasanın ilanından itibaren bir yıl içinde Baden, Büyük-Berlin, Ren-Palatina ve Württemberg-Hohenzollern eyaletlerinde yürürlüğe koyabilir.

Madde 128

[Talimat haklarının devamı]

Geçerliğini koruyan hukukun, 84. maddenin 5. fıkrası anlamında talimat hakkı öngördüğü takdirde, bu haklar yasayla değiştirilinceye kadar yürürlükte kalırlar.

Madde 129

[Yetkilerin geçerliği]

- (1) Federal hukuk olarak geçerliğini koruyan hükümlerle, tüzük ve yönetmelik çıkarmaya veya genel idari hükümler

koymaya ile idari tasarruflarda bulunmaya verilen yetkiler bundan böyle yetkili makamlara intikal eder. Kuşku du- rumlarda Federal Konseyin görüşü alarak Federal Hükümet karar verir; işbu karar yayımlanır.

- (2) Eyalet hukuku olarak geçerliğini koruyan hükümlerle veri- len yetkiler eyalet hukukuna göre yetkili makamlar tarafın- dan kullanılır.
- (3) 1. ve 2. fıkralar manasındaki hükümlerin kendilerini değiş- tirme veya tamamlama veya yasaların yerine geçebilecek hüküm koyma yetkisi verdikleri takdirde, bu yetkiler sona ermiş sayılır.
- (4) 1. ve 2. fıkra hükümleri, artık geçerli olmayan yasalara veya mevcut olmayan kuruluşlara atıfta bulunan hükümlere de uygulanır.

Madde 130

[Kamu kuruluşları]

- (1) Eyalet hukukuna veya eyaletlerarası sözleşmelere dayanma- yan idare organları ve sair idare ve adliye kuruluşları, Gü- ney-Batı Alman Demiryolları İşletme Birliği ve Fransız işgal bölgesindeki Posta ve Telekomünikasyon İdaresi yönetim kurulu, Federal Hükümete bağlıdır. Federal Hükümet, Fe- deral Konseyin onayıyla, geçiş, fesih ve tasfiyelerini düzen- ler.
- (2) Bu kuruluşlarda çalışan personelin en yüksek disiplin ami- ri yetkili Federal Bakandır.
- (3) Eyaletlere doğrudan doğruya bağlı olmayan ve eyaletlerara- sı sözleşmelere istinat etmeyen kamu tüzel kişiler ve kamu hukuku kurumları, yetkili federal idarenin denetimine bağ- lıdır.

Madde 131

[Eski kamu görevlileri]

Mülteci ve sürgün edilenler de dahil, 8 Mayıs 1945 tarihinde kamu görevlerinden memur hukuku veya toplu sözleş- me hukukundan başka nedenlerle azledilenlerden hiç veya önceki durumlarıyla mütenasiben çalıştırılmayanların hu-

kuki statüleri federal yasayla düzenlenir. Aynı hüküm, mülteci ve sürgün edilenler dahil 8 Mayıs 1945 tarihinde emeklilik hakları mevcut iken, memur veya toplu sözleşme hukuku nedenleri dışında hiç veya durumlarıyla mütenasiben emeklilik haklarından yararlanamayan kişiler hakkında da uygulanır. Federal yasanın yürürlüğe girmesine kadar eyaletler hukukundaki aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, talepte bulunulamaz.

Madde 132

[Bazı memur haklarının kaldırılması]

- (1) Bu Anayasanın yürürlüğe girdiği anda kaydı yaşam koşuluyla atanmış olan memur ve yargıçlar, görevleri için gerekli kişilik ve yeteneklerden yoksun oldukları takdirde, Federal Meclisin ilk toplanmasından itibaren altı ay içinde emekliye sevkedilebilirler, işten el çektirilebilirler veya daha düşük gelirli bir göreve atanabilirler. Bu hüküm, sözleşmelerinin feshedilemeyen görevliler hakkında da uygulanır. Sözleşmelerinin feshi mümkün olan görevlilere toplu sözleşme hükümlerinden fazla olan feshi ihbar süreleri, aynı süre içinde kaldırılabilir.
- (2) Bu hüküm, haklarında „Nasyonal Sosyalizm ve Militarizm’den Kurtuluş“ hakkındaki hükümler uygulanmayan veya Nasyonal Sosyalizm’de takibe uğramış olan kamu görevlilerine, kişiliklerinde herhangi bir önemli neden bulunmaması kaydıyla, uygulanmaz.
- (3) İlgililere 19. maddenin 4. fıkrası gereğince yasa yolu açıktır.
- (4) Konunun ayrıntıları Federal Hükümetçe hazırlanan ve Federal Konseyin onayına bağlı bir kararnameyle düzenlenir.

Madde 133

[Birleşik Ekonomi Alanı, halefiyet]

Federasyon, Birleşik Ekonomik Alanının idaresinin hak ve yükümlülüklerini üzerine alır.

Madde 134

[İmparatorluğun malvarlığının halefiyeti]

- (1) İmparatorluk malvarlığı, ilke olarak Federasyona intikal eder.
- (2) Bu malvarlığının başlangıçtaki amacına göre öncelikle ve bu Anayasaya göre Federasyonun idari görevleri alanına girmeyen idari görevler için öngörülen malvarlığı, parasız olarak bundan böyle ilgili kuruluşlara ve, bu Anayasaya göre eyaletler tarafından yalnız geçici değil ifa edilecek idari görevlere hizmet ettiği takdirde, eyaletlere devredilir. Federasyon diğer malvarlıkları da eyaletlere devredebilir.
- (3) Eyaletler ile belediye ve köyler (belediye ve köy birlikleri) tarafından parasız olarak İmparatorluk emrine verilmiş olan malvarlığı, Federasyonun kendi idari görevleri için ona ihtiyacı olmaması halinde, tekrar eyalet ile belediye ve köylere (belediye ve köy birliklerine) geçer.
- (4) Konunun ayrıntılarını Federal Konseyin onayın bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 135

[Eski eyalet ve kurumların malvarlığı]

- (1) 8 Mayıs 1945 tarihinden sonra bu Anayasamın yürürlüğe girmesine kadar bir bölgenin bir eyalete aidiyeti değişmişse, bu bölgedeki önceki eyaletin malvarlığı, bu bölgenin şimdi ait olduğu eyalete geçer.
- (2) Artık mevcut olmayan eyaletlerin ve diğer kamu tüzel kişileri ve kamu kurumlarının malvarlığı, başlangıçtaki amaçlarına göre öncelikle idari hizmetler için kullanıldığı takdirde veya halen yalnız geçici değil öncelikle idari hizmetler için kullanıldığı takdirde, bundan böyle bu hizmetleri ifa eden eyaletlere, kamu tüzel kişilere ve kamu kurumlarına intikal eder.
- (3) Artık mevcut olmayan eyaletlerin gayrimenkul malvarlığı, 1. fıkrada yazılan anlamda zaten malvarlığı sayılmayan mütemmim cüzleriyle birlikte bu gayrimenkulün bulunduğu eyalete intikal eder.

- (4) Federasyonun ağır basan bir menfaati veya bir bölgenin özel menfaati gerektirirse, federal bir yasayla 1–3. fıkralardan farklı kurallar konulabilir.
- (5) Halefiyet ve tasfiye işlemleri, 1 Ocak 1952 tarihine kadar ilgili eyaletler veya kamu tüzel kişiler ve kamu hukuku kurumları arasında anlaşma yoluyla halledilemediği takdirde, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.
- (6) Eski Prusya eyaletinin özel hukuk işletmelerindeki hisseleri Federasyona intikal eder. Konunun ayrıntılarını farklı hükümler de koyabilecek federal yasayla düzenlenir.
- (7) 1–3. fıkralara göre, bir eyalete veya kamu tüzel kişilerine veya kamu kurumlarına ait olacak bir malvarlığı üzerinde sonradan hakkı olanlar tarafından bir eyalet yasasına istinaden veya diğer bir şekilde Anayasanın yürürlüğe girmesinden önce tasarrufta bulunmuş olunması halinde malvarlığın intikali tasarruftan önce vuku bulmuş sayılır.

Madde 135 a

[İmparatorluğun, eski Prusya ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin yükümlülükleri]

- (1) 134. maddenin 4. ve 135. maddenin 5. fıkralarıyla saklı tutulan Federasyonun yasama yetkisiyle, aşağıdaki yükümlülüklerin hiç veya kısmen ifa olunmayacağı kararlaştırılabilir:
  1. İmparatorluğun yükümlülükleriyle eski Prusyanın ve artık mevcut olmayan diğer kamu tüzel kişiler ve kamu kurumlarının yükümlülükleri;
  2. Federasyon veya diğer kamu tüzel kişiler ve kamu hukuku kurumlarının 89, 93, 134 ve 135. maddelerde öngörülen malvarlığının intikaline ilişkin yükümlülükleriyle, bu hak sahiplerinin 1. bentte açıklanan hak sahiplerinin tasarruflarından doğan yükümlülükleri;
  3. Eyalet ile belediye ve köylerin (belediye ve köy birlikleri) 1 Ağustos 1945'ten önce işgal güçlerinin emirlerini yerine getirmelerinden üzere veya İmparatorluğa ait olan veya İmparatorluk tarafından kendilerine devredi-

len idari görevleri çerçevesinde harbin neden olduğu bir zaruret halinin giderilmesi için aldıkları önlemlerden doğan yükümlülükleri.

- (2) 1. fıkra, hem Alman Demokratik Cumhuriyetinin veya onun organlarının yükümlülüklerine, hem Alman Demokratik Cumhuriyetinin malvarlıklarının Federasyona, eyaletlere ile belediye ve köylere geçmesiyle bağlantılı olan Federasyonun veya başka kamu tüzel kişilerin ve kamu kurumlarının yükümlülüklerine ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin veya organlarının tasarruflarından doğan yükümlülüklerle de uygulanır.

Madde 136

[Federal Konseyin ilk toplantısı]

- (1) Federal Konsey ilk kez Federal Meclisin ilk toplandığı günde toplanır.
- (2) Federal Cumhurbaşkanı yetkileri, Federal Cumhurbaşkanı'nın seçilmesine kadara Federal Konsey Başkanı tarafından kullanılır. Ancak, Federal Meclisi feshetmek hakkı ona ait değildir.

Madde 137

[Memurların seçilebilmeleri]

- (1) Memurların, kamu görevlilerinin, muvazzaf ve süreli askerlerin ile yargıçların Federasyon, eyaletler ve belediye ile köylerde seçilebilmeleri yasayla sınırlandırılabilir.
- (2) İlk Federal Meclisin, ilk Federasyon Kongresinin ve Federal Cumhuriyetin ilk Federal Cumhurbaşkanı'nın seçimi, Parlamento Kurul tarafından kabul edilecek bir seçim yasasına göre yapılır.
- (3) 41. maddenin 2. fıkrası gereğince Federal Anayasa Mahkemesine ait olan yetki, onun kuruluşuna kadar kendi iç tüzüğüne göre karar veren Birleşik Ekonomi Alanı Alman Yüksek Mahkemesi tarafından kullanılır.

Madde 138

[Güney Almanya Noterlikleri]

Baden, Bayern, Württemberg-Baden ve Württemberg-Hohenzollern eyaletlerinde mevcut olan noterliklerin kuruluşundaki değişiklikler, bu eyaletler hükümetlerinin onayına bağlıdır.

Madde 139

[Nasyonal Sosyalizm ve militarizm'den arınma hükümleri]

«Alman halkının Nasyonal Sosyalizm ve Militarizm'den Arınması» hakkındaki hükümler, bu Anayasanın hükümlerine aykırı sayılmaz.

Madde 140

[Weimar Anayasasının bazı maddelerinin geçerliliği]

11 Ağustos 1919 tarihli Alman Anayasasının 136, 137, 138, 139 ve 141. maddeleri hükümleri, bu Anayasanın bir parçasıdır.

Madde 141

[Din dersi, «Bremen maddesi»]

7. maddenin 3. fıkrasının 1. cümlesi hükmü, 1 Ocak 1949 tarihinde konusunu başka bir şekilde düzenlemiş bulunan eyalette uygulanmaz.

Madde 142

[Eyalet anayasalarındaki temel haklar]

Bu Anayasanın 1.–18. maddelerine uygun olarak temel hakları güvence altına alan eyalet anayasalarının hükümleri, 31. madde hükmüne bakılmaksızın yürürlükte kalırlar.

Madde 142 a (kaldırılmıştır)

Madde 143

[Eski Alman Demokratik Cumhuriyetinin bölgesi için geçici hukuk]

- (1) Birleşme Andlaşmasının 3. maddesinde adı geçen bölgedeki hukuk, en fazla 31 Aralık 1992 tarihine kadar, farklı du-

rum ve koşullar yüzünden Anayasa düzenine tamamen uyum sağlanamadığı sürece bu Anayasanın hükümlerinden ayrılabilir. Ayrılıklar 19. madde 2. fıkrasına aykırı olamazlar ve 79. madde 3. fıkrada yazılan ilkelere uymak zorundadırlar.

- (2) II, VIII, VIII a, IX, X ve XI. bölümlerden ayrılıklar en fazla 31 Aralık 1995 tarihine kadar yürürlükte kalabilir.
- (3) 1. ve 2. fıkraya bakılmaksızın Birleşme Andlaşmasının 41. maddesi ve bunun yürütülmesine yönelik düzenlemeler, bu andlaşmanın 3. maddesinde tabir edilen bölgedeki mülkiyete yapılan müdahalelerin geri alınamayacağını öngörüldükleri takdirde geçerliliğini korurlar.

Madde 143 a

[Federal Demiryollarının özelleştirilmesi]

- (1) Federasyona bağlı idarece yürütülen Federal Demiryollarının iktisadi teşekküllere dönüştürülmesinden kaynaklanan tüm işlerde, Federasyon inhisari yasama yetkisine sahiptir. 87 e madde 5. fıkra kıyasen uygulanır. Federasyon Demiryollarının memurları yasa yoluyla, hukuksal konumları ve kamu işverenin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, özel hukukla düzenlenmiş Federasyon Demiryollarında göreve getirilebilirler.
- (2) 1. fıkraya göre çıkarılan yasalar Federasyon uygular.
- (3) Şimdiye kadarki Federasyon Demiryollarının banliyö tren hatları alanındaki görevlerinin 31 Aralık 1995 tarihine kadar yerine getirilmesi Federasyonun işidir. Bu, tren trafik idaresinin benzer görevleri için de geçerlidir. Ayrıntıları, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 143 b

[Federal Alman Posta'nın şekil değişimi]

- (1) Federal Alman Postası'nın özel malvarlığı, federal bir yasa ölçüsünde özel hukuk konumundaki teşebbüslere dönüştürülecektir. Bu konuyla ilgili tüm işlerde, Federasyon inhisari yasama yetkisine sahiptir.

- (2) Nev’i değiştirmeden önce Federasyona ait olan inhisari yetkiler, geçici bir dönem için federal yasayla Federal Alman Postası *Telekom* ve Federal Alman Postası *Posta Hizmetleri* işletmelerinden doğan teşebbüslere verilebilir. Federasyon, Federal Alman Postası *Posta Hizmetleri*’nin halef teşebbüsünde tuttuğunu sermaye çoğunluğunu, yasanın yürürlüğe girmesinden en erken beş sene sonra elden çıkartabilir. Bunun için Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasa gereklidir.
- (3) Federal Alman Postası’ndaki görevli memurlar, hukuk konularının ve kamu işverenin sorumluluğunun saklı kalmak kaydıyla özel teşebbüslerde çalıştırılırlar. Teşebbüsler kamu işveren yetkilerini uygularlar. Ayrıntıları federal bir yasa düzenler.

Madde 143 c

[Ortak görevlerin kaldırılmasına ilişkin tazmin tutarları]

- (1) Yüksek okulların ve üniversite hastanelerinin büyütülmesi veya inşası, eğitim planlaması gibi ortak görevlerin kaldırılmasına, yine belediyelerin ulaşım ve trafiğinin iyileştirilmesine ilişkin finansal yardımın kaldırılmasına ve toplu konut yardımına ilişkin olarak Federasyonun finansman payının şartlı olarak kalkmasına binaen eyaletlere; 1 Ocak 2007 tarihinden 31 Aralık 2019 tarihine kadar Federasyon bütçesinden yıllık tutarlar verilecektir. 31 Aralık 2013 tarihine kadar bu tutarlar, Federasyonun 2000 ila 2008 yılları arasındaki referans dönemindeki finansman payının ortalamasından hesaplanacaktır.
- (2) 1. fıkrada yer alan tutarlar 31 Aralık 2013 tarihine kadar aşağıdaki şekilde taksim edilecektir:
1. Yıllık sabit tutar olarak ve miktarları, her bir eyaletin 2000 ve 2003 yılları arasındaki dönemleri arası ortalama payına göre hesaplanarak;
  2. her biri şimdiye kadarki karma finansmanda yer alan görev alanındaki amaca bağlı olarak.
- (3) Federasyon ve eyaletler 2013 yılının sonuna kadar, 1. Fıkra uyarınca görevlerin yerine getirilmesi konusunda eyaletlere

verilecek ödeneklere ait tutarların hangi yükseklikte olmasının uygun ve gerekli olduğu konusunu kontrol edeceklerdir. 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren 1. fıkrada yer alan ödeneklerin 2. fıkra 2 numaralı bentte öngörülen amaca bağlı olması şartı ortadan kalkacaktır; bununla birlikte ödeneklerin hacminin yatırımın amacına yönelik olması şartı devam edecektir. Dayanışma Paketi II'yi dayanak alan anlaşmalar saklı kalmaktadır.

- (4) Konunun ayrıntılarını Federal Konseyin onayını gerektiren bir yasa düzenler.

Madde 143 d

[Konsolidasyon yardımları çerçevesinde geçiş dönemi hükümleri]

- (1) 109 ve 115. maddelerinin 31 Temmuz 2009 tarihinden önce geçerli olan halleri son olarak 2010 bütçe yılı için uygulanacaklardır. 109 ve 115. maddelerinin 1 Ağustos 2009 tarihinden itibaren geçerli olacak olan halleri ilk olarak 2011 bütçe yılı için uygulama alanı bulacak, 31 Aralık 2010 tarihinde mevcut olan ve daha önceden hazırlanan özel malvarlıkları için verilmiş kredi yetkilendirilmeleri bundan mahfuzdur. Eyaletler, 1 Ocak 2011 ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasında, yürürlükteki eyalet hukuku düzenlemeleri çerçevesinde 109. maddenin 3. fıkrasında düzenlenen yönergenin aksine davranabilir. Eyaletlerin bütçeleri, 2020 bütçe yılında 109. maddenin 3. fıkrasının 5. cümlesi düzenlenen yönergeyi yerine getirilebilecek konuma getirilmelidir. Federasyon, 1 Ocak 2011 ile 31 Aralık 2015 tarihleri arasında 115. maddenin 2. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen yönergenin aksine davranabilir. Mevcut olan açığın kapatılması ile 2011 bütçe yılında başlanacaktır. Yıllık bütçeler, 2016 bütçe yılında 115. maddenin 2. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen yönergeyi yerine getirilebilecek konuma getirilmelidir; ayrıntılar federal bir yasayla düzenlenecektir.
- (2) 109. maddenin 3. fıkrasındaki yönergenin 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren yerine getirilmesine yardımcı olmak için, Berlin, Bremen, Saarland, Saksyonya-Anhalt ve Schleswig-

Holstein eyaletlerine 2011 ila 2019 yılları arası dönemde Federasyonun bütçesinden toplamda yıllık 800 Milyon Euro tutarında konsolidasyon yardımı yapılabilir. Bu toplam tutardan 300 Milyon Euro Bremen'e 260 Milyon Euro Saarland'a; Berlin Saksonya-Anhalt ve Schleswig-Holstein'a 80'er Milyon Euro düşmektedir. Bu yardımlar, Federal Konseyin onayını gerektiren bir Federal yasadan kaynağını bulan bir idari sözleşme esasa alınarak yapılacaktır. Bu yardımların yapılması, 2020 yılının sonuna kadar finansal açıkların tamamen kapatılması şartına bağlıdır. Ayrıntılar, özellikle finansal açığın yıllık olarak kapatılmasına ilişkin prosedür; finansal açığın kapatılmasının İstikrarlılık Kurulu aracılığı ile denetlenmesi ve açığın kapatılması için uyulması gereken prosedüre uyulmamasının sonuçları, Federal Konseyin onayını gerektiren bir Federal yasa ve bir idari sözleşme ile düzenlenecektir. Olağanüstü bir bütçe acil durumu nedeniyle, konsolidasyon yardımları ve iyileştirme yardımları aynı anda yapılması mümkün değildir.

- (3) Konsolidasyon yardımlarının yapılması nedeniyle oluşan finans yükü, Federasyon ve eyaletler tarafından yarı yarıya paylaşılacaktır; ki, eyaletler, bu ödemeleri kendilerine tahsis edilen katma değer vergisi gelirlerinden yapacaklardır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayını gerektiren bir Federal yasa ile düzenlenecektir.

Madde 144

[Anayasanın onaylanması]

- (1) Bu Anayasa, kendisinin ilk önce yürürlüğe gireceği eyaletlerin üçte ikisinin yasama organlarıncaya kabul edilmelidir.
- (2) 23. maddede sayılan eyaletlerde veya bu eyaletlerin bir bölgesinde bu Anayasanın uygulanmasının sınırlamaya tabi olması halinde, eyalet veya eyaletin ilgili kısmı, 38. maddeye göre Federal Millet Meclis ve 50. maddeye göre de Federal Konsey temsilci göndermek hakkına sahiptir.

Madde 145

[Anayasanın ilanı]

- (1) Parlamenter Kurul, açık oturumda Büyük Berlin temsilcilerinin de katılmalarıyla bu Anayasanın kabul edildiğini tespit ederek, imzalar ve ilan eder.
- (2) Bu Anayasa, ilan edildiği günün sonuyla yürürlüğe girer.
- (3) Anayasa, Federasyonun Resmi Gazetesinde yayınlanır.

Madde 146

[Anayasanın geçerlilik süresi]

Almanya'nın birleşmesini ve özgürlüğünü tamamlamasından sonra, bütün Alman halkı için geçerli olan bu Anayasa, Alman halkının serbest iradesiyle kabul edeceği bir Anayasanın yürürlüğe girdiği günde geçerliliğini kaybeder.

11 Ağustos 1919 Tarihli Alman
İmparatorluğu Anayasası'ndan Alıntı
(Weimar Anayasası)

Din ve dini cemaatler

Madde 136

- (1) Medeni ve siyasi hak ve ödevler, ne din özgürlüğünün icrasına bağlıdır ne de bu nedenle kısıtlanabilirler.
- (2) Medeni ve siyasi haklardan yararlanma ve kamu görevlerine giriş dini inanca bağlı değildir.
- (3) Hiç kimse dini inancını açıklamakla yükümlü değildir. Resmi makamlar ancak, kişi için hak ve ödevlerin icrası veya yasayla öngörülen bir istatistikün yapılması gerektirdiği ölçüde, dini bir kuruma üyelik konusunda soru sorma hakkına sahiptir.
- (4) Hiç kimse bir kilise ibadetine veya törenine veya dini bir ibadete katılmaya veya dini bir yemin şeklini kullanmaya zorlanamaz.

Madde 137

- (1) Devlet kilisesi yoktur.
- (2) Dini topluluklar kurma hakkı güvence altına alınır. Dini toplulukların İmparatorluk toprakları içinde birleşmeleri, hiçbir sınırlandırmaya tabi değildir.
- (3) Her dini topluluk, kendi işlerini, herkes için geçerli olan yasaların çerçevesinde bağımsız olarak düzenler ve yönetir. Görevlilerini, devlet veya belediye ve köylerin katılımı olmaksızın belirler.
- (4) Dini topluluklar, medeni hukukun genel hükümlerine göre hukuki ehliyet kazanırlar.
- (5) Halen kamu tüzel kişi niteliğinde olan dini topluluklar, bu hüviyetlerini muhafaza ederler. Kuruluş ve üye sayılarına göre devamlılık gösteren diğer dini topluluklara da istekleri üzerine aynı haklar tanınır. Kamu tüzel kişi niteliğindeki dini toplulukların bir birlik kurmaları halinde, bu birlik de kamu tüzel kişi sayılır.
- (6) Kamu tüzel kişi niteliğindeki dini topluluklar, bölgesel vergi listeleri üzerinden, eyalet hukukunun tespit ettiği koşullar çerçevesinde vergi toplamak yetkisine sahiptirler.

- (7) Belirli bir dünya görüşüne ortaklaşa hizmet etmeyi kendilerine amaç edinmiş birlikler dini topluluklara eşit sayılırlar.
- (8) Bu hükümlerin uygulanmasının yeni hükümler konulmasını gerektirmesi halinde, bu yetki eyalet yasama organlarına aittir.

Madde 138

Devletin yasaya, sözleşmelere veya diğer hukuki tasarruflara dayanarak dini topluluklara yaptığı yardımlar konusu, eyalet yasama organlarının yetkisine geçer. İmparatorluk, bu konuda temel hükümler koyar.

Dini cemaat ve derneklerin mülkiyet ve diğer hakları, onların diyanet, öğretim ve hayırsever amaçlara hizmet eden kuruluş ve vakıfları ve diğer varlıkları güvence altına alınır.

Madde 139

Pazar ve devletçe kabul edilmiş diğer tatil günleri, bedeni ve ruhi dinlenme günleri olarak, yasayla korunmakta devam edecektir.

Madde 140

Ordu mensuplarına, dini görevlerinin yerine getirmeleri için yeterli vakit ayrılır.

Madde 141

Orduda, hastanelerde, cezaevlerinde ve diğer kamu kuruluşlarında ibadet ve maneviyat takviyesine gereksinme olduğu ölçüde, dini topluluklara, gerekli dini işlemlerin yapılması hususunda izin verilmelidir. Bu arada her türlü zorlamadan kaçınılmalıdır.

Künye

Yayınlayan: Alman Federal Meclisi
Yayın Bölümü
Platz der Republik 1, 11011 Berlin

Biçimlendirme: Regelindis Westphal Grafik-Design, Berlin
Yazı dizisi: Norbert Lauterbach
Federal Meclis Amblemi (Kartal):
Telif hakkı sahibi: Prof. Ludwig Gies; Değişiklik 2008: büro uebele, Stuttgart
Basım: CPI – Ebner & Spiegel, Ulm

© Alman Federal Meclisi, Berlin 2010
Tüm hakları saklıdır

Bu yayın, Alman Federal Meclisi tarafından meclis yayım faaliyetleri çerçevesinde çıkartılmıştır. Partiler, meclis grupları, vekiller veya adaylar ve özellikle oy toplama amacı için kullanılması caiz değildir.